GMINA PRZECISZÓW

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PRZECISZÓW

Część II

UWARUNKOWANIA

TEKST UJEDNOLICONY

Załącznik nr 3

do uchwały nr XXXII/185/17 Rady Gminy Przeciszów z dnia 27 września 2017 r.

PRZECISZÓW • 2017 ROK

UWARUNKOWANIA – SPIS TREŚCI

1 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU, ORAZ STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI 4
1.1 PRZEZNACZENIE TERENU 4
1.2 ZAGOSPODAROWANIE TERENU 5
1.2.1 CHARAKTERYSTYKA SIECI OSADNICZEJ 5
1.2.2 STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW 7
1.3 INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA 8
1.3.1 KOMUNIKACJA DROGOWA 8
1.3.2 KOMUNIKACJA KOLEJOWA 8
1.3.3 KOMUNIKACJA WODNA 8
1.3.4 STAN INFRASTRUKTURY KOMUNIKACYJNEJ 8
1.4 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA 9
1.4.1 SIEĆ WODOCIĄGOWA 9
1.4.2 UJĘCIA WODY PODZIEMNEJ 9
1.4.3 STREFY OCHRONNE UJĘĆ WODY 10
1.4.4 KANALIZACJA SANITARNA 13
1.4.5 KANALIZACJA DESZCZOWA 13
1.4.6 SIEĆ ELEKTROENERGETYCZNA 13
1.4.7 SIEĆ TELEKOMUNIKACYJNA 13
1.4.8 SIEĆ GAZOWNICZA 14
1.4.9 GOSPODARKA ODPADAMI 14
2 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY 16
3 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI, JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO 17
3.1 POŁOŻENIE I UKSZTAŁTOWANIE TERENU 17
3.2 BUDOWA GEOLOGICZNA I SUROWCE MINERALNE 18
3.3 WARUNKI KLIMATYCZNE 20
3.4 KLIMAT AKUSTYCZNY ŚRODOWISKA 21
3.5 ZASOBY WODNE 22
3.5.1 WODY POWIERZCHNIOWE 22
3.5.2 WODY PODZIEMNE 24
3.5.3 PRZEOBRAŻENIA STOSUNKÓW WODNYCH I ICH ODPORNOŚĆ NA ZANIECZYSZCZENIA 25
3.6 OCHRONA WÓD PODZIEMNYCH 26
3.7 WARUNKI GLEBOWE 27
3.8 SZATA ROŚLINNA 30
3.9 ŚWIAT ZWIERZĘCY 33
3.10 STAN ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ 34
3.10.1 STAN ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ 34
3.10.2 STAN LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ 36
3.11 ISTNIEJĄCE I PROJEKTOWANE OBIEKTY I OBSZARY CHRONIONE 37
3.11.1 REZERWATY PRZYRODY 37
3.11.2 POMNIKI PRZYRODY 37

3.11.3 OBSZAR NATURA 2000 38
3.11.4 OBSZARY PROPONOWANE DO OBJĘCIA OCHRONĄ W PRAWIE MIEJSCOWYM 39
4 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ 40
4.1 STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE 40
4.2 REJESTR ZABYTKÓW 40
4.3 GMINNA EWIDENCJA ZABYTKÓW 41
5 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA 46
5.1 LUDNOŚĆ 46
5.2 STRUKTURA BEZROBOCIA 50
5.3 OŚWIATA I OPIEKA NAD DZIEĆMI (W TYM EDUKACJA PRZEDSZKOLNA, PODSTAWOWA, ŚREDNIA, ZAWODOWA) 51
5.4 KULTURA 52
5.5 OPIEKA ZDROWOTNA 53
5.6 DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA 53
5.7 GOSPODARSTWA DOMOWE I MIESZKALNICTWO 53
6 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻEŃ BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA 58
6.1 OCHRONA I ZAGROŻENIE POWODZIOWE 58
6.2 POZOSTAŁE ZAGROŻENIA 59
7 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY 59
7.1 CELE WEDŁUG STRATEGII ROZWOJU GMINY PRZECISZÓW 59
7.2 WNIOSKI ZŁOŻONE DO STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PRZECISZÓW 60
7.3 ANALIZY ZWIĄZANE Z BILANSEM TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ 61
7.3.1 ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWA ZABUDOWĘ 62
7.3.2 CHŁONNOŚĆ OBSZARÓW 67
7.3.3 ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWA ZABUDOWĘ - PODSUMOWANIE 70
7.4 MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ 70
8 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW 71
9 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH 72
10 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH 72
11 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH 73
12 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH 74
13 TERENY ZAMKNIĘTE 75
14 RELACJE Z INNYMI DOKUMENTAMI 75
INDEKS TABEL 76
ANEKS DO CZĘŚCI II-UWARUNKOWANIA 1-AII

1 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU, ORAZ STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

1.1 PRZEZNACZENIE TERENU

Gmina posiada obowiązujący dokument planistyczny - Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przeciszów przyjęte uchwałą nr XXIV/114/05 Rady Gminy Przeciszów z dnia 4 lutego 2005 roku.

Zagospodarowanie terenów następowało w sposób zgodny z przeznaczeniem określanym w dotąd opracowywanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego[1], a w jednym przypadku, w obrębie terenów zamkniętych, w oparciu o wydaną decyzję o warunkach zabudowy.

Obszar gminy Przeciszów w obrębie jej granic administracyjnych pokryty jest w całości obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wyszczególnionymi w tabeli 1.

Tabela 1 - Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Przeciszów

Poz.	Nr uchwały Rady Gminy Przeciszów	Data podjęcia uchwały	Nazwa dokumentu	Powierzchnia
1	XXXVIII/207/06	24 sierpnia 2006 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Przeciszów	W granicach administra-cyjnych gminy
2	XXXIV/192/10	30 marca 2010 r.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Przeciszów	17,97 ha
3	XXV/179/13	22 marca 2013 r.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Przeciszów przyjętego uchwałą nr XXXVIII/207/06 Rady Gminy Przeciszów z dn. 24. 08. 2006 r. w zakresie dotyczącym ustaleń części tekstowej	-
4	XXV/180/13	22 marca 2013 r.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Przeciszów w zakresie dotyczącym ustaleń części tekstowej (§ 5 ust. 7 „Zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Przeciszów" przyjętej uchwałą nr XXXIV/192/10 Rady Gminy Przeciszów z dn. 30.03.2010 r.)	-
5	XXV/181/13	22 marca 2013 r.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Przeciszów	31,99 ha

[1] Zasięg terenów przeznaczonych pod zabudowę w dotychczas obowiązujących planach przedstawiono na Mapie 1.

1.2 ZAGOSPODAROWANIE TERENU

1.2.1 CHARAKTERYSTYKA SIECI OSADNICZEJ

Gmina Przeciszów jest gminą wiejską i składa się z 3 sołectw:

- Las,
- Przeciszów,
- Piotrowice.

Ważniejsze wydarzenia w historii rozwoju osadnictwa gminy Przeciszów w syntetycznej formie przedstawiają się następująco:

- XIII w.- została najprawdopodobniej założona wieś Przeciszów, która pierwotnie nazywała się Przejców lub Przeticzów, oraz wieś Piotrowice (pierwotna nazwa Petersdorf) – lokacja na prawie niemieckim,
- lata 1325-1327 - wzmiankowany jest kościół parafialny w Piotrowicach,
- 1385 r. - erygonowano parafię pod wezwaniem Narodzenia św. Jana Chrzciciela,
- XIV w. – Przeciszów stanowi własność Gothardusa,
- około 1441 r. - wieś należy do Mikołaja Myszkowskiego,
- 1488 r. - Przeciszów należy do kasztelana oświęcimskiego Piotra Myszkowskiego,
- XV w. - Jednym z najstarszych i najważniejszych szlaków komunikacyjnych był trakt przebiegający z Ukrainy przez Kraków, Zator i Przeciszów do Oświęcimia i dalej w kierunku Austrii i Czech przez Bramę Morawską. Od XV wieku był to szlak miedziowo-solny, co miało duże znaczenie, jako czynnik osadotwórczy dla terenów, przez które przebiegał.
- XVI w. – Właścicielami Przeciszowa byli Jan (kasztelan oświęcimski) i Jerzy (referendarz koronny) Myszkowscy. Nastąpił rozwój rybactwa i hodowli ryb w okolicach Przeciszowa, Zatoru i Spytkowic,
- 1513 r. - dziedzicem wsi Przeciszów i Spytkowice był Wawrzyniec Myszkowski,
- 1578 r. - wieś odziedziczył biskup krakowski Piotr Myszkowski, który zahamował rozwój kalwinizmu w Przeciszowie,
- 1627 r. - Ferdynand i Władysław Myszkowscy podarowali Przeciszów zakonowi dominikanów z Krakowa,
- po 1772 r. - rząd austriacki skonfiskował wieś i sprzedał ją hr. Przerębskim herbu Nowina,
- 1816-1818 - Łucja Przerębska ufundowała nowy kościół,
- po 1830 r. - Przeciszów zakupili Stanisław i Anna Wąsowiczowie,
- 1833 r. - Anna Wąsowiczowa przekazuje wieś swojemu pierwszemu mężowi Aleksandrowi Potockiemu,
- 1845 r. - wieś przejmuje Maurycy Wąsowicz uczestnik powstania styczniowego, który był założycielem hodowli bażantów. Z tego okresu pochodzi nazwa Bażanciarnia uroczyska leśnego w Przeciszowie. Przeciszów i Piotrowice do 1945 r. były własnością rodu Potockich,

- II połowa XIX w. – po uzyskaniu przez Galicję autonomii odpowiedzialność za sprawy oświatowe przejęła Szkolna Rada Krajowa we Lwowie, która rozpoczęła zakładać jednoklasowe o jednym nauczycielu, szkoły początkowe opłacane przez państwo. Z tego okresu pochodzą szkoły [199] w Przeciszowie (1860 r.) i w Piotrowicach (1884 r.),
- XIX w. – Występowanie rud żelaznych o zawartości do 30% żelaza stwierdzono w: Przeciszowie, Głębowicach, Podolszu, Radoczy, Harbutowicach i Witanowicach. Na Pogórzu ruda była wydobywana w Witanowicach, Podolszu i Przybradzu,
- 1884 r. - oddano do użytku linię kolejową Kraków-Oświęcim. W 1883 r. oddano murowany budynek dworca kolejowego w Przeciszowie,
- 1888 r. - drewniany, kryty słomą budynek szkoły zastąpiono obiektem murowanym,
- 1890 r. - na terenie wsi Przeciszów znajdują się 3 karczmy, gorzelnia, młyn, cegielnia i 4 folwarki,
- 1895 r. - zakończono budowę kościoła parafialnego pod wezwaniem Najświętszej Marii Panny w Piotrowicach,
- 1911 r. - założono Ochotniczą Straż Pożarną w Przeciszowie,
- 1935 r. - powstała strażnica we wsi Las,
- po II wojnie światowej – Przeciszów, jako gromada należy do powiatu oświęcimskiego. Wieś została zelektryfikowana.
- Lata 60-te i 70-te XX w. – ma miejsce budowa wodociągu wiejskiego oraz gazyfikacja wsi, a także 2 nowych szkół, domu kultury, Ośrodka Zdrowia, dróg wiejskich itp. Obszar wiejski podlega procesowi urbanizacji społecznej i przestrzennej.
- 1975 r. - utworzenie gminy Przeciszów leżącej (po zmianie podziału terytorialno –administracyjnego) w woj. bielskim,
- 1999 r. - reforma administracyjna wprowadza gminę Przeciszów do starostwa oświęcimskiego i woj. małopolskiego.

Z krótkiego schematycznego przeglądu dziejów Przeciszowa, Piotrowic i Lasu wynikają uwarunkowania, związane ze starą metryką tych miejscowości i ich wielowiekowym harmonijnym rozwojem.

Wsie tworzące gminę Przeciszów w przeszłości stanowiły fragment większego zespołu osadniczego, dla którego centrum administracyjne i gospodarcze stanowiły pierwotnie Zator, a obecnie Oświęcim. Przeciszów i Piotrowice usytuowane są wzdłuż starego traktu prowadzącego do przeprawy przez Wisłę. Po południowej stronie Wisły położone jest sołectwo Las. Powstanie wsi można wiązać z akcja kolonizacyjną prowadzoną przez Piastów Śląskich, w tym także książąt zatorsko-oświęcimskich w XIII i XIV w. Wsie te zapewne lokowane były na prawie niemieckim. Przeciszów i Piotrowice posiadają układy przestrzenne w typie ulicówki. Przy czym w Przeciszowie w trakcie rozwoju wsi wykształcił się układ pasmowy. Wieś Las ma układ przestrzenny w typie łańcuchowego

układu ruralistycznego. Zostało to jak się wydaje wymuszone przez warunki naturalne. Wszystkie układy przestrzenne są w chwili obecnej wyraźnie czytelne.

Współczesna struktura osadnictwa wiejskiego została ukształtowana w wyniku przemian społeczno-gospodarczych jakie zachodziły w okresie po II wojnie światowej (wzrost dochodów ludności pochodzących ze źródeł pozarolniczych). Stare drewniane budownictwo jakie dominowało na obszarze gminy zostało wyparte przez budynki, w przewadze 1 i 2 kondygnacyjne o pełnym standardzie wyposażenia technicznego (energia elektryczna, gaz, woda, ścieki odprowadzane do sieci kanalizacji sanitarnej, sukcesywnie wypierającej szamba).

1.2.2 STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW

W strukturze użytkowania terenu dominują użytki rolne, a drugą co do wielkości grupę użytków stanowią grunty orne. Udział gruntów zabudowanych i zurbanizowanych wynosi ok. 10% powierzchni ogólnej gminy.

Tabela 2 - Struktura użytkowania gruntów

Użytkowanie gruntów	Powierzchnia	
	Ha	%
użytki rolne		
- grunty orne	1922	54,2
- sady	3	0,1
- łąki trwałe	459	13,0
- pastwiska trwałe	256	7,2
użytki leśne oraz grunty zadrzewione i zakrzewienia		
- lasy i grunty leśne	156	4,4
- grunty zadrzewione i zakrzewione	31	0,9
grunty zabudowane i zurbanizowane		
- tereny mieszkaniowe	207	5,8
- tereny przemysłowe	5	0,1
- inne tereny zabudowane	14	0,4
- zurbanizowane tereny niezabudowane	-	-
- tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	3	0,1
- użytki kopalne	1	0,0
tereny komunikacyjne		
- drogi	106	3,0
- koleje*	17	0,5
- inne tereny komunikacyjne	-	-
tereny różne	57	1,6
nieużytki	4	0,1
wody		
- śródlądowe płynące	52	1,5
- śródlądowe stojące	224	6,3
- rowy	28	0,8

Ogółem powierzchnia ewidencyjna	3545	100,0
powierzchnia wyrównawcza	1	
powierzchnia geodezyjna	3546	

**w obrębie granic terenów zamkniętych*

1.3 INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA

1.3.1 KOMUNIKACJA DROGOWA

Układ komunikacji drogowej w gminie tworzą drogi:

- droga krajowa nr 44 Gliwice - Mikołów - Tychy - Oświęcim - Zator - Skawina – Kraków;
- droga wojewódzka nr 949 Jawiszowice – Osiek – Przeciszów – Polanka Wielka – Andrychów (jej długość na terenie gminy wynosi ok. 3 km);
- drogi powiatowe:
  - nr 1762K Przeciszów – Piotrowice – Gierałtowice,
  - nr 1895K Oświęcim – Dwory – Las – Przeciszów,
  - nr 1899K Polanka Wielka – Piotrowice;
- drogi gminne o łącznej długości ok. 42,7 km.

1.3.2 KOMUNIKACJA KOLEJOWA

Przez teren gminy przebiega dwutorowa magistrala kolejowa Oświęcim – Kraków Płaszów z wielotorową stacją rozrządową w Przeciszowie. Tereny kolejowe są terenami zamkniętymi, obejmującymi działki ewidencyjne o nr 693/1 i nr 816/2.

1.3.3 KOMUNIKACJA WODNA

W granicach administracyjnych gminy Przeciszów rzeka Wisła jest częścią Drogi Wodnej Górnej Wisły[2]. W roku 2002 zakończono rozpoczętą w latach 70-tych XX w. realizację drogi wodnej wraz ze stopniami wodnymi (Dwory i Smolice, pomiędzy którymi znajduje się obszar gminy Przeciszów). Z tego okresu pochodzi kanał żeglugowy „Dwory", zwany inaczej na niektórych mapach „Nawiga".

1.3.4 STAN INFRASTRUKTURY KOMUNIKACYJNEJ

Istniejące drogi publiczne, w tym droga wojewódzka zbiorcza (Z), a także niektóre odcinki dróg powiatowych klasy L oraz część dróg gminnych klasy dojazdowa D nie posiadają pasa drogowego o szerokości odpowiedniej dla danej klasy, zgodnie z wymaganiami przepisów odrębnych[3].

[2] Droga Wodna Górnej Wisły to odcinek trasy żeglugowej pomiędzy km 0+000 i km 92+600 jej górnego biegu.
[3] Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie. (Dz. U. Nr 43, poz. 430).

Nie wszystkie drogi gminne mają uregulowane prawa własności. Dla obsługi projektowanego zainwestowania konieczna będzie realizacja nowych dróg gminnych, głównie dojazdowych.

Istotnym problemem dotyczącym dróg na terenie gminy Przeciszów jest brak ciągów pieszych wzdłuż jezdni. Mocno ograniczona jest możliwość budowy ścieżek rowerowych na wydzielonym i oznakowanym pasie ruchu. Należałoby wyznaczyć ścieżki rowerowe o nawierzchni utwardzonej, choć nie tylko.

Wytyczono perspektywicznie gminną ścieżkę turystyczno-krajoznawczą łączącą najbardziej atrakcyjne miejsca pod względem rekreacyjno-sportowym, kulturowym i krajobrazowym. Ścieżka turystyczno-krajoznawcza pozwoli rozwinąć turystykę pieszą, rowerową, a częściowo też samochodową. Do tego celu, a zwłaszcza rozwoju turystyki pieszej proponuje się stosować szlak żółty o długości 4 km, biegnący z Zatora do Oświęcimia.

Fundamentalnym problemem dla gminy jest uciążliwość drogi krajowej DK 44.

W planach zagospodarowania przestrzennego gminy należy przyjmować rozwiązania zapewniające możliwość modernizacji, przebudowy oraz budowy nowych ciągów komunikacyjnych w celu poprawy stanu technicznego i jakości funkcjonowania całej infrastruktury drogowej.

1.4 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

1.4.1 SIEĆ WODOCIĄGOWA

Gmina Przeciszów jest w pełni zwodociągowana. W 2013 roku liczba podłączonych do wodociągu budynków wynosiła 1614 (98,7% istniejących budynków).

Jedynym dostawcą wody jest Gminny Zakład Wodociągów i Kanalizacji Przeciszów z siedzibą w Przeciszowie ul. Długa 166. GZWIK jest zakładem budżetowym Gminy Przeciszów.

Całkowita długość sieci wodociągowej na terenie gminy wynosi 58,81 km.

1.4.2 UJĘCIA WODY PODZIEMNEJ

Na terenie gminy Przeciszów występują ujęcia wody zlokalizowane w Przeciszowie i Piotrowicach.
Są to:

- Ujęcie wody w miejscowości Przeciszów – ujmujące wody z czwartorzędowego poziomu wodonośnego wykształconego w postaci piasków, żwirów, pospółek i otoczaków. Nawiercone zwierciadło wody kształtuje się na głębokości 9,9 – 12,5 m, natomiast ustabilizowane na głębokości 0,95 – 9,3 m. Zasoby eksploatacyjne ujęcia wynoszą 140,5 m^3/h przy depresji 4,4 – 6,5 m.
- Ujęcie wody w miejscowości Piotrowice – ujmujące wody poziomu czwartorzędowego – źródła typu wysięgowego o dobrej jakości wody, spełniające wymogi wody pitnej, o wydajności 11 m^3/h.

1.4.3 STREFY OCHRONNE UJĘĆ WODY

Na terenie gminy Przeciszów rozporządzeniem nr 14/2013 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 14 listopada 2013 roku ustanowiona została strefa ochronna[4] dla ujęcia wody podziemnej w miejscowości Przeciszów, gmina Przeciszów, powiat oświęcimski, województwo małopolskie (Dz. Urz. z dnia 20 listopada 2013 r., poz. 6746).

Dla ujęcia wody podziemnej w Przeciszowie ustanowiono strefę ochroną obejmującą:

- teren ochrony bezpośredniej 4 studni wierconych: S-5, S-6, S-7a i S-8;
- teren ochrony pośredniej obejmujący obszar 102,8 ha.

Na terenie ochrony bezpośredniej zabrania się użytkowania gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody, przy czym należy:

- wody opadowe odprowadzać w sposób uniemożliwiający przedostanie się ich do urządzeń służących do poboru wody,
- teren zagospodarować zielenią,
- odprowadzać poza granice terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych, przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody,
- ograniczać do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Na terenie ochrony pośredniej zabrania się:

- *wprowadzania ścieków do ziemi z wyłączeniem wód opadowych oraz roztopowych, o których mowa w art. 9 pkt 14 lit .c ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne;*
- *lokalizowania przydomowych oczyszczalni ścieków;*
- *rolniczego wykorzystania ścieków;*
- *stosowania komunalnych osadów ściekowych;*
- *stosowania do nawożenia gnojówki i gnojowicy;*
- *lokalizowania ferm chowu lub hodowli zwierząt;*
- *składowania lub przechowywania obornika bezpośrednio na gruntach rolnych;*
- *stosowania nawozów niezgodnie z zasadami określonymi w przepisach prawa wydanych na podstawie art. 22 ustawy z dn. 10 lipca 2007 r., o nawozach i nawożeniu;*
- *lokalizowania składowisk odpadów komunalnych, niebezpiecznych, innych niż niebezpieczne i obojętnych oraz obojętnych;*

[4] Zasięg strefy ochronnej dla ujęcia w Przeciszowie oznaczono na Mapie 1 i Mapie 2.

- *lokalizowania obiektów produkcyjnych oraz związanych z nimi instalacji, w tym składów lub magazynów;*
- *lokalizowania zakładów przemysłowych, których instalacje zaliczone są do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko określonych w przepisach wydanych na podstawie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, z wyłączeniem:*
  - *a) przedsięwzięć związanych z zaopatrzeniem w energię, gaz lub inne nośniki energii,*
  - *b) przedsięwzięć związanych z zaopatrzeniem w wodę, odprowadzaniem ścieków oraz oczyszczaniem ścieków,*
  - *c) przedsięwzięć związanych z komunikowaniem się społeczeństwa,*
  - *d) przedsięwzięć służących bezpieczeństwu publicznemu.*
- *poszukiwania oraz wydobywania kopalin,*
- *wykonywania robót melioracyjnych,*
- *lokalizowania nowych ujęć wody podziemnej,*
- *lokalizowania stawów, oczek wodnych i zbiorników wodnych,*
- *lokalizowania cmentarzy lub grzebania zwłok zwierzęcych,*
- *mycia pojazdów mechanicznych poza myjniami usługowymi,*
- *urządzania obozowisk,*
- *lokalizowania dróg publicznych z wyłączeniem kategorii droga gminna.*

W związku z planowaną eksploatacją węgla kamiennego możliwe jest przeprowadzenie procedury dopuszczonej art. 52 ustawy z dnia 18 lipca 20101 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 145 z późn. zm.) w zakresie ustanowienia strefy ochronnej obejmującej wyłącznie teren ochrony bezpośredniej dla ujęcia wody w Przeciszowie.

W gminie Przeciszów w sołectwie Piotrowice położona jest strefa ochrony pośredniej dla ujęcia wody ze źródła „Hajduga" w Polance Wielkiej – gmina Polanka Wielka. Zasięg tej strefy ustalony został rozporządzeniem nr 13/2013 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 14 listopada 2013 roku w sprawie ustanowienia strefy ochronnej[5] dla ujęcia wody ze źródła „Hajduga" w Polance Wielkiej, gmina Przeciszów, powiat oświęcimski, województwo małopolskie (Dz. Urz. z dnia 20 listopada 2013 r., poz . 6745).

Zgodnie z w/w rozporządzeniem na terenie ochrony pośredniej zabrania się:

- *wprowadzania ścieków do ziemi z wyłączeniem wód opadowych oraz roztopowych, o których mowa w art. 9 pkt 14 lit . c ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne;*

[5] Zasięg strefy ochronnej dla ujęcia ze źródła „Hajduga" oznaczono na Mapie 1 i Mapie 2.

- *lokalizowania przydomowych oczyszczalni ścieków;*
- *rolniczego wykorzystania ścieków;*
- *stosowania komunalnych osadów ściekowych;*
- *stosowania do nawożenia gnojówki i gnojowicy;*
- urządzania pryzm kiszonkowych i obornikowych niezabezpieczonych przed przedostaniem się odcieków do wód i do ziemi;
- *lokalizowania ferm chowu lub hodowli zwierząt;*
- *stosowania środków ochrony roślin, które według zezwolenia na wprowadzanie środków ochrony roślin do obrotu wydanego na podstawie ustawy o środkach ochrony roślin są klasyfikowane jako niebezpieczne dla środowiska;*
- *lokalizowania składowisk odpadów komunalnych, niebezpiecznych, innych niż niebezpieczne i obojętne oraz obojętnych;*
- *przechowywania lub składowania odpadów promieniotwórczych;*
- *lokalizowania nowych zakładów przemysłowych, których instalacje zaliczone są do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko określonych w przepisach wydanych na podstawie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, z wyjątkiem:*
  - *e) przedsięwzięć związanych z zaopatrzeniem w energię, gaz lub inne nośniki energii,*
  - *f) przedsięwzięć związanych z zaopatrzeniem w wodę, odprowadzaniem ścieków oraz oczyszczaniem ścieków,*
  - *g) przedsięwzięć związanych z komunikowaniem się społeczeństwa,*
  - *h) przedsięwzięć służących bezpieczeństwu publicznemu,*
  - *i) przedsięwzięć związanych z transportem publicznym,*
  - *j) przedsięwzięć związanych z budową dróg.*
- *lokalizowania magazynów i rurociągów do transportu substancji szczególnie szkodliwych powodujących zanieczyszczenie wód, które należy wyeliminować (wykaz I), a także substancji priorytetowych w dziedzinie polityki wodnej określonych w przepisach wydanych na podstawie ustawy Prawo wodne;*
- *poszukiwania oraz wydobywania kopalin poza istniejącymi obszarami wydobycia, działającymi na podstawie koncesji wydanych do dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia;*
- *lokalizowania nowych ujęć wody na potrzeby inne niż zwykłe korzystanie z wód;*
- *lokalizowania cmentarzy lub grzebania zwłok zwierzęcych;*
- *mycia pojazdów mechanicznych poza myjniami usługowymi.*

1.4.4 KANALIZACJA SANITARNA

Gmina Przeciszów nie posiada własnej oczyszczalni ścieków i w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych ujęta jest w kanalizacyjnej Aglomeracji Oświęcimskiej. Podmiotem odpowiedzialnym za oczyszczenie ścieków na terenie całej Aglomeracji Oświęcimskiej jest Miejsko-Przemysłowa Oczyszczalnia Ścieków Sp. z o.o. w Oświęcimiu. Ścieki z terenu Gminy przesyłane są pompownią ścieków P1 i kolektorem tłocznym o długości 4,75 km, które wykonane zostały w ramach I etapu rozbudowy sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Przeciszów.

Łączna długość kanalizacji sanitarnej wybudowanej w Gminie Przeciszów wynosi 36,30 km. Liczba ludności obsługiwana przez system kanalizacyjny na koniec 2013 r. wyniosła 1756.

1.4.5 KANALIZACJA DESZCZOWA

Na terenie gminy kanalizacja deszczowa istnieje fragmentarycznie. Odprowadzenie wód deszczowych do rowów otwartych następuje odcinkami pod chodnikami przy drogach: krajowej, wojewódzkiej i powiatowych.

1.4.6 SIEĆ ELEKTROENERGETYCZNA

Funkcjonujący na terenie gminy system zaopatrzenia w energię elektryczną dostosowany jest do istniejącego zapotrzebowania. Rozwój zagospodarowywania przestrzennego wywoła konieczność rozbudowy linii 15 kV i budowy nowych stacji transformatorowych.

Przez teren gminy przebiegają napowietrzne linie elektroenergetyczne:

- 220 kV tranzytowa napowietrzna linia wysokiego napięcia o długości 1,5 km,
- 110 kV Dwory-Skawina o długości 4,6 km,
- 15 kV o łącznej długości 32,2 km.

Wzdłuż linii elektroenergetycznych w obowiązujących dokumentach planistycznych (studium oraz miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego) wyznaczono strefy technologiczne (ograniczonej zabudowy) nie tyko z uwagi na konieczność zapewnienia dostępu do linii i zapewnienia możliwości właściwego utrzymania tych sieci. W ramach wyżej wymienionych stref występują ograniczenia w zagospodarowaniu terenu wynikające z przepisów odrębnych[6].
Sieć ta obecnie w pełni pokrywa zapotrzebowanie mieszkańców gminy na energię elektryczną.

1.4.7 SIEĆ TELEKOMUNIKACYJNA

Niemal cały obszar gminy znajduje się w zasięgu sieci komórkowych, przy czym dostępność technologii sieci GSM związanych z pakietowym przesyłaniem danych (GPRS, EDGE) jest zależna od operatora i w warunkach gminy ograniczana ukształtowaniem

[6] Co oznacza między innymi konieczność spełnienia warunków określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz.U. z 2003 Nr 192, poz. 1883).

terenu (kotliny, miejsca zasłonięte wzgórzami). Dostępność sieci komórkowej trzeciej generacji (3G) działającej w standardzie UMTS, ogranicza się, w zależności od operatora, do niewielkich obszarów[7].Podobnie jest z technologia 4G. Ponadto we wszystkich miejscowościach gminy znajduje się sieć telefonii stacjonarnej.

1.4.8 SIEĆ GAZOWNICZA[8]

W gminie dobrze rozwinięta jest sieć gazownicza. Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. Oddział w Świerklanach eksploatuje:

- sieć gazową wysokoprężną - gazociąg Zelczyna-Oświęcim DN500 CN 6,3 MPa;
- sieć gazową wysokoprężną, tj. odgałęzienie głównego gazociągu Zelczyna-Oświęcim do stacji gazowej Przeciszów DN100 CN 6,3 MPa;
- stację gazową Przeciszów.

Od obiektów tych należy zachować strefy ochronne[9], wynoszące odpowiednio:

- dla gazociągu DN500 CN 6,3 MPa, po każdej ze stron gazociągu: nie mniej niż 35 m dla sytuowania budynków mieszkalnych i minimum 65 m dla budynków użyteczności publicznej, przy czym na mapie oznaczono strefę obowiązującą dla budynków mieszkalnych;
- dla gazociągu DN500 CN 6,3 MPa w obrębie terenów istniejącej zabudowy, po każdej ze stron gazociągu: nie mniej niż 4 m;
- dla stacji gazowej: 4 m.

W strefie kontrolowanej obowiązuje:

- zakaz wszelkiej zabudowy, urządzania składów, magazynów i parkingów,
- zakaz prowadzenia działalności mogącej zagrozić trwałości gazociągu,
- zakaz sadzenia drzew i krzewów.

Wymagane jest zapewnienie swobodnego dojazdu do gazociągu wzdłuż jego osi.
Sieć średnioprężna pozwala na podłączenie wszystkich gospodarstw do odbioru gazu ziemnego. Układ sieci rozdzielczej średniego i niskiego ciśnienia gazu nie wywołuje ograniczeń w zagospodarowaniu przestrzennym, tym samym nie stanowi istotnego uwarunkowania rozwoju gminy. Pełna realizacja zadań, ze względów rozwoju sieci i dostawy energii nie stanowi problemu dla dostawców.

1.4.9 GOSPODARKA ODPADAMI

Zasady gospodarki odpadami określone zostały w Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Małopolskiego. Małopolskę podzielono na 4 regiony – Gmina Przeciszów należy do Regionu Zachodniego. Odpady komunalne powstające na terenie danego regionu mogą być zagospodarowane tylko i wyłącznie w Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych położonej na terenie tego regionu. Na terenie Gminy Przeciszów gospodarka odpadami prowadzona jest w oparciu o sporządzone i przyjęte uchwały Rady Gminy Przeciszów. Gmina podjęła szereg uchwał wprowadzających zmiany w dotychczas funkcjonującym systemie gospodarki odpadami,

[7] Na podstawie poglądowych map zasięgu operatorów telefonii komórkowej.
[8] Przebieg sieci gazowej oznaczono na Mapie 1.
[9] Strefy nie dotyczą budowy stacji benzynowych.

w tym przede wszystkim nowy Regulamin utrzymania czystości i porządku w gminie. Wprowadzane zmiany mają na celu:

- Uszczelnienie systemu gospodarki odpadami komunalnymi,
- Prowadzenie selektywnego zbierania odpadów komunalnych „u źródła",
- Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych, w tym odpadów ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów,
- Zwiększenie liczby nowoczesnych instalacji do odzysku, w tym recyklingu, oraz unieszkodliwiania odpadów komunalnych w sposób inny niż składowanie odpadów,
- Całkowite wyeliminowanie nielegalnych składowisk odpadów, a tym samym zmniejszenie zaśmiecenia, w szczególności lasów i terenów rekreacyjnych.

Znowelizowana w 2011 r. ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, która weszła w życie z dniem 1.01.2012 r. nałożyła na wszystkie gminy w Polsce obowiązek odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych (tych na których zamieszkują ludzie), a także dała możliwość przejęcia obowiązków od właścicieli nieruchomości niezamieszkałych (np. szkoły, domy kultury, działalności gospodarcze, sklepy itp.). Nowe zasady odbioru odpadów komunalnych zaczęły obowiązywać od dnia 1 lipca 2013 r. Zgodnie z ich założeniami to Gmina przejmuje odpowiedzialność za cały proces począwszy od odbioru odpadów komunalnych do ich zagospodarowania. Głównym celem tych zmian w przepisach jest osiągnięcie odpowiednich poziomów recyklingu i odzysku odpadów komunalnych. Zmiany nowego systemu polegają również na tym, że to Gmina w imieniu wszystkich właścicieli nieruchomości objętych systemem, podpisuje umowę z podmiotem wyłonionym w drodze przetargu. W przypadku prowadzenia na nieruchomości selektywnej zbiórki odpadów właściciel nieruchomości ponosi niższe koszty związane z zagospodarowaniem odpadów. Selektywna zbiórka polega na segregowaniu wytworzonych przez siebie odpadów komunalnych na wskazane w Regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Przeciszów poszczególne rodzaje odpadów i przekazywanie ich odbiorcy na zasadach tam wskazanych.

Selektywnie zbierane są następujące odpady:

- papier i tekturę (w tym opakowania, gazety, czasopisma, itd.),
- szkło,
- tworzywa sztuczne,
- metale,
- odpady zielone oraz odpady ulegające biodegradacji,
- zużyte baterie i akumulatory,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- przeterminowane leki,
- chemikalia (farby, rozpuszczalniki, oleje odpadowe, pestycydy, itd.),
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- odpady budowlano – remontowe, takie jak: gruz ceglany, odpady materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia, zmieszane odpady betonu, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia, usunięte tapety, tynki, okleiny, itp.,
- zużyte opony.

Pozostałe wytworzone na terenie nieruchomości odpady komunalne stanowią odpady zmieszane i gromadzone są w przeznaczonych do tego celu pojemnikach.

Tabela 3 - Rodzaj i ilość odpadów komunalnych odebranych w 2013 r. z terenu Gminy Przeciszów

Rodzaj odpadów	Ilość odpadów [Mg]
Zmieszane	895,45
Szkło	54,80
Tworzywa sztuczne	31,20
Papier i tektura	3,10
Metal	2,34
Odpady zielone	50,40
Odpady remontowo-budowlane	44,04
Odpady wielkogabarytowe	31,80
Zużyte opony	8,16
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne (o kodach 20 01 36, 20 01 35*, 20 01 23*)	8,93
Odpady niebezpieczne (farby, tusze, baterie i akumulatory itp.)	2,80

2 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY

Pod pojęciem ładu przestrzennego należy rozumieć „takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjne i estetyczne”[10].

Ład przestrzenny jest jednym z pojęć o kluczowym znaczeniu dla planowania przestrzennego. Powinien być – obok zrównoważonego rozwoju – traktowany jako podstawa wszelkich działań planistycznych, w szczególności określenia zasad kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego[11].

Współczesna struktura osadnictwa wiejskiego kształtowała się poprzez kontynuację historycznego układu zabudowy. Dla wsi w gminie Przeciszów jako charakterystyczny, można uznać stan rzeczy, w którym:

- historyczna zabudowa wsi zlokalizowana jest wzdłuż głównego ciągu komunikacyjnego (w przewadze jest to droga klasy lokalnej lub zbiorczej), często

[10] Art. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003 r. nr 80, poz. 717 z późn. zm.).
[11] Art. 1 ust. 1 tamże.

w odległościach rażąco mniejszych niż jest to wymagane dla nowej zabudowy sytuowanej wzdłuż drogi danej klasy[12].

- nowe budynki powstawały jako kolejne linie zabudowy, obsługiwane na ogół prostopadłym do drogi publicznej dojazdem wewnętrznym, przy czym w warunkach gminy Przeciszów szerokość tych dojazdów często wynosi nie więcej niż 3 – 3,5 m.
- nowe budynki powstawały wzdłuż drogi publicznej jako kontynuacja układu „ulicówki", co doprowadziło do przestrzennego łączenia historycznie odrębnych jednostek osadniczych.

Dla ochrony ładu przestrzennego konieczne jest przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom przestrzennym związanym z wprowadzaniem nowych terenów budowlanych, w szczególności przez ograniczanie liczby kolejnych linii zabudowy obsługiwanych komunikacyjnie przez służebność przejazdu lub drogę wewnętrzną o niewystarczającej szerokości, a także ograniczanie niekontrolowanego, przestrzennego „rozlewania" się zabudowy.

3 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI, JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

3.1 POŁOŻENIE I UKSZTAŁTOWANIE TERENU

Gmina Przeciszów administracyjne położona jest w zachodniej części województwa małopolskiego, w powiecie oświęcimskim. Graniczy z następującymi jednostkami administracyjnymi - gminami: Babice, Osiek, Oświęcim, Polanka Wielka, Wieprz, oraz gminami miejsko-wiejskimi: Libiąż i Zator.

Powierzchnia gminy wynosi 35,4 km^2 (3546 ha), w jej skład wchodzą trzy sołectwa:

- Przeciszów 1695,00 ha
- Piotrowice 1387,00 ha
- Las 464,00 ha

Sołectwo Przeciszów – siedziba gminy, usytuowane przy drodze krajowej nr 44 Gliwice-Kraków, oddalone jest od:

- Krakowa o 45 km
- Katowic o 37 km
- Wadowic o 20 km
- Chrzanowa o 15 km
- Oświęcimia o 12 km
- Zatora o 5 km

[12] Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie. (Dz. U. Nr 43, poz. 430).

Pod względem morfologicznym (wg podziału J. Kondrackiego) gmina Przeciszów leży obrębie podprowincji Północne Podkarpacie, makroregionie Kotliny Oświęcimskiej w obszarze której wyróżnić można 2 mezoregiony:

1 - Doliny Górnej Wisły (512.22) - obejmujący północną część gminy

2 - Pogórza Wilamowickiego (512.23) – w części południowej

Wymienione mezoregiony zróżnicowane są pod względem geomorfologicznym na wyraźne dwie formy tj.:

- płaską (nizinną) - podnoszącą się ku południowi systemem 2 teras holoceńskich (zalewową i nadzalewową).

Terasa zalewowa (tzw. łęgowa), ciągnąca się wąskim pasem wzdłuż koryta rzeki, na wysokości 220-226 m n.p.m., ograniczona jest wałami.

Terasa wyższa - nadzalewowa, położona jest ok. 3-6 m nad poziom koryta rzeki, stanowi formę rozległej równiny o zmiennej szerokości, urozmaicona zniszczonymi starorzeczami, licznymi zagłębieniami bezodpływowymi, częściowo zawodnionymi z uwagi na płytko zalegający poziom wód gruntowych.

Powierzchnia terasy podnosi się lekko w kierunku południowym aż do stóp Pogórza Wilamowickiego.

W obszarze wymienionej kotliny znajdują się tereny sołectw: Las, Podlesie i częściowo Przeciszowa. Najniższy punkt terenu w tym rejonie gminy znajduje się na poziomie 219,7 m n.p.m (Koło Lipowieckie).

- wysoczyznową - obejmującą południowy obszar gminy Przeciszów, stanowiący część Pogórza Wilamowickiego. Jest to obszar o falistej wierzchowinie wyniesionej na wysokości 280-290 m n.p.m.. Najwyższy punkt terenu leży na wysokości 289,2 m n.p.m. w południowo – zachodniej części gminy (w rejonie Czerwonki), natomiast najniższy położony jest na wysokości 226,1 m n.p.m. w dolinie potoku Bachórz. Deniwelacje terenu wynoszą 63,1 m.

Różnice wysokości względnych dla poszczególnych sołectw kształtują się następująco:

1. Las	219,7-223,8 m.n.p.m. -	deniwelacja	względna	wynosi	4,1 m
2. Przeciszów	220,0-246,0 m n.p.m. -	„	„	„	26,0 m
3. Piotrowice	240,0- 280,0 m n.p.m -	„	„	„	40,0 m

Najbardziej urozmaicony obszar pod względem rzeźby i krajobrazu występuje w części środkowej i południowej gminy. Obszar ten charakteryzuje się wyrównanymi szerokimi garbami oraz pojedynczymi wzgórzami, które rozcięte są siecią wąskich, głębokich i nieckowatych dolin deluwialnych. Spłaszczone wierzchowiny wododziałowe garbów schodzą stopniowo, a w niektórych miejscach gwałtownie, stromymi stokami do płaskich dolin.

3.2 BUDOWA GEOLOGICZNA I SUROWCE MINERALNE

W budowie geologicznej obszaru gminy wyróżnić można utwory karbońskie pokryte warstwą iłów mioceńskich o średniej miąższości około 100 m oraz utwory czwartorzędowe, które stanowią warstwę przypowierzchniową. Warstwę tę budują osady

rzeczne (fluwialne) tj. mady i piaski rzeczne z fragmentami deluwiów lessowych, stanowiące utwory dolinne Wisły, Bochórza, Łowiczanki oraz innych cieków.

Teren położony na południe od torów PKP Oświęcim-Kraków pokrywają utwory lessowe, częściowo lessy spiaszczone. Niewielkie fragmenty gliny w warstwie przypowierzchniowej budują gliny lessowate napływowe (Łowiczki Książęce) oraz piaski i żwiry częściowo gliny ozów lub moreny czołowej (Piotrowice).

Z budową geologiczną związane jest występowanie surowców mineralnych. Są to: węgiel kamienny i surowce ilaste. Inne surowce na terenie gminy nie były udokumentowane.

Cały niemal obszar gminy zaliczony jest do krakowskiej serii piaskowcowej. Są to warstwy libiąskie (westfal D) i warstwy łaziskie (westfal C+D) z arkozą kwaczalską. Południową część Piotrowic buduje seria mułowcowa złożona z warstw orzeskich i warstw załęskich.

Formacja węglonośna zalega głęboko. Stratoizohipsy poziomów litostratygraficznych karbonu produktywnego osiągają następujące wartości:

- wieś Las – od 600 do 800 m,
- wieś Przeciszów – od 400 do 700 m,
- wieś Piotrowice – od 100 do 400 m.

W północnej części gminy Przeciszów usytuowane jest złoże węgla kamiennego Zator. Wzdłuż granicy zachodniej gminy, niedużym obszarem rozciąga się złoże Oświęcim Polanka. Złoże węgla kamiennego „Oświęcim – Polanka 1" wyodrębniono z udokumentowanych złóż: „Oświęcim – Polanka" i „Zator". Złoże węgla kamiennego „Oświęcim – Polanka" oraz złoża „Zator" i „Oświęcim – Polanka1" są złożami górniczo niezagospodarowanymi.

We wsi Przeciszów (Łowiczki Pańskie) znajduje się złoże ilastych surowców ceramicznych – gliny plejstoceńskie i iły mioceńskie, wykorzystywane do produkcji ceramiki budowlanej. Według dokumentacji geologicznej złoża, która sporządzona i zatwierdzona była przez Prezesa CUG w 1975 roku dla celów produkcyjnych cegielni, powierzchnia złoża Przeciszów wynosiła 5,7 ha, średnia jego miąższość 9,1 m, średnia grubość nadkładu – 0,4 m. Zasoby złoża wg stanu na dzień 1.01.1990 r. wynosiły 486930 m^3. Obecnie cegielnia produkująca cegłę uległa całkowitej likwidacji i dewastacji. Wyrobisko poeksploatacyjne jest zarośnięte w drodze sukcesji naturalnej. Brak jest wszelkich danych odnośnie aktualnej wielkości złoża.

W sołectwie Przeciszów przy zachodniej granicy z gminą Oświęcim znajduje się złoże kruszywa naturalnego „Przeciszów", górniczo niezagospodarowane. Złoże zostało udokumentowane „Dokumentacją geologiczną w kat.C_1", która została zatwierdzona przez Marszałka Województwa Małopolskiego w lipcu 2016 r.

Złoża innych surowców, w tym energii geotermalnej, nie są na terenie gminy Przeciszów rozpoznane.

3.3 WARUNKI KLIMATYCZNE[13]

Gmina Przeciszów położona jest w środkowoeuropejskiej strefie klimatycznej, gdzie następuje łączenie się wpływów klimatu kontynentalnego i morskiego.

Według podziału R. Gumińskiego na jednostki klimatyczno – rolnicze obszar gminy należy do dwóch dzielnic klimatyczno – rolniczych:

- dzielnicy tarnowskiej (Dolina Wisły) - obszar położony na niskiej terasie Wisły, posiadający mezoklimat den dolinnych, charakteryzujący się dużymi dobowymi wahaniami temperatury i wilgotnością powietrza, częstymi inwersjami temperatury, krótkim okresem bezprzymrozkowym. W obszarze tego terenu utrzymują się zamglenia oraz zastoiska chłodnego powietrza. Ze względu na słabą wentylację, warunki aerosanitarne są bardzo niekorzystne,
- dzielnicy podkarpackiej, stanowiącej pas przejściowy między górami i kotlinami podgórskimi.

Klimat okolic gminy Przeciszów jest typowy dla warunków klimatycznych pasa kotlin podgórskich Beskidów. Charakteryzuje się on stosunkowo wysoką średnią roczną temperaturą powietrza, a jednocześnie dużą amplitudą temperatur ekstremalnych. Średnia wieloletnia temperatura powietrza dla okolic Oświęcimia wynosi 8^0C. Najcieplejszym miesiącem roku jest lipiec ($17,5^0$C), najchłodniejszym styczeń (-20C). Długość okresu wegetacji wynosi 210 dni.

Średnia wilgotność względna w przebiegu miesięcznym, nie wykazuje dużych zmienności. W zimie osiąga największe wartości do 84%, natomiast najmniejsze wiosną 74%. W sezonie chłodnym obserwuje się mniejszą dobową amplitudę wilgotności, która średnio wynosi 15%, największą latem ponad 30%. W zimie występuje większa niż w lecie liczba dni ze średnią dobową wilgotnością względną wyższą od 90%.

Średnia roczna suma opadów atmosferycznych wynosi 741 mm z maksimum w czerwcu i lipcu oraz minimum przypadającym w miesiącu lutym. Liczba dni z opadem wynosi 175.

Warunki anemologiczne okolic gminy oraz jej obszaru są niekorzystne. Notuje się wysoki, udział cisz, charakterystyczny dla kotlin. Przeważają wiatry słabe i umiarkowane, a stosunkowo wysoka średnia roczna prędkość wiatru spowodowana jest prędkością docierających tu bardzo silnych wiatrów typu fenowego.

Obszar gminy odznacza się zdecydowaną przewagą wiatrów wiejących z sektora zachodniego (ok. 57,2%).

Średnie prędkości wiatru są bardzo niskie i wynoszą od 2,0 m/s (Wadowice, Pszczyna) do 2,7 m/s (Bieruń Stary). Największe prędkości wiatru występują w sektorach południowo - zachodnim, zachodnim i północno – zachodnim. Wiatry o najmniejszych prędkościach notowane są najczęściej z kierunku północnego i wschodniego. W okolicach Oświęcimia zauważalne jest często zjawisko ciszy atmosferycznej. Wyniki pomiarów z wielu lat wskazują, że brak wiatru odnotowano w prawie 17% przypadków. Duży odsetek cisz (8,4%) i wiatrów słabych stwarza niedogodne warunki przewietrzania obszaru gminy.

[13] Za studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przeciszów przyjętym uchwałą nr XXIV/114/05 Rady Gminy Przeciszów z dnia 4 lutego 2005 r.

Szczególnie dotyczy to okresu zimowego, w którym występuje aktywizacja lokalnych źródeł zanieczyszczeń powietrza (paleniska domowe).

Warunki aerosanitarne

Północny obszar gminy Przeciszów położony jest na niskiej terasie Wisły, w obszarze dużych dobowych wahań temperatury i wilgotności powietrza, częstymi inwersjami temperatury, krótkim okresem bezprzymrozkowym. W obszarze tego terenu utrzymują się zamglenia oraz zastoiska chłodnego powietrza. Położenie zabudowy w dolinach rzecznych przy bardzo częstych mgłach powoduje utrzymywanie się niekorzystnych warunków aerosanitarnych dla mieszkańców gminy.

Na terenie gminy Przeciszów brak jest punktów pomiarowych danych emisji zanieczyszczeń powietrza. Prowadzone pomiary zanieczyszczeń powietrza w sieci monitoringu Zakładów Chemicznych w Oświęcimiu obejmują najbardziej wysunięty punkt w kierunku wschodnim położony w Stawach Monowskich. Uzyskane wyniki pomiarów są reprezentatywne tylko dla zachodniej części gminy.

W związku z położeniem gminy (jedna z najbardziej wysuniętych na zachód gmin w woj. małopolskim), bliskim sąsiedztwem Zakładów Chemicznych w Oświęcimiu oraz aglomeracji górnośląskiej, należy podjąć działania w celu uruchomienia, w ramach monitoringu wojewódzkiego, automatycznej stacji pomiaru zanieczyszczeń dla pozostałych terenów gminy wymagających przeprowadzenia pomiarów oraz oceny emisji zanieczyszczeń powietrza ze źródeł punktowych oraz obszarowych.

3.4 KLIMAT AKUSTYCZNY ŚRODOWISKA

Zagrożenie hałasem i wibracjami charakteryzuje się mnogością źródeł i powszechnością występowania. Najbardziej uciążliwymi emitorami hałasu i wibracji, mającymi zasadniczy wpływ na klimat akustyczny środowiska, są: trasy komunikacyjne (pojazdy samochodowe, motocykle, ciągniki, pociągi), zakłady produkcyjne i rzemieślnicze na skutek stosowania hałaśliwych i wibracyjnych technologii oraz maszyn i urządzeń. Zakłady produkcyjne oraz warsztaty usługowe są źródłami hałasu o ograniczonym zasięgu oddziaływania, wpływają na klimat akustyczny, jednakże wpływ ten ma charakter lokalny.

Klimat akustyczny gminy Przeciszów determinowany jest przede wszystkim przez:

- hałas komunikacji drogowej od drogi krajowej nr 44 (relacji Gliwice - Kraków), a także okresowo od drogi wojewódzkiej i dróg powiatowych,
- hałas komunikacji kolejowej od linii Kraków Oświęcim,
- hałas z obszarów zabudowy zagrodowej,
- hałas z obszarów zabudowy usługowej, rzemieślniczej, związany ze sposobami użytkowania terenu,
- dźwięki środowiska przyrodniczego (ptactwa, skupionego szczególnie w obszarze kompleksu stawów).

Do najbardziej uciążliwych źródeł hałasu w środowisku gminy Przeciszów należy wspomniana komunikacja drogowa. Uciążliwości wynikają nie tylko ze wzrostu ilości pojazdów i natężenia ruchu na drogach, ale także ze zbyt bliskiej lokalizacji zabudowy mieszkaniowej, innych terenów podlegających ochronie akustycznej w stosunku do istniejących ruchliwych dróg. Przeciszów nie posiada obwodnicy uwalniającej centrum od ruchu tranzytowego (w tym szczególnie uciążliwego ruchu ciężkiego). Hałas generowany

przez poruszające się ulicami pojazdy, szczególnie po drogach ponadlokalnych przekracza wartości dopuszczalne oraz charakteryzuje się tendencją wzrostową.

Można wnosić, że w odniesieniu do dopuszczalnych wartości hałasu określonych dla pory dziennej i nocnej, wyższego niż poziom dopuszczalny, należy spodziewać się w zasadzie tylko w otoczeniu drogi krajowej. W warunkach nocnych, przyziemnych ruchów powietrza i związanych z nimi kierunków propagacji dźwięków, podwyższony poziom dźwięku może wystąpić na większym obszarze. Mniejsze uciążliwości pomimo wyższych poziomów hałasu, oceniając w skali globalnej, stwarza hałas komunikacji kolejowej.

Z komunikacją (zarówno drogową jak i kolejową) związane jest oddziaływanie drgań na środowisko. Obszar gminy Przeciszów nie był dotychczas objęty monitoringiem hałasu drogowego i kolejowego.

Wobec braku danych monitoringowych należy przyjąć, że uciążliwości akustyczne występujące na terenie gminy mają charakter analogiczny jak na innych obszarach o podobnym zagęszczeniu ludności i nasyceniu infrastrukturą komunikacyjną. Uciążliwości akustyczne występują zatem najprawdopodobniej zarówno na obszarach zabudowy bezpośrednio przylegającej do dróg krajowych, a także w bezpośrednim sąsiedztwie szlaków kolejowych.

3.5 ZASOBY WODNE[14]

3.5.1 WODY POWIERZCHNIOWE

Gmina cechuje się dużą ilością wód powierzchniowych. W systemie hydrograficznym wyróżnić można cieki, rowy i stawy. Cały obszar gminy znajduje się w dorzeczu górnej Wisły i odwadniany jest przez główne potoki takie jak: Bachórz, Włosiankę (prawe dopływy Wisły) oraz Łowiczankę (lewostronny dopływ Skawy). Pod względem hydrograficznym 100% obszaru gminy odwadniane jest bezpośrednio przez cieki i rowy należące do prawostronnej zlewni rzeki Wisły, tworząc zlewnię I-rzędu.

Powierzchniowa sieć hydrograficzna jest dobrze rozwinięta. Występuje tu gęsta sieć cieków stałych i okresowych, niektóre o charakterze rowów melioracyjnych odwadniających podmokłe obszary w dolinie Wisły. Działy wodne II i III rzędu, rozdzielające poszczególne zlewnie powierzchniowe, w przeważającej części przebiegają kulminacjami terenu i mają charakter działów pewnych; tylko w dolinie Wisły z uwagi na gęstą sieć rowów melioracyjnych, przebieg ich jest trudny do jednoznacznego wyznaczenia.

Potoki tego terenu zalicza się do cieków o reżimie wyrównanym, z wezbraniem wiosennym (roztopowym) i letnim (opadowym) oraz gruntowo-deszczowo-śnieżnym zasilaniem. Reżim ten jest jednak na niektórych potokach zaburzony czynnikami antropogenicznymi.

W systemie hydrograficznym wyróżnić można następujące zlewnie podstawowe:

- rzeki Wisły 11,4 km^2 - 32,2%
- potoku Bachórz 11,9 km^2 - 33,6%

[14] Za studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przeciszów przyjętym uchwałą nr XXIV/114/05 Rady Gminy Przeciszów z dnia 4 lutego 2005 r.

• potoku Łowiczanka	12,1 km^2	- 34,2%
Razem obszar:	35,4 km^2	- 100,0%

Najważniejsze cieki gminy to:

- Rzeka Wisła – stanowiąca północną granicę gminy,
- Potok Bachórz – prawobrzeżny dopływ Wisły – długość na terenie gminy 13 100 m,
- Potok Łowiczanka – lewostronny dopływ Skawy – długość na terenie gminy 3 250 m,
- Potok Włosianka – prawobrzeżny dopływ Wisły – długość na terenie gminy 5 030 m,
- Kanał Wisła – długość 1 700 m.

POTOK BACHÓRZ – prawobrzeżny dopływ Wisły. Wypływa ze wzniesień w rejonie wsi Głębowice. Powierzchnia zlewni potoku Bachórz wynosi około 37 km^2, jego długość na terenie gminy Przeciszów - 11,9 km. Potok ten charakteryzuje się dużymi wahaniami przepływu wody, zbierając je z dopływów otaczających wzniesień w południowo – zachodniej i zachodniej części gminy. Koryto potoku jest obwałowane. Od torów kolejowych do połączenia z Wisłą koryto jest zawężone, na pewnych odcinkach wynosi zaledwie 1,0 m.

Konfiguracja terenu, przez który przepływa potok Bachórz jest zróżnicowana, co wpływa na zróżnicowanie wysokości brzegów. Obserwuje się intensywne zarastanie koryta i erozję brzegów, zagrażającą blisko położonym budynkom i ulicom. Skarpy koryta nie rzadko porośnięte drzewami, niszczone są przez ich korzenie. Wiele obumarłych drzew i korzeni tworzy w korycie przetamowania, powodując na niżej położonym terenie rozlewiska. Przy obecnym stanie koryta, nawet niewielkie wezbrania wody podpiętrzone przeszkodami w nieuporządkowanym korycie, erodują uszkodzone już skarpy i występują z brzegów, podtapiając sąsiednie budynki i tereny.

Potok zasila prywatne stawy rybne Bachórz, Przedpolański i Hoćminów oraz spółdzielcze oraz zespół stawów Zakładu Doświadczalnego w Zatorze – Przeręb.

Miejscami potok zanieczyszczony jest odpadami komunalnymi z gospodarstw domowych. W bezpośrednim sąsiedztwie potoku występuje dość gęsta zabudowa, miejscami dochodząca do brzegów koryta, zwłaszcza w rejonie mostu i na ul. Krakowskiej, a także w pobliżu mostów na ul. Wąskiej i Topolowej. W pozostałej części gminy ciek przepływa przez tereny o charakterze rolniczym – grunty orne i łąki.

POTOK ŁOWICZANKA – lewostronny dopływ Skawy, wypływa ze stoków wzniesienia w Piotrowicach Górnych. Lewobrzeżne dopływy potoku odwadniają tereny rolne położone na wschodnim stoku wzniesienia sołectwa Piotrowice, natomiast prawobrzeżne – rejon wsi Łowiczki.

Łowiczanka płynie w korycie nieobwałowanym do zbiornika wyrównawczego pompowni Podlesie, z którego istnieje możliwość grawitacyjnego odpływu przepustem wałowym w okresie normalnych stanów wody w rzece Skawie. Zlewnia górnego odcinka Łowiczanki do przekroju drogi Zator - Oświęcim wynosi 11,0 km^2.

Podczas powodzi w lipcu 2001 r. wody Łowiczanki wystąpiły z koryta. Woda przelała się przez nasyp torów kolejowych warstwą około 0,5 m, niszcząc wcześniej nasyp drogowy i most w Łowiczkach Księżych. Koryto Łowiczanki poniżej mostu kolejowego zwłaszcza na odcinku przyległym do grobli stawów gospodarstwa „Przyręb" nie zapewnia przepustowości odpowiedniej do wielkości obsługiwanej zlewni. Odpływ wód jest blokowany przez zarośnięty trzciną i krzakami oraz zawężony przekrój koryta potoku.

Koryto Łowiczanki wymaga przebudowy w celu udrożnienia i ułatwienia odpływu wód zlewni.

Zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym do potoku Łowiczanka może być doprowadzany (rowem Rudnianka) nadmiar wody ze stawów Bugaj, zasilanych wodami z rzeki Wieprzówki.
Wymienione cieki stanowią źródło zasilania w wodę kompleksu stawów rybnych Przeręb.

POTOK WŁOSIANKA – prawobrzeżny dopływ Wisły. Długość cieku wynosi 6,05 km, powierzchnia zlewni – 9,0 km^2. Odpływ do zbiornika wyrównawczego poprzez pompownię Podlesie. W 1990r uregulowany na odcinku 4,77 km. Potok odwadnia obszary upraw rolnych w północnej części gminy – w sołectwie Las. Włosianka przepływa przez obszar rezerwatu przyrody „Przeciszów", a następnie przepływa w pobliżu zespołu stawów rybnych Przyręb i uchodzi w rejonie Koła Lipowieckiego.

WODY STOJĄCE

Charakterystycznym elementem sieci hydrograficznej gminy Przeciszów są dwa kompleksy stawów hodowlanych.

Pierwszy z nich o pow. 37 ha, położony jest w obniżeniu terenu przy potoku Bachórz w środkowo – zachodniej części gminy. Są to stawy hodowlane: Hocimów, Przedpolański, Bachórz, stanowiące własność Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej oraz częściowo prywatną.
Kompleks w/w stawów zasilany jest wodami potoku Bachórz poprzez spiętrzenie wód.

Drugi kompleks stawów, znacznie większy – o pow. ok. 156 ha, to zespół gospodarstwa rybnego, położony we wschodniej części gminy, administrowany przez Zarząd Rybackiego Zakładu Doświadczalnego w Zatorze. Są to stawy: Grabina, Przesadki I, Pastwisko, Kanonik, połowa Stawu nad Rzeką, Marynin Górny, Marynin Dolny, Górecznik Górny, Górecznik Dolny, Nowińczyk. Staw Pastwisko oraz Przesadki I w wyniku eutrofizmu porośnięte są roślinnością trzcinową.

Wymieniony kompleks stawów zasilany jest wodami potoków Bachórz i Łowicznka, stanowi rezerwę powodziową, zdolną przechwycić część wód powodziowych.

Sprzyjające warunki geomorfologiczne oraz geologiczne (trudno przepuszczalne podłoże zbudowane z gruntów gliniastych, na których zalega warstwa namułów aluwialnych) oraz łatwość doprowadzania i odprowadzania wody ze stawów sprawiły, że hodowla ryb na tym terenie prowadzona jest od XIV wieku.

ROWY MELIORACYJNE

Na terenie gminy istnieje blisko 50 tys. m rowów melioracyjnych Drenaż użytków rolnych obejmuje 2146 ha, co stanowi blisko 82% ogólnej ich powierzchni w gminie.

3.5.2 WODY PODZIEMNE[15]

Gmina Przeciszów leży w obszarze przedkarpackiego regionu hydrogeologicznego, oraz podregionu przedkarpacko-śląskiego. Główny poziom wodonośny występuje w utworach

[15] Za studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przeciszów przyjętym uchwałą nr XXIV/114/05 Rady Gminy Przeciszów z dnia 4 lutego 2005 r.

czwartorzędowych, reprezentowanych przez osady akumulacji rzecznej i rzecznolodowcowej w postaci piasków, żwirów i otoczaków oraz lessów, glin pylastych i pyłów ilastych.

Zwierciadło wody tego poziomu jest napięte, zasilane jest głównie przez infiltrację wód opadowych. Nieprzepuszczalne podłoże dla wód czwartorzędowych stanowią utwory trzeciorzędowe wykształcone w postaci iłów mioceńskich.

W Przeciszowie znajduje się duże ujęcie wód poziomu czwartorzędowego, składające się z 10 studni, których wydajność kształtuje się od kilku do 75 m^3/h. Eksploatacja wód z ujęcia w Przeciszowie spowodowała powstanie leja depresji w utworach czwartorzędowych.

Zaleganie wód gruntowych na terenie gminy jest zróżnicowane i uwarunkowane morfologicznie. Najniższe poziomy zlokalizowane są w aluwiach rzecznych, gdzie wody zalegają tuż przy powierzchni gruntu do 2 m p.p.t.. Zwierciadło wody pozostaje w hydraulicznym związku z ciekami powierzchniowymi.

Na terenach lessowych zwierciadło wody występuje na głębokościach od 1 do 5 m. Natomiast na wierzchowinie kształtuje się na głębokości 10 i więcej metrów.

W istniejących ujęciach wód (studnie) głębokość zalegania zwierciadła wód poziomu czwartorzędowego przedstawia się następująco:

- ujęcie wody podziemnej w Piotrowicach (studnie 1,2,4 i 5) od 1,80 m do 2,80 m p.p.t.,
- ujęcie wody podziemnej w Przeciszowie (studnie czynne S-5, S-6, S-7 i S-8 oraz awaryjna S-7a) od 14,8 m do 25,7 m p.p.t.,
- ujęcie Hajduga[16] na terenie dla gminy Polanka Wielka – studnie U-1 do U-5 położone pod skarpą Potoku Bachórz na średniej głębokości 3,0 m.

3.5.3 PRZEOBRAŻENIA STOSUNKÓW WODNYCH I ICH ODPORNOŚĆ NA ZANIECZYSZCZENIA

Na obszarze gminy stosunki wodne uległy znacznym przeobrażeniom antropogenicznym, które wynikają:

- z przeprowadzonych prac melioracyjnych i drenarskich,
- z regulacji cieków,
- ze złego stanu jakości wód powierzchniowych, spowodowanym odprowadzaniem ścieków do powierzchniowej sieci hydrograficznej,
- ze wzrostu retencji powierzchniowej w wyniku budowy zbiorników wodnych – stawów hodowlanych oraz małych zbiorników antropogenicznych pobudowanych dla celów gospodarczych,

lub są związane z antropogenicznym przeobrażeniem reżimu rzecznego, spowodowanym zabudową koryt oraz przeprowadzonymi różnorodnymi pracami hydrotechnicznymi w obrębie dolin cieków.

[16] Na terenie gminy Przeciszów znajduje się jedynie część obszaru strefy ochrony pośredniej, której zasięg wyznaczono na Mapie 1 i Mapie 2

Na jakość i ochronę wód gruntowych i powierzchniowych istotny wpływ ma istniejące użytkowanie obszaru. Rolniczy charakter gminy Przeciszów, z dużymi uprawnymi areałami, przyczynia się do zagrożenia wód powierzchniowych i podziemnych. Związane to jest ze stosowaniem środków ochrony roślin oraz nawozów sztucznych. Degradację wód podziemnych powodują ścieki komunalne, przemysłowe oraz zanieczyszczenia punktowe związane ze składowiskami dzikich odpadów, substancjami ropopochodnymi związanymi z głównymi szlakami komunikacyjnymi. Z braku danych pomiarowych, nie można (poza wodami Wisły wody pozaklasowe) ściśle określić stopnia zanieczyszczenia wód powierzchniowych i płytko zalegających wód podziemnych obszaru opracowania. Ponieważ jednak na tym obszarze nie występują obecnie znaczące źródła zanieczyszczeń, można uznać, że podstawowym składnikiem zanieczyszczenia wód powierzchniowych są substancje organiczne i zawiesina.

3.6 OCHRONA WÓD PODZIEMNYCH

Spośród zakazów i nakazów (według Ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne; Dz. U. Nr 115, poz. 1229 z późn. zm.), które należy zastosować w celu ochrony zasobów wód podziemnych, najistotniejsze znaczenie mają:

- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko a w szczególności: wysypisk i wylewisk odpadów niezabezpieczonych przed przenikaniem do podłoża substancji szkodliwych dla wód podziemnych; przeprowadzania rurociągów transportujących substancje niebezpieczne dla środowiska; urządzeń przeładunku i dystrybucji produktów ropopochodnych,
- nakaz likwidacji dzikich wysypisk odpadów,
- nakaz uporządkowania gospodarki wodno - ściekowej,
- nakaz likwidacji lub zakaz bezpośredniego zrzutu ścieków do wód podziemnych.

OCHRONA UJĘĆ WODY

Ujęcie wody podziemnej w Przeciszowie, omówione w pkt 1.4.3, posiada strefę ochronną ustanowioną rozporządzeniem nr 14/2013 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 14 listopada 2013 r. Na terenie gminy Przeciszów realizowana jest ochrona ujęcia wody ze źródła „Hajduga" położonego w Polance Wielkiej, dla którego strefa ochrony pośredniej[17] ustalona została rozporządzeniem nr 13/2013 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 14 listopada 2013 r. – omówiona w pkt 1.4.3 cz. II: Uwarunkowania.

Do czasu ustanowienia w trybie obowiązujących przepisów ustawy Prawo wodne strefy ochronnej dla ujęcia wody[18] w Piotrowicach, ochronę należy zapewnić w granicach ogrodzeń studni, respektując w ich obrębie zakazy i ograniczania, jakim podlega obszar strefy ochrony bezpośredniej ustanowionej w rozporządzeniu nr 14/2013 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 14 listopada 2013 r. przywołanym wyżej.

[17] Zasięg strefy na obszarze gminy Przeciszów oznaczono na Mapie 1 i Mapie 2.
[18] Studnie w miejscowości Piotrowice oznaczono na Mapie 1.

3.7 WARUNKI GLEBOWE[19]

Typy i rodzaje gleb związane są z charakterem i pochodzeniem utworów powierzchniowych. Z punktu widzenia występowania skały macierzystej obszar gminy podzielić można na dwie części. Część północna do torów kolejowych PKP Kraków - Oświęcim odznacza się glebami wykształconymi z aluwiów rzeki Wisły, o ciężkim poziomie ilastym lub gliniastym; miejscami aluwia posiadają charakter glin lekkich i piasków (Las). Część południowa gminy zbudowana jest z utworów lessowych i lessowatych, które zostały osadzone warstwowo o różnej miąższości na utworach trzeciorzędowych.

Na terenie gminy Przeciszów wydzielić można następujące typy gleb:

	Typy gleb	ha	%
A	- gleby bielicowe i pseudobielicowe	1535	58,4
B	- gleby brunatne właściwe	89	3,4
Bw	- gleby brunatne wyługowane	158	6,0
F	- mady	790	30,0
Cz	- czarnoziemy zdegradowane	14	0,5
FG	- gleby glejowe deluwialne	26	1,0
T	- gleby torfowe i murszowo - torfowe	19	0,7
	Razem:	2631	100,0

Wśród gleb użytkowanych przez rolnictwo dominują gleby bielicowe i pseudobielicowe, gleby brunatne wyługowane i brunatne właściwe oraz mady - które łącznie stanowią 97,8% ogólnej powierzchni użytków rolnych. W składzie mechanicznym gleb (gatunków gleb) przeważają zdecydowanie lessy i utwory lessowate zwykłe i ilaste oraz gleby ciężkie i średnie z udziałem glin średnich, pyłów zwykłych i pyłów ilastych. O wartości gleb gminy świadczą klasy bonitacyjne i kompleksy ich rolniczej przydatności.
W gminie Przeciszów dominują gleby wysokiej wartości (klasy II-IIIb), które stanowią 65,6% gruntów ornych i sadów (z uprawą ziemiopłodów). W grupie trwałych użytków zielonych dominują gleby klas II,III i IV, stanowiące 90,6% ogólnej ich powierzchni.

W strukturze kompleksów rolniczej przydatności gleb dominują:

- Kompleks 2 –pszenny dobry stanowiący 72,2% gleb gruntów ornych,
- Kompleks 8 – zbożowo – pastewny mocny stanowiący 17,0% gleb gruntów ornych.

Syntetyczna charakterystyka występujących kompleksów rolniczej przydatności gleb przedstawia się następująco:

- Kompleks 2 – pszenny dobry – najbardziej reprezentatywny w gminie Przeciszów. Wśród gleb tego kompleksu występują gleby wytworzone z lessów o składzie

[19] Za studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przeciszów przyjętym uchwałą nr XXIV/114/05 Rady Gminy Przeciszów z dnia 4 lutego 2005 r.

pyłów zwykłych w typie bielic, pseudobielic i brunatnych wyługowanych. Gleby te zajmują najkorzystniejsze położenie, są dość zwięzłe, o właściwym uwilgotnieniu, miejscami okresowo nadmiernie uwilgotnione, zaliczane do klasy IIIa i IIIb.

- Kompleks 3 – pszenny wadliwy zajmuje 3,0% gleb gruntów ornych. Występuje w Piotrowicach na dość silnie nachylonych stokach podlegających procesom erozyjnym.
- Kompleks 4 – żytni bardzo dobry występuje na 5,2% powierzchni gruntów ornych. Obejmuje gleby lżejsze niż w kompleksie 2 i 3.
- Kompleks 5 – żytni dobry zajmuje obszar 32 ha tj. 1,6% gleb gruntów ornych. Są to gleby typowo żytnio-ziemniaczane. Skład mechaniczny tych gleb to piaski słabogliniaste mocne i gliny lekkie na przepuszczalnym podłożu. Są one okresowo za suche.
- Kompleks 6 – żytni słaby stanowi znikomy odsetek (0,3%) gruntów ornych. Są to piaski słabogliniaste wrażliwe na wysychanie (duża przepuszczalność, mała pojemność wodna).
- Kompleks 8 – zbożowo-pastewny mocny zajmuje 17,0% ogólnej powierzchni gleb gruntów ornych. Są to gleby lekkie na zwięzłym trudno przepuszczalnym podłożu, okresowo nadmiernie uwilgotnione, zwłaszcza wiosną i jesienią. Większość gleb szczególnie ciężkich charakteryzuje się złymi właściwościami fizycznymi. Wykazują one niekorzystne stosunki powietrzno-wodne. Pod względem przydatności rolniczej gleby kompleksu 8 stoją na przejściu pomiędzy gruntami ornymi i użytkami zielonymi. W wyniku melioracji relacje te mogą być odwrócone (użytki zielone i grunty orne).
- Kompleks 9 – zbożowo pastewny słaby zajmuje na terenie gminy 0,3% ogólnej powierzchni gruntów ornych i występuje jedynie we wsi Przeciszów. Gleby tego kompleksu występują w obniżeniach terenowych, gdzie utrudniony jest odpływ wód opadowych.
- Kompleks 14 – grunty orne przeznaczone pod użytki zielone (wieś Las).

W trwałych użytkach zielonych wyróżnia się kompleks 2z (użytki zielone dobre), które zajmują 85,7% ogólnej ich powierzchni. Na kompleks 3z (użytki zielone słabe i bardzo słabe), obejmujący gleby glejowe deluwialne oraz mady, gleby torfowe i murszowo-torfowe (wieś Piotrowice) przypada 14,3% ogólnej powierzchni użytków zielonych gminy. Blisko 74% gleb gruntów rolnych posiada właściwy układ stosunków powietrzno-wodnych. Wadliwe stosunki wilgotnościowe występują na około 23% ogólnej powierzchni gruntów ornych gminy. Są to gleby podmokłe, bądź okresowo nadmiernie uwilgotnione, zaliczane do kompleksu 8 i 9, oraz gleby okresowo za suche zaliczane do kompleksu 5 i 6 (niektóre gleby kompleksu 4), położone na terenie płaskim lub na słabo nachylonych stokach.
Zagrożenie erozyjne dotyczy gleb położonych w południowo-zachodniej części Piotrowic. Jest to erozja intensywna, obejmująca około 2% gleb rolnych gminy.

Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej wskazuje, że w gminie Przeciszów:

- wskaźniki bonitacji jakości i przydatności rolniczej gleb są wysokie i wynoszą 61,4,
- wskaźnik bonitacji agroklimatu w skali 16-punktowej dla gminy Przeciszów jest bardzo wysoki i wynosi 13 punktów,
- wskaźnik bonitacji rzeźby terenu jest niski (3,8 pkt.), co oznacza dominację terenów małokorzystną dla potrzeb rozwoju produkcji rolnej,
- wskaźnik warunków wodnych w skali 5-punktowej wynosi 4,5, co oznacza, że gleby gminy są optymalnie uwilgotnione.

Ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej jest wysoki (82,7 pkt.), co oznacza występowanie korzystnych warunków środowiska dla potrzeb gospodarki rolnej. Badania wykazały, że zdecydowana część gleb uprawnych gminy Przeciszów wykazuje naturalną (stopień 0) lub podwyższoną zawartość metali ciężkich (stopień I).

Zalecane użytkowanie rolnicze gleb o różnych stopniach jakości chemicznej jest następujące:

- Stopień 0 – gleby nie zanieczyszczone o naturalnych zawartościach metali ciężkich. Gleby nadają się pod wszystkie uprawy ogrodnicze i rolnicze, a zwłaszcza pod uprawę roślin przeznaczonych dla dzieci i niemowląt. Obszar z takimi glebami należy objąć szczególną ochroną przed wprowadzeniem antropogenicznych metali ciężkich.
- Stopień I – gleby o podwyższonej zawartości metali ciężkich mogą być przeznaczone do pełnego wykorzystania rolniczego, z wyłączeniem upraw roślin do produkcji żywności o szczególnie małej zawartości pierwiastków i substancji szkodliwych.
- Stopień II – gleby słabo zanieczyszczone. Rośliny uprawiane na takich glebach mogą zawierać nadmierne ilości metali ciężkich z punktu widzenia toksykologicznego. Szczególnie wykluczyć należy uprawę warzyw, jak np. sałata, szpinak, kalafior, marchew. Dozwolona jest uprawa roślin zbożowych, okopowych i pastewnych oraz użytkowanie pastwiskowe.
- Stopień III – gleby średnio zanieczyszczone. Wszystkie uprawy na takich glebach mogą ulec skażeniu metalami ciężkimi. Dopuszczalna jest uprawa roślin zbożowych, okopowych i pastewnych, pod warunkiem okresowej kontroli poziomu metali w konsumpcyjnych częściach roślin. Zalecane są uprawy roślin przemysłowych i traw nasiennych. Wody gruntowe mogą być narażone na zanieczyszczenie metalami ciężkimi, w tym szczególnie kadmem, cynkiem i niklem. W przypadku pastwisk należy także kontrolować pobieranie metali ciężkich przez zwierzęta.

Przeprowadzona waloryzacja gleb gminy Przeciszów w oparciu o kryteria bonitacyjne wykazała, że:

- gleby bardzo dobre (grunty orne kl. II i użytki zielone kl. II) stanowią 1,7% ogólnej powierzchni użytków rolnych,
- gleby dobre (grunty orne kl.IIIa, IIIb i użytki zielone kl.III) stanowią 51,4% ogólnej powierzchni użytków rolnych,
- gleby średnie (grunty orne kl.IVa, IVb i użytki zielone kl.IV) stanowią 42,6% ogólnej powierzchni użytków rolnych,
- gleby słabe (grunty orne kl.V i użytki zielone kl. V) stanowią 4,0% ogólnej powierzchni użytków rolnych,
- gleby najsłabsze (grunty orne kl.VI i VIz oraz użytki zielone kl.VI) stanowią 0,3% ogólnej powierzchni użytków rolnych.

Reasumując, gleby brunatne bardzo dobre, dobre i średnie, zajmujące prawie 96% rolniczej przestrzeni produkcyjnej, stanowią istotne uwarunkowania ograniczające rozwój zagospodarowania przestrzennego gminy.

3.8 SZATA ROŚLINNA[20]

Obszar gminy Przeciszów wg podziału geobotanicznego W. Szafera wchodzi w skład:

- Działu Północnego,
- Poddziału Pasa Kotlin Podgórskich,
- Krainy Kotliny Sandomierskiej,
- Okręgu Oświęcimskiego.

Należy do rejonów zróżnicowanych pod względem siedliskowym. Stosunkowo duży obszar (doliny Wisły, doliny potoku Bachórz i Łowiczanki) charakterystyczny jest dla niżowych łęgów olszowych i jesionowo-olszowych siedlisk wodogruntowych okresowo lekko zabagnionych (Circaeo-Alnetum).

W części wyżynnej dominują grądy subkontynentalne lipowo-dębowo-grabowe (Tilio-Carpinetum) odmiany małopolskiej (z bukiem i jodłą), formy wyżynnej, serii ubogiej, oraz grądy subkontynentalne lipowo-dębowo-grabowe (Tilio-Carpinetum) odmiany małopolskiej (z bukiem i jodłą), formy podgórskiej, serii żyznej.

Szata roślinna terenu gminy wykazuje wyraźne zróżnicowanie pozwalające na wyodrębnienie trzech rejonów:

1. W części północnej gminy, po linię kolejową, dominują zbiorowiska łąkowe, o różnej wilgotności, w tym łąki zabagnione, z dużym udziałem m.in. turzyc, szczawika, knieci błotnej, babki lancetowatej oraz częściowo zmeliorowane stanowiące tereny pastwiskowe. W obszarze tym dominują liczne gatunki traw. Obok zieleni łąkowo – pastwiskowej występuje także roślinność towarzysząca uprawom polowym – są to głównie zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, szpalery drzew na miedzach, wzdłuż cieków i rowów a także luźne zgrupowania drzew.

   W północno – wschodniej części tego rejonu gminy wytworzyły się specyficzne zespoły roślinności związane z kompleksem stawów Przereb, wśród których przeważają zbiorowiska szuwarowe.

   Szatę roślinną stawów tworzą m.in. zespoły trzcin i oczeretów oraz szuwary wielkoturzycowe. Na groblach występują pasy zarośli wierzbowych oraz pojedyncze okazy wierzb. W sąsiedztwie stawów rozciągają się zbiorowiska łąk świeżych, fitocenozy pastwiskowe oraz synantropijne zespoły polne.

   Zbiorowiska leśne tej części obszaru gminy związane są z rezerwatem „ Przeciszów" zajmującym obszar ok. 86 ha, gdzie dominuje las mieszany z udziałem: dębu, grabu, lipy, sosny.

   Różnorodność siedlisk stwarza dogodne warunki bytowania wielu gatunkom zwierząt. Największym walorem obszaru, szczególnie w rejonie stawów rybnych, są liczne gatunki ptaków. Obszar ten zakwalifikowany został do najcenniejszych ostoi ptaków w skali Europy w ramach Europejskiej Sieci Ekologicznej NATURA 2000.

   Ogółem odnotowano tu ponad 200 gatunków ptaków, z czego 124 to gatunki lęgowe, zaś 75 gatunków ptaków to gatunki przelotne. Występują tu m.in.: perkoz rdzawoszyi (Podiceps grisegena), perkoz zausznik (Podiceps cristatus), bąk (Botaurus stellaris),

[20] Za studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przeciszów przyjętym uchwałą nr XXIV/114/05 Rady Gminy Przeciszów z dnia 4 lutego 2005 roku.

bączek (Ixobrychus minutus), łabędź niemy (Cygnus olor), błotniak stawowy (Circus aeruginosus), kropiatka (Porzana porzana), sieweczka obrożna (Chradrius hiaticula), rycyk (Limosa limosa), rybitwa zwyczajna (Sterna hirundo) rybitwa czarna, (Chlidonias niger), rokitniczka (Acrocephalus schoenobaenus), trzcinniczek (Acrocephalus scirpaeus) oraz trzciniak (Acrocephalus arundinaceus). Stwierdzono też nieregularne gnieżdżenie się ślepowrona (Nycticorax nycticorax) i rybitwy białowąsej (Chlidonias hybrida).

Stawy pozbawione lustra wody jak również wyspy gęsto porośnięte roślinnością, są miejscami legowiskami dla gniazdujących ptaków siewkowatych a także miejscem dla płazów oraz niektórych owadów.

2. W centralnej części gminy dominującą rolę odgrywają zbiorowiska roślinne o charakterze typowo rolniczym, użytkowane jako grunty pod uprawy zbożowe i roślin okopowych. Pod względem użytkowania terenu zajmują największą powierzchnię w tej części gminy. Z dolinami cieków oraz rowów melioracyjnych, wpływających na uwilgotnienie i mozaikowość siedlisk, związane są łąki oraz zbiorowiska roślinności drzewiastej, wykształconej jako łęgi wierzbowo – topolowe, olszowo – jesionowe i wiązowe. We wschodniej części tego rejonu gminy występują dwa kompleksy leśne z udziałem dębu i sosny – są to Las Dulski i Bażant (Łowiczki Pańskie). W tym rejonie zachowały się dęby o znacznych wymiarach.
   Wśród zabudowy wiejskiej występuje roślinność synantropijna silnie związana m. in. z istniejącymi ogrodami przydomowymi, sadami, uprawami warzywniczymi. W części zachodniej, w dolinie potoku Bachórz, występują zbiorowiska roślin związanymi z tutejsze stawy a także zbiorowiska łąk nadrzecznych.

3. W południowym rejonie gminy największą powierzchnię zajmują zbiorowiska roślinne pół uprawnych, jak również niezbyt duże powierzchnie łąk świeżych i wilgotnych. Występują liczne lokalne zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne oraz wzdłuż cieków jako roślinność łęgowa.
   Wyniki badań florystycznych wykazują, że na terenie gminy występuje łącznie 537 gatunków roślin naczyniowych w tym gatunków rodzimych było 445 - to stanowi 82,9 % całości flory badanego terenu oraz gatunków obcego pochodzenia – antropofitów - 92 (17,1 %).
   Najliczniej odnotowane zostały gatunki roślin występujących na siedliskach leśnych – 110, łąkowych – 102, zaroślowych – 90 i nadwodnych – 93. Stosunkowo licznie notowane były gatunki rosnące na siedliskach ruderalnych – 73, natomiast ilość gatunków roślin odnotowanych na pozostałych siedliskach wynosiła: murawy piaszczyskowe - 29, rośliny wodne – 26, segetalne – 14, murawy kserotermiczne.

Udział grup ekologiczno – siedliskowych we florze

GRUPY EKOLOGICZNO - SIEDLISKOWE	LICZBA GATUNKÓW	UDZIAŁ %
LEŚNE	110	20,5
ŁĄKOWE	102	19,0
NADWODNE	93	17,3
ZAROŚLOWE	90	16,7
SIEDLISK RUDERALNYCH	73	13,6
MURAW PIASZCZYSKOWYCH	29	5,4
WODNE	26	4,8

GRUPY EKOLOGICZNO - SIEDLISKOWE	LICZBA GATUNKÓW	UDZIAŁ %
SIEDLISK SEGETALNYCH	14	2,6
MURAW KSEROTERMICZNYCH	4	0,7

Wykaz gatunków roślin naczyniowych odnotowanych na terenie gminy Przeciszów – zawiera tabela 1-AII[21] aneksu do „cz. II – Uwarunkowania" „Rośliny chronione i gatunki rzadkie na terenie gminy Przeciszów" przedstawia załączony do aneksu Rys. 1

3.8.1 Gatunki objęte ochroną ścisłą

W gminie stwierdzono występowanie 9 gatunków objętych ochroną ścisłą występujących na 27 stanowiskach. Najliczniej reprezentowanym jest grzybieńczk wodny (Nymphoides peltata).

GATUNKI ROŚLIN OBJĘTYCH OCHRONĄ ŚCISŁĄ W GMINIE PRZECISZÓW

Lp	Gatunek	Liczba stanowisk
1.	Barwinek pospolity (Vinca minor)	3
2.	Bluszcz pospolity (Hedera helix)	1
3.	Grzybieńczyk wodny (Nymphoides peltata)	8
4.	Kruszczyk szerokolistny (Epipactis helleborine)	1
5.	Orzech wodny-kotewka (Trapa natans)	3
6.	Salwinia pływająca (Salvinia natans)	4
7.	Skrzyp olbrzymi (Equisetum telemateia)	1
8.	Storczyk szerokolistny (Dactylorhiza majalis)	3
9.	Wawrzynek wilczełyko (Daphne mezerum)	3
	Ogółem	27

3.8.2 Gatunki objęte ochroną częściową

Wykaz gatunków roślin objętych ochroną częściową na terenie gminy Przeciszów

Lp	Gatunek	Liczba stanowisk
1.	Kalina koralowa (Viburnum opulus)	9
2.	Konwalia majowa (Convallaria majalis)	2
3.	Kopytnik pospolity (Asarum europaeum)	1
4.	Kruszyna pospolita (Frangula alnus)	19
5.	Pierwiosnka wyniosła (Primula elatior)	1
	Ogółem	32

Z powyższego zestawienia wynika, że w gminie odnotowano 32 stanowiska roślin objętych ochroną częściową. Najliczniej reprezentowane są: kruszyna pospolita i kalina koralowa.

[21] przyjęto za Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przeciszów – oprac. 2000 r. przez Instytut Podstaw Inżynierii Środowiska Polskiej Akademii Nauk w Zabrzu.

3.8.3 Gatunki rzadkie

W granicach gminy Przeciszów stwierdzono występowanie 9 gatunków rzadkich:

Lp	Gatunek	Liczba stanowisk
1.	PONIKŁO IGŁOWE (ELEOCHARIS ACICULARIS)	1
2.	Ponikło jajowate (Eleocharis ovata)	1
3.	Ponikło jednoprzysadkowe (Eleocharis uniglumis)	1
4.	Rzęsa garbata (Lemna gibba)	2
5.	Świbka błotna (Trigochin palustre)	1
6.	Włosienicznik wodny (Batrachium aquatile)	2
7.	Włosienicznik krążkolistny (Batrachium cirinatum)	4
8.	Włosienicznik skąpopręcikowy (Batrachium trichophyllum)	1
9.	Żabiściek pływający (Hydrocharis morsus ranae)	3
	Ogółem:	16

Źródło: dane przyjęto za Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przeciszów – oprac. 2000 r. przez Instytut Podstaw Inżynierii Środowiska Polskiej Akademii Nauk w Zabrzu

3.9 ŚWIAT ZWIERZĘCY[22]

Fauna obszaru gminy Przeciszów charakteryzuje się typowymi gatunkami dla obszarów przejściowych, sięgających od terenów podgórskich do niżowych z przewagą gatunków typowych dla terenów nizinnych.

Bogato rozwinięta jest grupa kręgowców – szczególnie ptaków zarówno lądowych jak i błotno – stawowych, występująca szczególnie w dolinie Wisły, stanowiącej jeden z głównych szlaków sezonowych wędrówek ptaków w Polsce. Kompleks stawów występujący w obszarze zalewowym Wisły, stanowi miejsce ostoi i żerowania ptaków na szlaku przelotów.

Wśród kręgowców liczną grupę stanowią ptaki, szczególnie związane z otwartymi przestrzeniami terenów nadwodnych oraz łąk, często podmokłych, a także z obszarami leśnymi, zwłaszcza w rejonie rezerwatu przyrody „Przeciszów. Stwierdzono w tym rejonie obecność myszołowa, pustułki, sowy – puszczyka, jak również bociana białego, kukułki, dzięcioły – zielony, zielono-siny i pstry duży. Spośród ptaków śpiewających objętych ochroną obecne są: sikory, kosy, piecuszek, piegża, drozd śpiewak i wiele innych.

Z terenami nadwodnymi, głównie w północnej części obszaru, związane jest występowanie m.in. rybitwy zwyczajnej i czarnej, czapli siwej śmieszki, bąka, bączka, błotniaka stawowego, perkozów, rycyka, łyski, mewy małej, łabędzia niemego oraz rzadkiego ptaka lęgowego – ślepowrona. Na całym terenie gminy występuje bażant.

[22] Za studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przeciszów przyjętym uchwałą nr XXIV/114/05 Rady Gminy Przeciszów z dnia 4 lutego 2005 roku.

Wśród ssaków licznie reprezentowana jest sarna, sporadycznie można spotkać dzika. Z mniejszych ssaków bardziej pospolite gatunki to: zając, lis, a także prawnie chroniony jeż zachodni. Zając, lis, mają swoje ostoje m. in. w rezerwacie przyrody „Przeciszów".
W dolinie Wisły, na granicy gmin Przeciszów i Zator zlokalizowany jest kompleks stawów, w których prowadzona jest hodowla ryb, głównie karpia. Powierzchniowo znacznie mniejszy jest obszar zajęty przez stawy w dolinie potoku Bachórz, również objęty gospodarką rybacką.

Listę gatunków[23], których występowanie na terenie gminy Przeciszów potwierdzone jest danymi literaturowymi, bądź jest wysoce prawdopodobne ze względu na wymagania środowiskowe i bionomię tych gatunków, zamieszczono w tabeli 2-AII aneksu do „cz. II – Uwarunkowania". Do grupy tej włączono również gatunki eurybiontyczne i ubikwistyczne, pospolite na terenie całego kraju. „Rozmieszczenie niektórych gatunków fauny gminy Przeciszów" przedstawia załączony do aneksu Rys. 2.

3.10 STAN ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ[24]

3.10.1 STAN ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Odbiciem cech gleb jest ukształtowana struktura użytkowania gminy, w której dominują biotyczne elementy środowiska, stanowiące ok. 87,5%; w tym na użytki rolne przypada 74,5%, grunty pod lasami i zadrzewieniami stanowią 5,2%, areał wód stojących zagospodarowanych na cele hodowli ryb wynosi 7,8%. Zatem współczesną strukturę użytkowania gruntów określić należy, jako wybitnie rolniczą z udziałem funkcji związanych z leśnym i wodnym zagospodarowaniem przestrzeni gminy.

Rolnictwo cechuje olbrzymie rozdrobnienie gospodarstw rolnych. Gospodarstwa rolne o powierzchni do 1 ha stanowią ok. 52,4%, zaś na gospodarstwa rolne o wielkości obszarowej 1–3 ha - 36,4% oraz o powierzchni 3 ha i więcej - 13,0% ogólnej ich liczby. Średnia powierzchnia indywidualnego gospodarstwa rolnego jest bardzo mała i wynosi 3,1 ha. Struktura gospodarstw w gminie jest zbliżona do struktury dawnego województwa bielskiego, gdzie na działki rolne przypadało 52,5%, na gospodarstwa rolne 1–3 ha – 36,9%.
Średnia powierzchnia gospodarstwa w gminie Przeciszów wynosi ok. 3,5 ha i jest większa niż średnia powierzchnia takiego gospodarstwa w powiecie oświęcimskim (1,79 ha) i województwie małopolskim (2,61 ha). Średnia powierzchnia użytków rolnych gospodarstwa w gminie wynosi 3,54 ha, przy 1,41 ha w powiecie oświęcimskim i 2,10 ha w województwie małopolskim.

[23] Lista umieszczona w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przeciszów – przyjęta wg danych oprac. w 2000 r. przez Instytut Podstaw Inżynierii Środowiska Polskiej Akademii Nauk w Zabrzu.
[24] Za studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przeciszów przyjętym uchwałą nr XXIV/114/05 Rady Gminy Przeciszów z dnia 4 lutego 2005 r.

Cechą charakterystyczną dla rolnictwa gminy jest także bardzo duże rozdrobnienie rozłogów, składających się z kilku lub nawet kilkunastu działek zlokalizowanych często w różnych miejscach.

W obrębie gminy występuje 7 typów gospodarstw domowych, z czego najbardziej rozpowszechnione są:

- gospodarstwa rolnicze (gdzie dochody z działalności rolniczej stanowią ponad 50% ogółu dochodów gospodarstwa rolnego) stanowią 12,0
- gospodarstwa pracownicze i pracowniczo-rolnicze (gdzie dochody z pracy najemnej lub łączne dochody z pracy najemnej i działalności rolniczej stanowią ponad 50% ogółu dochodów gospodarstwa) stanowią 41,7%,
- gospodarstwa emerytów i rencistów (suma dochodów z emerytur i rent stanowi ponad 50% dochodów) stanowią 29,0%.

W strukturze zasiewów zdecydowanie dominują zboża, które zajmują 62,0% ogólnej powierzchni zasianej. Drugie miejsce zajmują ziemniaki (14,5%). Pozostałe uprawy, z wyjątkiem pastewnych (7,0%), stanowią znikomy odsetek powierzchni zasianej. Uprawa zbóż, mieszanek zbożowych i ziemniaków dominuje w gospodarstwach małych i na działkach rolnych. Systematycznie wzrasta na terenie gminy areał gruntów nie uprawianych rolniczo. Dotyczy to szczególnie obszarów pozostawionych przez kilka lat jako niezaoranych i niezasianych. Powoduje to systematyczny wzrost odłogów oraz nieużytków porolnych. Przywrócenie ich do produkcji będzie trudne i wymagać będzie przeprowadzenia rekultywacji gruntów.
Kierunek produkcji roślinnej określić należy, jako zbożowy z udziałem ziemniaków, w produkcji zwierzęcej dominujący kierunek to chów trzody chlewnej. W hodowli bydła nadal przeważają krowy mleczne. W hodowli trzody chlewnej przeważają prosięta poniżej 3 miesięcy i warchlaki. W grupie pozostałych zwierząt ocenić należy słaby rozwój owiec i kóz oraz dużą ilość koni. Bardzo liczną grupę w hodowli zwierząt stanowi drób.

Hodowla zwierząt gospodarskich koncentruje się w gospodarstwach indywidualnych oraz w RSP w Przeciszowie. W sektorze spółdzielczym w hodowli dominuje bydło i trzoda chlewna.

Wyposażenie rolnictwa w pojazdy i maszyny rolnicze należy określić, jako stosunkowo duże.

Na terenie gminy znajduje się Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna, która posiada grunty rolne na terenie gmin: Przeciszów, Polanka Wielka, Wieprz oraz miast: Zator i Oświęcim. Powierzchnia gospodarstwa RSP w Przeciszowie wynosi 665,00 ha, w tym użytków rolnych – 605,20 ha, gruntów leśnych 7,50 ha, gruntów pod zabudowaniami, w tym wodami – 52,30 ha.

<u>Rozwój rolnictwa związany jest z następującymi uwarunkowaniami:</u>

- przyrodniczymi - wysokie walory rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- ekonomicznymi - spadek opłacalności produkcji roślinnej i zwierzęcej, co jest wynikiem polityki agrarnej państwa,
- agrarnymi - duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych i działek rolnych, prowadzących produkcję rolniczą przede wszystkim na własne potrzeby; ponadto występuje w gminie duże rozdrobnienie działek i często niewłaściwy ich układ przestrzenny związany z orką wzdłuż stoków, co nasila procesy erozyjne,

- demograficznymi - starzenie się ludności wiejskiej prowadzącej tradycyjnie uprawę roli i hodowlę zwierząt gospodarskich,
- agrotechnicznymi - związane są ze słabym zróżnicowaniem produkcji roślinnej, nastawionej na własne potrzeby gospodarstwa rolnego.

3.10.2 STAN LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Lasy państwowe gminy Przeciszów administrowane są przez Nadleśnictwo Andrychów, zajmują powierzchnię 87.32 ha i stanowią 2,49% ogółu obszaru gminy.

Powierzchnia leśna i nieleśna lasów państwowych gminy Przeciszów przedstawia się następująco:

Nadleśnictwo Obręb Leśnictwo	Powierzchnia (ha)							
	leśna				nieleśna		Ogółem	
	zalesiona i niezalesiona		związana z gospodarką leśną					
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Andrychów Polanka Wielka	80,97	92,73	4,67	5,35	1,68	1,92	87,32	100,00

Według regionalizacji przyrodniczo - leśnej lasy położone są w obszarze VI Krainie Małopolskiej w Dzielnicy Wyżyny Pogórza Śląskiego w mezoregionie Kotliny Oświęcimskiej.

Typem siedliskowym lasów państwowych jest las świeży (Lśw). Pod względem gatunkowym lasy te odznaczają się dużym zróżnicowaniem gatunkowym. Dominują gatunki liściaste (72,68%) przy stosunkowo niskim udziale gatunków iglastych. Wśród gatunków liściastych przeważa dąb z udziałem jesiona i graba. W grupie drzew iglastych przeważa sosna i świerk.

Na drzewostany starszych klas wieku przypada ponad 42% lasów gminy.

Lasy państwowe gminy Przeciszów odznaczają się II stopniem uszkodzeń przemysłowych drzewostanów. Są to uszkodzenia średnie wskazujące na występowanie emisji zanieczyszczeń powietrza pochodzenia przemysłowego i komunalnego. Lasy państwowe w całości objęte są ochroną rezerwatową. Gospodarkę leśną winien regulować plan ochrony rezerwatu.

Lasy innych własności występują przede wszystkim w Piotrowicach oraz w Przeciszowie. Na uwagę zasługują w Przeciszowie dwa kompleksy o powierzchni ok. 20 ha tj. uroczysko „Bażant" i uroczysko „Las Dulski". Lasy te zaliczają się do siedliska lasu świeżego (Lśw). W składzie gatunkowym wyróżnić można: dąb (kilka egzemplarzy starych drzew), buk, jesion, grab, robinia akacjowa i topola.
W obrębie Piotrowic lasy innych właścicieli w zdecydowanej większości to lasy prywatne koncentrujące się w okolicach Bukowca, Czerwonki (Księży Las). Granic Gołębowskich i Piotrowic Górnych. Siedliska leśne tych kompleksów zaliczają się do lasu świeżego (Lśw), lasu świeżego wyżynnego ($Lśw_{wyż}$) i olsu. W strukturze gatunkowej dominuje brzoza brodawkowata, olsza czarna, jesion, klon, buk, dąb, grab, osika, wierzba krucha i wierzba biała z udziałem sosny i świerka. Lasy te pełnią funkcję wodo- i glebo-ochronną. Stanowią bardzo ważne ogniwo biocenotyczne systemu zieleni gminy,

o charakterystycznym układzie dolin rzecznych i rowów, częściowo zajętych przez lasy. Tworzą istotną sieć korytarzy i minikorytarzy ekologicznych, umożliwiających lęgowiska i migracje różnych gatunków fauny.

W przyszłości należy zmierzać do poprawy stopnia lesistości gminy. Pożądany udział lasów i gruntów leśnych w ogólnej powierzchni gminy to około 10%.

3.11 ISTNIEJĄCE I PROJEKTOWANE OBIEKTY I OBSZARY CHRONIONE

3.11.1 REZERWATY PRZYRODY

Na obszarze gminy położony jest rezerwat przyrody „Przeciszów" uznany z dniem 11.12.1995 r. Zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25.01.1995 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. Nr 5 poz. 52 z 1996 r.).

Jest to rezerwat leśny zakwalifikowany do dwóch typów: biocenotyczny i fizjocenotyczny (podtyp rezerwatu: bioceno z naturalnych i półnaturalnych zbiorowisk leśnych). Typ ekosystemu - leśny i borowy; podtyp - lasów nizinnych. Powołany został w celu ochrony wielogatunkowego lasu grądowego oraz licznych gatunków flory i fauny.

Ograniczenia co do zagospodarowania i użytkowania terenu wynikają z zapisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880, z późn. zmianami).

3.11.2 POMNIKI PRZYRODY[25]

Tabela 4 - Pomniki przyrody znajdujące się w obszarze gminy

Lp	Nr w wykazie	Nazwa pomnika przyrody	Data utworzenia	Obowiązująca podstawa prawna	Opis	Opis lokalizacji
1.	121308-001	Grupa drzew (dąb- 4 szt.)	22.02.1967 r.	Dec.RL-op-8311/13/67 PWRN w Krakowie z dn. 22.02.1967 r. akty normatywne aktywizujące: Dec.RLS-op-7141p/5/80 Woj.Bielsk. z dnia 12.05.1980 r. Rozp.Nr 14/02 Woj.Małop. z dnia 31.01.2002 r. (Dz. Urz. Woj.Małop. Nr 22, poz.431)	Dąb– 4 szt. obwód drzew: 320-470 cm	ul. Szkolna działka nr 2064
2.	121308-002	dąb	22.02.1967 r.	Dec.RL-op-8311/14/67 PWRN w Krakowie z dn. 22.02.1967 r.	dąb: 550 cm	3 działka nr 698/6
3.	121308-003	dąb (2szt.)	27.02.1967 r.	Dec.RL-op-8311/16/67 PWRN w Krakowie z dn. 27.02.1967 r.	dąb (2szt.) - obwód: 380 cm i 420cm	działka nr 3698/6

W odniesieniu do pomnika przyrody w ustaleniach planu należy uwzględnić zapisy Rozporządzenia Nr 7 Wojewody Małopolskiego z dn. 13 kwietnia 2004 r. (dokument

[25] Pomniki przyrody oznaczono na Mapie 2.

ustanawiający), które stanowi zakaz prowadzenia jakichkolwiek czynności mogących spowodować uszkodzenie lub zniszczenie obiektu, a w szczególności:

- wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości na chronione obiekty oraz w ich bezpośrednim otoczeniu,
- palenia ognisk w ich otoczeniu,
- budowy lub nadbudowy obiektów budowlanych, linii komunikacyjnych, urządzeń lub instalacji mogących spowodować zmianę charakteru pomnika,
- niszczenia i uszkadzania szaty roślinnej występującej na obiektach chronionych i w ich bezpośrednim otoczeniu,
- wycinania, niszczenia i uszkadzania drzew,
- niszczenia gleby i zmiany sposobu jej użytkowania wokół drzew w promieniu 15 m od pnia, na składowiska, budowle i ciągi technologiczne.

3.11.3 OBSZAR NATURA 2000

Natura 2000 to program utworzenia w krajach Unii Europejskiej wspólnego systemu (sieci) obszarów objętych ochroną przyrody. Podstawą dla tego programu są dwie unijne dyrektywy: tzw. Dyrektywa Ptasia[26] i Dyrektywa Siedliskowa[27]. Celem programu jest ochrona populacji dziko występujących ptaków, siedlisk przyrodniczych lub gatunków, które uważa się za cenne w skali Europy.

Sieć Natura 2000 obejmuje[28]:
- obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO),
- obszary mające znaczenie dla Wspólnoty (OZW),
- specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO).

Zadaniem obszaru szczególnej ochrony (OSO) jest ochrona przestrzeni życiowej ptaków, pojmowanej w ograniczeniu do gatunków wymienionych w załączniku nr 1 Dyrektywy Ptasiej oraz innych gatunków ptaków przelotnych, czy też zimujących, występujących w dużych koncentracjach. Uznanie obszaru za obszar szczególnej ochrony (OSO) pociąga za sobą zarówno pewne ograniczenia, jak i ukierunkowania prowadzonej na tym obszarze gospodarki, wymusza także podjęcie pewnych zabiegów ochrony czynnej. Stwierdzenie to nie odnosi się do tych obszarów, które niezależnie od uznania za OSO, objęte są innymi formami ochrony przyrody, takimi jak park narodowy, rezerwat przyrody czy park krajobrazowy. Na obszarach takich obowiązują zapisy odpowiednich planów ochrony. Ponieważ podstawą funkcjonowania OSO powinna być zasada równoważności ochrony i gospodarki, wprowadzane ograniczenia powinny mieścić się w zakresie ograniczeń przewidzianych dla parków krajobrazowych, w których również obowiązuje ta sama prawidłowość[29].
Selekcji specjalnych obszarów ochrony siedlisk (SOO) dokonuje się na podstawie zatwierdzonych przez Komisję Europejską list typów siedlisk i gatunków oraz kryteriów typowania obszarów określonych w załącznikach Dyrektywy Siedliskowej (DS), jednak sama

[26] Dyrektywa 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. o ochronie dziko żyjących ptaków.
[27] Dyrektywa 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.
[28] Zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.
[29] Za opracowaniem pt. „Zakres ochrony ptaków i zasady gospodarowania na obszarach proponowanych do objęcia ochroną jako obszary specjalnej ochrony, powoływane w ramach systemu NATURA 2000 w Polsce" dostępnym na stronach internetowych Ministerstwa Środowiska.

dyrektywa nie narzuca ani form, ani metod ich ochrony. Ich wybór pozostaje w gestii krajów członkowskich UE. Ważny jest efekt końcowy, czyli utrzymanie określonych typów siedlisk przyrodniczych i populacji gatunków w tzw. właściwym stanie ochrony (...). Jest to - wprowadzone przez DS - bardzo istotne kryterium oceny efektywności ochrony, będące równocześnie wytyczną dla podejmowanych działań. Powinny one przede wszystkim zapobiegać przekształceniom siedlisk i niekorzystnym zmianom w obrębie populacji roślin i zwierząt, a także przyczyniać się do renaturyzacji biotopów i wspierać restytucję gatunków. Utworzenie SOO nie oznacza automatycznego objęcia go ochroną ścisłą, tzn. wyłączenia z działalności gospodarczej. Działania ochronne na tych obszarach mają na celu zachowanie w należytym stanie tych elementów przyrodniczych, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000[30].

Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (OZW) to projektowany specjalny obszar ochrony siedlisk (OOS), zatwierdzony przez Komisję Europejską w drodze decyzji, który w regionie biogeograficznym, do którego należy, w znaczący sposób przyczynia się do zachowania lub odtworzenia stanu właściwej ochrony siedliska przyrodniczego lub gatunku będącego przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także może znacząco przyczynić się do spójności sieci obszarów Natura 2000 i zachowania różnorodności biologicznej w obrębie danego regionu biogeograficznego; w przypadku gatunków zwierząt występujących na dużych obszarach, obszarem mającym znaczenie dla Wspólnoty jest obszar w obrębie naturalnego zasięgu takich gatunków, charakteryzujący się fizycznymi lub biologicznymi czynnikami istotnymi dla ich życia lub rozmnażania[31].

Granice obszaru Natura 2000 „Dolina Dolnej Skawy" położone w gminie Przeciszów oznaczono na rysunku studium.

3.11.4 OBSZARY PROPONOWANE DO OBJĘCIA OCHRONĄ W PRAWIE MIEJSCOWYM

Ochrona najwartościowszych elementów systemu przyrodniczego gminy została wzmocniona postanowieniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Przeciszów, obowiązującego na dzień przyjęcia niniejszej zmiany studium, w zakresie:

- ustalenia strefy ochrony rezerwatu „Przeciszów",
- wprowadzenia strefy ochrony rejonu stawów hodowlanych „Przyręb" i naturalnego koryta meandrującego cieku Włosianka,
- wyznaczenia obszarów cennych zespołów przyrodniczo-krajobrazowych w południowej części sołectwa Przeciszów,
- ustalenia strefy ochrony dolin potoków Bachorza i Łowiczanki.

Do strefy ochrony dolin potoków należałoby włączyć zieleń towarzyszącą sieci hydrograficznej, obejmującej dopływy głównych potoków i mniejsze cieki. Poszerzenie zasięgu strefy przyczyni się do podtrzymania ciągłości istniejących lokalnych korytarzy ekologicznych.

[30] Za opracowaniem pt. „Ogólne zalecenia dla ochrony typów siedlisk oraz gatunków zwierząt (poza ptakami) i roślin wymienionych w załącznikach I i II Dyrektywy Siedliskowej, przewidywane na terenach Specjalnych Obszarów Ochrony sieci Natura 2000 w Polsce" dostępnym na stronach internetowych Ministerstwa Środowiska.

[31] Definicja obszaru zgodnie z art. 5 pkt 2 c ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880, z późn. zm.).

Formy i zasady ochrony wymienione wyżej, ustanowione obowiązującym planem winny zostać utrzymane i kontynuowane w zmienionych i nowotworzonych dokumentach prawa miejscowego, w tym w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

4 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Gmina Przeciszów, jako obszar dawnego osadnictwa, odznacza się bogactwem występowania dóbr kultury.

4.1 STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE

Tabela 5 - Zbiorczy wykaz stanowisk archeologicznych na terenie gminy Przeciszów

L.p.	Miejscowość	Numer stanowiska w obrębie miejscowości	Numer na mapie AZP	Funkcja obiektu	Chronologia	Materiał czasowy Wyodrębnione znaleziska
1	Przeciszów	1	**81**	1. obozowisko 2. osada 3. osada 4. osada	mezolit neolit średniowiecze wczesne średniowiecze	odłupki, wióry odłupki, wióry ceramika ceramika
2	Przeciszów	2	**80**	-	epoka kamienna	-
3	Przeciszów	3	**85**	obozowisko ślady osadnictwa	epoka kamienna średniowiecze	2 odłupki 3 fragmenty ceramiki
4	Przeciszów	4	-	zabudowa luźna	neolit	toporek kamienny
5	Przeciszów	5	**82**	ślady osadnictwa ślady osadnictwa	wczesne średniowiecze późne średniowiecze, nowożytność	1 fragment ceramiki 10 fragmentów ceramiki
6	Przeciszów	6	**83**	ślady osadnictwa ślady osadnictwa	epoka kamienna nowożytność	1 odłupek 2 fragmenty ceramiki
7	Przeciszów	7	**79**	ślady osadnictwa	epoka kamienna	1 wiór, łupek
8	Las	8	**78**	ślady osadnictwa	pradzieje	2 fragmenty ceramiki
9	Przeciszów	9	-	ślady osadnictwa	średniowiecze	3 fragmenty ceramiki
10	Przeciszów	10	-	ślady osadnictwa ślady osadnictwa	epoka kamienna późne średniowiecze	3 fragmenty ceramiki
11	Przeciszów	11	**84**	ślady osadnictwa	pradzieje	2 fragmenty ceramiki
12	Przeciszów	12	**89**	ślady osadnictwa	późne średniowiecze	4 fragmenty ceramiki
13	Piotrowice	13	-	ślady osadnictwa	późne średniowiecze	3 fragmenty ceramiki
14	Przeciszów	14	-	ślady osadnictwa	średniowiecze	2 fragmenty ceramiki
15	Piotrowice	15	-	ślady osadnictwa	epoka kamienna	1 wiór, 1 odłupek
16	Piotrowice	16	**87**	ślady osadnictwa	późne średniowiecze	2 fragmenty ceramiki

4.2 REJESTR ZABYTKÓW

Na terenie gminy znajduje się 1 obiekt, objęty wpisem do rejestru zabytków:

Tabela 6 - Obiekty chronione prawem z mocy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

L.p.	Adres	Nazwa	Data powstania	Nr rejestru	Data wpisu
1	Przeciszów	Kościół p.w. Narodzenia św. Jana Chrzciciela.	1859 r.	A-284/78,	

Zgodnie z art. 36 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami[32], prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru, wymaga pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków.

4.3 GMINNA EWIDENCJA ZABYTKÓW

Poza wymienionymi wyżej obiektami wpisanymi do rejestru zabytków, na obszarze gminy zachowanych jest wiele obiektów, w tym obiektów małej architektury posiadających wartości kulturowe. Można wymienić należy następujące ich grupy:

- budynki mieszkalne,
- budynki gospodarcze (obory, stodoły),
- kapliczki i krzyże przydrożne[33].

Zgodnie z art. 22 ust. 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, *wójt (burmistrz, prezydent miasta) prowadzi gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy*.

W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić ochronę wpisanych do niej obiektów[34]. Dodatkowo, w myśl art. 39 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane, *w stosunku do obiektów budowlanych oraz obszarów niewpisanych do rejestru zabytków, a ujętych w gminnej ewidencji zabytków, pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektu budowlanego wydaje właściwy organ w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.* Ewidencja zabytków jest również podstawą do sporządzania programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy.

Opracowana w 2014 r. „Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Przeciszów" zawiera 40 kart, z czego 1 dotyczy obiektów wpisanych do rejestru zabytków:

Tabela 7 - Obiekty objęte wykazem Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Przeciszów

Lp.	adres	działka	obiekt	data	zdjęcie archiwalne	zdjęcie aktualne	uwagi
1.	Przeciszów	2068/2, 2068/3, 2068/4, 2068/5, 2068/6	Cmentarz komunalny	XIX w.			Uwzględnienie ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami przy określaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego w mpzp*

[32] Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568, z późn. zm.
[33] Obiekty małej architektury o wartościach kulturowych oznaczono symbolem na Mapie 3.
[34] Zgodnie z art. 19 powyższej ustawy.

2.	Piotrowice	2053/15, 2102, 2103, 2101, 2100/2, 2100/3	Cmentarz komunalny	XIX w.			Uwzględnienie ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami przy określaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego w mpzp*
3.	ul. Leśna obok nr 10 Las	567	Kapliczka Matki Boskiej Częstochowskiej	Pocz. XX w.			Uwzględnienie ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami przy określaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego w mpzp*
4.	ul. Podlesie obok nr 8 Przeciszów	816 /1	Kapliczka	XIX/ XX w.			Uwzględnienie ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami przy określaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego w mpzp*
5.	ul. Szkolna 24 Przeciszów	2051/2	Spichlerz w zagrodzie plebańskiej	XIX w.			Uwzględnienie ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami przy określaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego w mpzp*
6.	ul. Krakowska obok nr 20 Przeciszów	2145, 763/1	Kapliczka św. Jana Nepomucena	II poł. XIX w.			Uwzględnienie ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami przy określaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego w mpzp*
7.	ul. Szkolna Przeciszów	2065/3	Kościół parafialny Św. Jana Chrzciciela	1860			Rejestr Zabytków
8.	ul. Długa obok nr 72 Przeciszów	1886	Kapliczka	Koniec XIX w.			Uwzględnienie ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami przy określaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego w mpzp*
9.	ul. Szkolna 88 Przeciszów	3698/13	Gorzelnia w zespole podworskim	XIX w.			Uwzględnienie ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami przy określaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego w mpzp*

10.	ul. Szkolna 88 Przeciszów	3698/13	Stodoła w zespole podworskim	XIX w.			Uwzględnienie ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami przy określaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego w mpzp*
11.	ul. Szkolna 88 Przeciszów	3698/13	Spichlerz w zespole podworskim	XIX w.			Uwzględnienie ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami przy określaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego w mpzp*
12.	ul. Szkolna 88 Przeciszów	3698/13	Obora w zespole podworskim	XIX w.			Uwzględnienie ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami przy określaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego w mpzp*
13.	ul. Szkolna 88 Przeciszów	3698/13	Budynek administracyjny w zespole podworskim	XIX w.			Uwzględnienie ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami przy określaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego w mpzp*
14.	ul. Kolejowa 8 Przeciszów	693/6	Budynek dworca kolejowego	1883 r.			Uwzględnienie ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami przy określaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego w mpzp*
15.	ul. Kolejowa 8 Przeciszów	693/6	Budynek gospodarczy na Dworcu PKP	1883 r.			Uwzględnienie ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami przy określaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego w mpzp*
16.	ul. Szkolna 89A Przeciszów	2883/1	Dom mieszkalny	Ok. 1900 r.			Uwzględnienie ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami przy określaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego w mpzp*
17.	ul. Długa 203 Przeciszów	3539	Dom mieszkalny	1881 r.			Uwzględnienie ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami przy określaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego w mpzp*
18.	Przeciszów	2756	Kapliczka w polach				Uwzględnienie ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami przy określaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego w mpzp*

19.	ul. Lipowa 48, Piotrowice	249/4, 247/10	Dom mieszkalny	Ok. 1890 r.			Uwzględnienie ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami przy określaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego w mpzp*
20.	ul. Lipowa 60A Piotrowice	136/2	Dom mieszkalny	Ok. 1900 r.			Uwzględnienie ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami przy określaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego w mpzp*
21.	ul. Wrzosowa 3 Piotrowice	3585, 396	Dom mieszkalny	1921 r.			Uwzględnienie ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami przy określaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego w mpzp*
22.	ul. Modrzewiowa 30 Piotrowice	720, 3524	Dom mieszkalny	Ok. 1890 r.			Uwzględnienie ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami przy określaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego w mpzp*
23.	ul. Lipowa 2 Piotrowice	3696, 2263/2	Dom mieszkalny	Ok. 1880 r.			Uwzględnienie ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami przy określaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego w mpzp*
24.	ul. Lipowa 7 Piotrowice	2143/1, 3612	Dom mieszkalny	1949 r.			Uwzględnienie ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami przy określaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego w mpzp*
25.	ul. Pagórkowa 36 Piotrowice	19	Dom mieszkalny	Ok. 1890 r.			Uwzględnienie ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami przy określaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego w mpzp*
26.	ul. Akacjowa 15, Piotrowice	2298/2	Dom mieszkalny	Ok. 1890 r.			Uwzględnienie ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami przy określaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego w mpzp*
27.	ul. Akacjowa 13 Piotrowice	3732/1	Dom mieszkalny	Ok. 1890r.			Uwzględnienie ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami przy określaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego w mpzp*

28.	ul. Akacjowa 6A Piotrowice	2318/17	Dom mieszkalny	19.03.1897 r.			Uwzględnienie ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami przy określaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego w mpzp*
29.	ul. Andrychowska 143 Piotrowice	2325/31	Dom mieszkalny	Ok. 1900 r.			Uwzględnienie ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami przy określaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego w mpzp*
30.	ul. Akacjowa 37 Piotrowice	3666	Dom mieszkalny	Ok. 1880 r.			Uwzględnienie ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami przy określaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego w mpzp*
31.	ul. Akacjowa 33 Piotrowice	2430/5	Dom mieszkalny	Ok. 1900 r.			Uwzględnienie ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami przy określaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego w mpzp*
32.	ul. Akacjowa 21A Piotrowice	2294/4	Dom mieszkalny	Ok. 1890 r.			Uwzględnienie ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami przy określaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego w mpzp*
33.	ul. Akacjowa 53 Piotrowice	3676	Dom mieszkalny	1909 r.			Uwzględnienie ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami przy określaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego w mpzp*
34.	ul. Andrychowska obok nr 54 Piotrowice	2608/2	Kapliczka	Pocz. XX w.			Uwzględnienie ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami przy określaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego w mpzp*
35.	ul. Akacjowa 57 Piotrowice	3679, 2619	Dom mieszkalny	Ok. 1900 r.			Uwzględnienie ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami przy określaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego w mpzp*

36.	ul. Lipowa obok nr 65 Piotrowice	161/4	Kapliczka	1880 r.			Uwzględnienie ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami przy określaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego w mpzp*
37.	ul. Lipowa obok nr 32 Piotrowice	381/4	Kapliczka	1913 r.			Uwzględnienie ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami przy określaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego w mpzp*
38.	ul. Bukowiecka obok nr 35 Piotrowice	526/4	Kapliczka	Pocz. XX w.			Uwzględnienie ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami przy określaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego w mpzp*
39.	ul. Andrychowska obok nr 165 Piotrowice	2254/5	Pomnik Poległym w I-II wojnie światowej	1947 r.			Uwzględnienie ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami przy określaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego w mpzp*
40.	ul. Kościelna 1 Piotrowice	3598	Kościół parafialny pod wezwaniem Najświętszej Marii Panny	1895 r.			Uwzględnienie ustaleń gminnego programu opieki nad zabytkami przy określaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego w mpzp*

5 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA

5.1 LUDNOŚĆ[35]

Na koniec 2015 roku ludność gminy Przeciszów wynosiła 6 733 mieszkańców, w tym 3 304 mężczyzn i 3 430 kobiet. W opublikowanych danych GUS na dzień 30

[35]Aktualizacja w oparciu o dane pochodzące z "Diagnozy uwarunkowań społeczno-gospodarczych Gminy Przeciszów" - oprac. ResPublic Sp. z o.o. Prezentowane dane są najczęściej aktualne na rok 2015 r. Głównymi źródłami danych były dokumenty udostępnione przez jednostki administracji samorządowej (w tym dokumenty strategiczne), a także dane statystyki publicznej (ze szczególnym uwzględnieniem zasobów Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego).Opracowanie sporządzone zostało na potrzeby "Programu Rewitalizacji Gminy Przeciszów na lata 2016-2022".

czerwca 2016 r. populacja gminy Przeciszów liczyła 6 734. Gęstość zaludnienia wyniosła 190 osób na km^2 i była nieco niższa ta w całym województwie małopolskim i w powiecie oświęcimskim. Porównując gminę do innych gmin wiejskich w powiecie można zauważyć, że plasuje się ona pomiędzy terenami o niższej gęstości zaludnienia (gmina Polanka Wielka), a obszarami gdzie na 1 km^2 przypada przeciętnie więcej mieszkańców (gmina wiejska Oświęcim i Osiek). Poziom tego wskaźnika pozostaje na stabilnym poziomie zarówno w odniesieniu do całego kraju jak też województwa, powiatu i pozostałych gmin wiejskich na tym terenie.

Tabela 8 - Gęstość zaludnienia w gminie Przeciszów w latach 2011-2015 na tle innych gmin powiatu, powiatu, województwa i kraju

Jednostka	2011	2012	2013	2014	2015	Dynamika (2011=100%)
Polska	123,0	123,0	123,0	123,0	122,9	99,9%
Województwo małopolskie	220,0	221,0	221,0	222,0	222,1	101,0%
Powiat oświęcimski	382,0	382,0	382,0	382,0	382,0	100,0%
Gmina Osiek	198,0	198,0	199,0	199,0	200,7	101,3%
Gmina Oświęcim	236,0	237,0	239,0	241,0	242,2	102,6%
Gmina Polanka Wielka	178,0	178,0	179,0	179,0	179,0	100,6%
Gmina Przeciszów	**190,0**	**191,0**	**191,0**	**190,0**	**189,9**	**99,9%**

Źródło: BDL GUS

Współczynnik feminizacji w gminie w roku 2015 wyniósł 104 i nie zmieniał się istotnie na przestrzeni 5 lat ujętych w analizie. Oznacza to, że w populacji gminy na 100 mężczyzn przypadają 104 kobiety. Wskaźnik ten w gminie Przeciszów jest na zbliżonym poziomie do innych gmin powiatu.

Tabela 9 -Wskaźnik feminizacji gminy Przeciszów w latach 2011-2015 na tle innych gmin powiatu, powiatu, województwa i kraju

Jednostka	2011	2012	2013	2014	2015
Polska	107	107	107	107	107
Województwo małopolskie	106	106	106	106	106
Powiat oświęcimski	105	106	106	106	106
Gmina Osiek	102	102	102	102	102
Gmina Oświęcim	104	103	104	104	104
Gmina Polanka Wielka	102	102	103	103	103
Gmina Przeciszów	**103**	**103**	**104**	**103**	**104**

Źródło: BDL GUS

Tabela 10 - Liczba mieszkańców w sołectwach w 2015 roku

Sołectwo	Liczba mieszkańców	% mieszkańców
Przeciszów	3926	58,0%
Piotrowice	2309	34,1%
Las	538	7,9%
Suma	**6773**	**100%**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Przeciszów

Liczba ludności w gminie Przeciszów pozostaje na względnie stały poziomie. Porównując rok 2011 i 2015 można odnotować spadek na poziomie zaledwie 0,08%.

Tabela 11 - Liczba ludności gminy Przeciszów w latach 2011-2015 na tle innych gmin powiatu, powiatu, województwa i kraju

Jednostka	2011	2012	2013	2014	2015	Dynamika (2011=100%)
Polska	38 538 447	38 533 299	38 495 659	38 478 602	38 437 239	99,74%
Województwo małopolskie	3 346 796	3 354 077	3 360 581	3 368 336	3 372 618	100,77%
Powiat oświęcimski	155 082	155 040	155 040	154 977	154 819	99,83%
Gmina Osiek	8 073	8 064	8 099	8 129	8 179	101,31%
Gmina Oświęcim	17 637	17 750	17 874	18 044	18 126	102,77%
Gmina Polanka Wielka	4 257	4 248	4 268	4 269	4 276	100,45%
Gmina Przeciszów	**6 745**	**6 776**	**6 757**	**6 734**	**6 733**	**99,82%**

Źródło: BDL GUS

W gminie Przeciszów w roku 2015 przyrost naturalny wyniósł 0. Co istotne w poprzednich latach wskaźnik ten wzrastał (od -2,2 w roku 2011 do 0,4 w roku 2014).

Tabela 12 - Przyrost naturalny w gminie Przeciszów w latach 2011-2015

Wartość	2011	2012	2013	2014	2015
Urodzenia żywe na 1000 ludności	10,1	10,6	9,9	9,3	10,1
Zgony na 1000 ludności	12,29	11,54	10,36	8,87	10,12
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-2,2	-0,9	-0,4	0,4	0

Źródło: BDL GUS

Pod względem przyrostu naturalnego gmina Przeciszów negatywnie wyróżnia się na tle innych gmin wiejskich powiatu, w których odnotowano dodatni przyrost.

Tabela 13 - Przyrost naturalny - gmina Przeciszów w latach 2011-2015 na tle innych gmin powiatu, powiatu, województwa i kraju

Jednostka	2011	2012	2013	2014	2015
Polska	0,3	0,0	-0,5	0,0	-0,7
Województwo małopolskie	1,7	1,4	1,2	1,4	1,0
Powiat oświęcimski	0,3	-0,8	0,1	-0,2	-0,7
Gmina Osiek	3,2	0,0	2,5	2,3	2,1
Gmina Oświęcim	0,2	0,3	1,0	0,8	1,8
Gmina Polanka Wielka	0,0	-1,2	4,9	3,3	3,1
Gmina Przeciszów	**-2,2**	**-0,9**	**-0,4**	**0,4**	**0,0**

Źródło: BDL GUS

Negatywnym prognostykiem dotyczącym zmian poziomu przyrostu naturalnego jest fakt, że w gminie spada liczba zawieranych małżeństw. Choć w roku 2015 w gminie zawarto aż 6,1 małżeństw na 1000 mieszkańców, to w latach wcześniejszych wskaźnik ten był niższy i porównywanymi z poziomami dla całego kraju.

Tabela 14 - Liczba zawieranych małżeństw na 1000 mieszkańców gminy Przeciszów w latach 2011-2015 na tle województwa i kraju

Jednostka	2011	2012	2013	2014	2015	Dynamika (2011=100%)
Polska	5,4	5,3	4,7	4,9	4,9	90,7%
Województwo małopolskie	5,5	5,4	4,9	5,2	5,2	94,5%
Gmina Przeciszów	**6,8**	**5,3**	**4,0**	**4,7**	**6,1**	**89,6%**

Źródło: BDL GUS

Niepokojące jest także ujemne saldo migracji, które wskazuje, że liczba osób wyjeżdżających z gminy jest większa od liczby osób, które decydują się do niej przeprowadzić. Należy tu zauważyć, że saldo migracji dla powiatu wprawdzie również jest ujemne, ale jego wartość jest wyraźnie niższa.

Tabela 15 - Saldo migracji w gminie Przeciszów w latach 2011-2014 na tle powiatu, województwa i kraju

Jednostka	2011	2012	2013	2014
Polska	-0,1	-0,2	-0,5	-0,4
Województwo małopolskie	1,3	1,1	0,8	0,9
Powiat oświęcimski	-0,5	-0,3	-0,6	-0,8
Gmina Przeciszów	**-2,4**	**2,5**	**-0,3**	**-2,4**

Źródło: BDL GUS

Analizując dane odnoszące się do wieku ludności można zwrócić uwagę na wzrost udziału w populacji gminy osób w wieku poprodukcyjnym. Świadczy to o procesie starzenia się ludności mającym wpływ na politykę społeczną a także rynek pracy.

Tabela 16 - Udział poszczególnych grup ludności w populacji gminy Przeciszów w latach 2011-2015

Rok	% mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym	% mieszkańców w wieku produkcyjnym	% mieszkańców w wieku poprodukcyjnym
2011	19,5%	63,0%	17,4%
2012	19,2%	62,9%	17,8%
2013	19,2%	62,7%	18,1%
2014	18,9%	62,5%	18,7%
2015	18,8%	62,3%	18,9%

Źródło: BDL GUS

Trendy te należy ocenić negatywnie. O ile obciążenie związane z wypłacaniem świadczeń emerytalnych nie dotyka bezpośrednio budżetu gminy, to stopniowo zmniejszająca się liczba osób w wieku produkcyjnym może być czynnikiem zniechęcającym potencjalnych inwestorów. Co więcej, starzenie się populacji skutkuje koniecznością opracowania odpowiedniej polityki senioralnej.

Zestawiając podstawowe dane demograficzne wpływające na rynek pracy należy jednak uznać, że gmina Przeciszów nie odbiega znacząco od innych gmin wiejskich powiatu, w szczególności w zakresie udziału osób w wieku przedprodukcyjnym w populacji.

Tabela 17 - Udział w populacji osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym - gmina Przeciszów na tle innych gmin wiejskich powiatu, powiatu, województwa i kraju

Jednostka	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
Polska	18,0%	62,4%	19,6%
Województwo małopolskie	18,9%	62,4%	18,6%
Powiat oświęcimski	17,6%	62,3%	20,0%
Gmina Osiek	20,0%	63,3%	16,7%
Gmina Oświęcim	18,8%	63,4%	17,8%
Gmina Polanka Wielka	19,5%	63,6%	17,0%
Gmina Przeciszów	**18,8%**	**62,3%**	**18,9%**

Źródło: BDL GUS

5.2 STRUKTURA BEZROBOCIA[36]

W 2015 roku stopa bezrobocia[37] rejestrowanego na terenie powiatu oświęcimskiego wynosiła 9,5% a więc nie odstawała znacząco od poziomów tego wskaźnika dla województwa i kraju.

Tabela 18 - Stopa bezrobocia rejestrowanego na terenie powiatu oświęcimskiego w latach 2011-2015 na tle województwa i kraju

Jednostka	2011	2012	2013	2014	2015	Dynamika (2011=100%)
Polska	12,5%	13,4%	13,4%	11,4%	9,8%	78,4%
Województwo małopolskie	10,5%	11,4%	11,5%	9,7%	8,4%	80,0%
Powiat oświęcimski	12,6%	13,7%	13,9%	11,4%	9,5%	75,4%

Źródło: BDL GUS

W tym samym roku na terenie samej gminy Przeciszów było zarejestrowanych 199 bezrobotnych - 89 mężczyzn i 110 kobiet. Na przestrzeni analizowanego okresu spadła liczba bezrobotnych obojga płci, jednak siła tej tendencji była wyższa w przypadku kobiet.

Tabela 19 - Liczba zarejestrowanych bezrobotnych kobiet i mężczyzn w gminie Przeciszów w latach 2011-2015

Płeć	2011	2012	2013	2014	2015	Dynamika (2011=100%)
Mężczyźni	105	125	136	93	89	84,76%
Kobiety	187	188	158	132	110	58,82%
Ogółem	292	313	294	225	199	68,15%

Źródło: BDL GUS

Warto zauważyć, że mimo ciągłego spadku liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych wciąż utrzymuje się znaczą dysproporcja między kobietami i mężczyznami.

[36] Aktualizacja w oparciu o dane pochodzące z "Diagnozy uwarunkowań społeczno-gospodarczych Gminy Przeciszów" - oprac. ResPublic Sp. z o.o. Prezentowane dane są najczęściej aktualne na rok 2015 r. Głównymi źródłami danych były dokumenty udostępnione przez jednostki administracji samorządowej (w tym dokumenty strategiczne), a także dane statystyki publicznej (ze szczególnym uwzględnieniem zasobów Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego).Opracowanie sporządzone zostało na potrzeby "Programu Rewitalizacji Gminy Przeciszów na lata 2016-2022"

[37] Dane o stopie bezrobocia nie są zbierane na poziomie gminy

5.3 OŚWIATA I OPIEKA NAD DZIEĆMI (W TYM EDUKACJA PRZEDSZKOLNA, PODSTAWOWA, ŚREDNIA, ZAWODOWA) [38]

Na terenie gminy Przeciszów działają trzy przedszkola samorządowe. W 2014 roku dysponowały one łącznie 230 miejscami, co w pełni zaspokajało potrzeby mieszkańców gminy (a nawet je przekraczało).

Tabela 20 - Edukacja i wychowanie na terenie gminy Przeciszów

Edukacja	liczba		
	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Żłobki	-	-	-
Placówki wychowania przedszkolnego - w tym przedszkola	2 2	2 2	3 3
Miejsca w przedszkolach	193	193	193
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego - w tym w przedszkolach	147 147	188 188	217 217

Na terenie gminy funkcjonuję trzy zespoły podstawowo-gimnazjalne:

- Zespół Szkół Podstawowo-gimnazjalnych w Przeciszowie: Szkoła Podstawowa im. Ignacego Fika i Gimnazjum Nr 1
- Zespół Szkół Podstawowo-gimnazjalnych w Przeciszowie-Podlesiu: Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II i Gimnazjum Nr 3
- Zespół Szkół Podstawowo-gimnazjalnych w Piotrowicach: Szkoła Podstawowa i Gimnazjum Nr 2

Tabela 21 - Liczba miejsc i liczba dzieci w latach (dzieci bez specjalnych potrzeb edukacyjnych) w gminie Przeciszów w latach 2011-2014

Wartość	2011	2012	2013	2014
Liczba miejsc	193	209	232	230
Liczba dzieci	187	211	238	210

Źródło: BDL GUS

W szkołach podstawowych w roku 2014 w 21 oddziałach naukę pobierało 404 uczniów. Przeciętnie na jeden oddział w szkole podstawowej przypadło 19 uczniów.

[38] Aktualizacja w oparciu o dane pochodzące z "Diagnozy uwarunkowań społeczno-gospodarczych Gminy Przeciszów" - oprac. ResPublic Sp. z o.o. Prezentowane dane są najczęściej aktualne na rok 2015 r. Głównymi źródłami danych były dokumenty udostępnione przez jednostki administracji samorządowej (w tym dokumenty strategiczne), a także dane statystyki publicznej (ze szczególnym uwzględnieniem zasobów Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego).Opracowanie sporządzone zostało na potrzeby "Programu Rewitalizacji Gminy Przeciszów na lata 2016-2022".

Tabela 22 - Średnia liczba uczniów w jednym oddziale szkoły podstawowej w roku 2014 (dzieci bez specjalnych potrzeb edukacyjnych)

Jednostka	Średnia liczba uczniów w oddziale
Polska	19
Województwo małopolskie	18
Powiat oświęcimski	19
Gmina Osiek	19
Gmina Oświęcim	18
Gmina Polanka Wielka	20
Gmina Przeciszów	**19**

Źródło: BDL GUS

W 2014 roku w gimnazjach na terenie gminy w 10 oddziałach uczyło się w sumie 189 uczniów. Przeciętna liczba uczniów przypadających na oddział była najniższa spośród gmin wiejskich w powiecie, była także wyraźnie niższa niż ta sama miara dla województwa i kraju.

Tabela 23 - Średnia liczba uczniów w jednym oddziale szkoły gimnazjalnej w roku 2014 (dzieci bez specjalnych potrzeb edukacyjnych)

Region	Średnia liczba uczniów w oddziale
Polska	22
Województwo małopolskie	22
Powiat oświęcimski	21
Gmina Osiek	20
Gmina Oświęcim	22
Gmina Polanka Wielka	20
Gmina Przeciszów	**19**

Źródło: BDL GUS

Z dwóch placówek bibliotecznych zlokalizowanych na terenie gminy korzysta 978 czytelników.

5.4 KULTURA

W gminie funkcjonuje Ochotnicza Straż Pożarna w Przeciszowie (założona w 1911 r) , Ochotnicza Straż Pożarna w Piotrowicach (założona w 1913 r.) , dom kultury w którym mieści się Gminna Biblioteka Publiczna w Przeciszowie z filią w Piotrowicach, klub modelarski *Orzeł* , Klub Seniorów, Koło Gospodyń Wiejskich. GBP od roku 2005 wydaje kwartalnik *Wieści Gminy Przeciszów.* Przy GBP w Przeciszowie działają zespoły taneczne *„Radkert"* oraz *„Ladies".* Trzy zespoły Szkół Podstawowo-Gimnazjalnych udostępniają swoim uczniom różnego rodzaju koła : Koło BRD, teatrzyk *Zmruż Oczko*, zespół piosenki i ruchu *Śpiewające Jeziora,* Klub Ochrony Zabytków Szkolny Klub Europejski.

5.5 OPIEKA ZDROWOTNA[39]

W 2014 roku w gminie Przeciszów funkcjonowały w przeliczeniu 3 przychodnie na 10000 mieszkańców. Poziom ten nie zmienił się istotnie w ciągu 4 lat objętych analizą.

Tabela 24 - Liczba przychodni na 10000 mieszkańców w gminie Przeciszów w latach 2011-2014 na tle powiatu, województwa i kraju

Jednostka	2011	2012	2013	2014	Dynamika (2011=100%)
Polska	5,0	5,0	5,1	5,2	104,9%
województwo małopolskie	4,8	4,9	5,1	5,2	106,9%
Powiat oświęcimski	3,5	3,7	3,5	3,5	101,9%
Gmina Osiek	2,5	2,5	2,5	2,5	99,3%
Gmina Oświęcim	1,7	1,7	2,2	1,1	65,2%
Gmina Polanka Wielka	2,3	2,4	2,3	2,3	99,7%
Gmina Przeciszów	**3,0**	**3,0**	**3,0**	**3,0**	**100,2%**

Źródło: BDL GUS

Liczba udzielonych porad na 1000 mieszkańców była w poszczególnych latach niższa od średniej powiatowej, wojewódzkiej i krajowej. Warto również zauważyć, że w przeciwieństwie do jednostek referencyjnych (poza gminą Oświęcim), w gminie Przeciszów wartość ta zmniejszyła się.

Tabela 25 - Liczba udzielonych porad na 1000 mieszkańców w gminie Przeciszów w latach 2011-2014 na tle powiatu, województwa i kraju

Jednostka	2011	2012	2013	2014	2015	Dynamika (2011=100%)
Polska	4072,7	4005,1	4103,6	4151,2	4294,4	105,4%
Województwo małopolskie	3884,4	3748,1	3865,6	3865,6	3954,8	101,8%
Powiat oświęcimski	4308,0	4132,6	4186,3	4045,1	4320,6	100,3%
Gmina Osiek	3715,2	3556,4	3209,4	3106,8	3999,8	107,7%
Gmina Oświęcim	911,4	829,6	960,1	612,2	579,4	63,6%
Gmina Polanka Wielka	4244,3	4092,3	3952,7	4223,9	4355,5	102,6%
Gmina Przeciszów	**3154,3**	**2990,4**	**2961,7**	**3043,8**	**3103,1**	**98,4%**

Źródło: BDL GUS

5.6 DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA[40]

W roku 2015 na terenie gminy Przeciszów zarejestrowano w bazie REGON 73 nowe podmioty na 10 tys. mieszkańców. Warto zwrócić uwagę na znaczący przyrost

[39] Aktualizacja w oparciu o dane pochodzące z "Diagnozy uwarunkowań społeczno-gospodarczych Gminy Przeciszów" - oprac. ResPublic Sp. z o.o. Prezentowane dane są najczęściej aktualne na rok 2015 r. Głównymi źródłami danych były dokumenty udostępnione przez jednostki administracji samorządowej (w tym dokumenty strategiczne), a także dane statystyki publicznej (ze szczególnym uwzględnieniem zasobów Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego).Opracowanie sporządzone zostało na potrzeby "Programu Rewitalizacji Gminy Przeciszów na lata 2016-2022".

[40] Aktualizacja w oparciu o dane pochodzące z "Diagnozy uwarunkowań społeczno-gospodarczych Gminy Przeciszów" - oprac. ResPublic Sp. z o.o. Prezentowane dane są najczęściej aktualne na rok 2015 r. Głównymi źródłami danych były dokumenty udostępnione przez jednostki administracji samorządowej (w tym dokumenty strategiczne), a także dane statystyki publicznej (ze szczególnym uwzględnieniem zasobów Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego).Opracowanie sporządzone zostało na potrzeby "Programu Rewitalizacji Gminy Przeciszów na lata 2016-2022".

.

wartości tego wskaźnika (aczkolwiek nadal jest ona niższa od średniej krajowej i wojewódzkiej).

Tabela 26 - Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w gminie Przeciszów w latach 2011-2015 na tle gmin wiejskich powiatu, powiatu, województwa i kraju

Jednostka	2011	2012	2013	2014	2015	Dynamika (2011=100%)
Polska	90	93	95	93	94	104,2%
Województwo małopolskie	91	96	93	95	98	108,0%
Powiat oświęcimski	75	74	69	73	69	91,1%
Gmina Osiek	42	56	53	49	48	113,3%
Gmina Oświęcim	65	68	74	109	59	89,4%
Gmina Polanka Wielka	54	49	52	40	45	82,4%
Gmina Przeciszów	**36**	**38**	**49**	**56**	**73**	**205,2%**

Źródło: BDL GUS

Ogólnie liczba zarejestrowanych podmiotów na 10 tys. ludności wynosiła w 2015 roku 643, a więc mniej od wartości dla kraju, województwa i powiatu. Można jednak stwierdzić nieznaczny przyrost od roku 2011.

Tabela 27 - Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w gminie Przeciszów w latach 2011-2015 na tle gmin wiejskich powiatu, powiatu, województwa i kraju

Jednostka	2011	2012	2013	2014	2015	Dynamika (2011=100%)
Polska	1 004	1 032	1 057	1 071	1 089	108,4%
województwo małopolskie	991	1 024	1 045	1 059	1 079	108,9%
Powiat oświęcimski	880	903	912	913	916	104,1%
Gmina Osiek	515	544	559	566	555	107,7%
Gmina Oświęcim	807	825	839	858	859	106,5%
Gmina Polanka Wielka	695	718	733	736	716	102,9%
Gmina Przeciszów	**605**	**617**	**639**	**621**	**643**	**106,3%**

Źródło: BDL GUS

5.7 GOSPODARSTWA DOMOWE I MIESZKALNICTWO[41]

Liczba mieszkań na 1000 osób w gminie Przeciszów jest jedną z niższych wśród gmin wiejskich w powiecie. Jest także wyraźnie mniejsza niż przeciętna wartość tego wskaźnika dla całego powiatu, województwa i kraju. Jednocześnie na przestrzeni lat 2011-2014 można zauważyć nieznaczną poprawę sytuacji w tym zakresie.

Tabela 28 - Liczba mieszkań na 1000 osób w gminie Przeciszów w latach 2011-2015 na tle powiatu, województwa i kraju

Jednostka	2011	2012	2013	2014	Dynamika (2011=100%)
Polska	352,6	356,1	359,9	363,4	103,1%
Województwo małopolskie	325,1	328,7	332,4	336,1	103,4%

[41] Aktualizacja w oparciu o dane pochodzące z "Diagnozy uwarunkowań społeczno-gospodarczych Gminy Przeciszów" - oprac. ResPublic Sp. z o.o. Prezentowane dane są najczęściej aktualne na rok 2015 r. Głównymi źródłami danych były dokumenty udostępnione przez jednostki administracji samorządowej (w tym dokumenty strategiczne), a także dane statystyki publicznej (ze szczególnym uwzględnieniem zasobów Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego).Opracowanie sporządzone zostało na potrzeby "Programu Rewitalizacji Gminy Przeciszów na lata 2016-2022".

Powiat oświęcimski	317,9	320,3	323,2	326,0	102,6%
Gmina Osiek	242,4	244,9	247,8	250,6	103,4%
Gmina Oświęcim	287,6	288,8	291,7	294,7	102,5%
Gmina Polanka Wielka	262,6	264,8	265,7	268,4	102,2%
Gmina Przeciszów	**245,2**	**246,2**	**249,2**	**251,9**	**102,7%**

Źródło: BDL GUS

Pod względem przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania na jedną osobę gmina Przeciszów jest zbliżona do kraju i województwa małopolskiego. Ponownie można tutaj zauważyć tendencję pozytywną.

Tabela 29 - Powierzchnia użytkowa mieszkań na jedną osobę w gminie Przeciszów w latach 2011-2014 na tle powiatu, województwa i kraju

Jednostka	2011	2012	2013	2014	Dynamika (2011=100%)
Polska	25,6	25,9	26,3	26,7	104,3%
Województwo małopolskie	24,9	25,3	25,7	26,1	104,8%
Powiat oświęcimski	24,7	24,9	25,3	25,6	103,6%
Gmina Osiek	23,8	24,2	24,6	25,0	105,0%
Gmina Oświęcim	30,5	30,8	31,2	31,7	103,9%
Gmina Polanka Wielka	29,6	29,9	30,0	30,4	102,7%
Gmina Przeciszów	**25,5**	**25,6**	**26,0**	**26,3**	**103,1%**

Źródło: BDL GUS

W 2015 roku na terenie gminy Przeciszów oddano do użytku 13 mieszkań. Oznacza to, że w ciągu roku oddano niecałe dwa nowe mieszkania na 1000 mieszkańców gminy. Choć jest to wartość najniższa spośród gmin wiejskich powiatu oświęcimskiego, warto zauważyć, że dynamika przyrostu w porównaniu z rokiem 2011 jest wyraźnie wyższa niż dla kraju i województwa.

Tabela 30 - Liczba nowo oddanych mieszkań na 1000 osób w gminie Przeciszów w latach 2011-2015 na tle powiatu, województwa i kraju

Jednostka	2011	2012	2013	2014	2015	Dynamika (2011=100%)
Polska	3,4	4,0	3,8	3,7	3,8	113,1%
Województwo małopolskie	3,8	4,6	4,6	4,6	4,3	114,7%
Powiat oświęcimski	1,8	2,5	3,1	2,8	2,4	134,3%
Gmina Osiek	2,1	2,2	4,0	3,7	3,2	151,0%
Gmina Oświęcim	3,6	3,6	5,3	6,1	5,1	141,4%
Gmina Polanka Wielka	2,6	1,6	2,1	2,8	3,0	117,7%
Gmina Przeciszów	**1,5**	**2,2**	**2,5**	**1,8**	**1,9**	**130,2%**

Źródło: BDL GUS

Wyposażenie mieszkań w podstawowe urządzenia sanitarne i gospodarcze jest na relatywnie dobrym poziomie. Na ogólną liczbę mieszkańców z instalacji wodociągowej korzysta 98,8%, z instalacji gazowej 84,9% ludności, a z instalacji kanalizacyjnej 45,5%.W 2014 roku niemal wszyscy, bo aż 98,8% mieszkańców gminy korzystało z instalacji wodociągowej.

Tabela 31 - Korzystający z instalacji wodociągowej w % ogółu ludności w gminie Przeciszów w latach 2011-2014 na tle powiatu, województwa i kraju

Jednostka	2011	2012	2013	2014	Dynamika (2011=100%)
Polska	87,6	87,9	88,0	91,6	104,6%
Województwo małopolskie	76,0	76,3	76,4	80,5	105,9%
Powiat oświęcimski	96,1	96,1	96,2	98,1	102,1%
Gmina Osiek	94,8	94,9	94,9	99,7	105,2%
Gmina Oświęcim	96,9	97,0	97,0	99,9	103,1%
Gmina Polanka Wielka	98,1	98,1	98,2	100,0	101,9%
Gmina Przeciszów	**97,8**	**97,8**	**97,8**	**98,8**	**101,0%**

Źródło: BDL GUS

Znacznie mniejszy odsetek populacji gminy w roku 2014 miał dostęp do instalacji kanalizacyjnej. Wskaźnik ten, choć najwyższy spośród gmin wiejskich powiatu, znacznie odbiega od średniej dla całości powiatu oświęcimskiego, województwa i kraju. Z drugiej strony jednak można zauważyć znaczącą, pozytywną tendencję zmian w tym zakresie na przestrzeni analizowanych lat.

Tabela 32 - Korzystający z instalacji kanalizacyjnej w % ogółu ludności w gminie Przeciszów w latach 2011-2014 na tle powiatu, województwa i kraju

Jednostka	2011	2012	2013	2014	Dynamika (2011=100%)
Polska	63,5	64,3	65,1	68,7	108,2%
Województwo małopolskie	54,5	55,1	56,0	59,8	109,7%
Powiat oświęcimski	55,1	55,5	57,8	62,3	113,1%
Gmina Osiek	26,3	26,4	26,6	31,1	118,3%
Gmina Oświęcim	14,0	16,9	18,1	18,9	135,0%
Gmina Polanka Wielka	4,2	4,2	4,2	26,9	640,5%
Gmina Przeciszów	**13,5**	**14,6**	**22,8**	**45,5**	**337,0%**

Źródło: BDL GUS

Stosunkowo duża część mieszkańców gminy w 2014 roku miała stały dostęp do instalacji gazowej. Na terenie gminy Przeciszów było to aż 84,9% ludności, podczas gdy w tym samym roku w całym województwie małopolskim do instalacji gazowej miało dostęp 62,5% mieszkańców. Co więcej, również w tym zakresie zaobserwowano tendencję wzrostową.

Tabela 33 - Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności w gminie Przeciszów w latach 2011-2014 na tle powiatu, województwa i kraju

Jednostka	2011	2012	2013	2014	Dynamika (2011=100%)
Polska	52,5	52,4	52,4	52,2	99,4%
Województwo małopolskie	63,2	63,0	62,8	62,5	98,9%
Powiat oświęcimski	78,4	81,5	81,0	80,6	102,8%
Gmina Osiek	66,3	75,3	74,5	73,7	111,2%
Gmina Oświęcim	68,5	71,1	70,6	70,1	102,3%
Gmina Polanka Wielka	79,2	85,1	84,4	84,0	106,1%
Gmina Przeciszów	**74,4**	**86,3**	**85,5**	**84,9**	**114,1%**

Źródło: BDL GUS

Na terenie gminy Przeciszów długość sieci rozdzielczej (wodociągowej) wynosiła w roku 2015 w sumie 58,8 km. Nie zmieniała się ona na przestrzeni ostatnich 5 lat.

Tabela 34 - Długość sieci rozdzielczej w gminie Przeciszów w latach 2011-2015 na tle gmin wiejskich powiatu, powiatu, województwa i kraju

Jednostka	2011	2012	2013	2014	2015	Dynamika (2011=100%)
Polska	278 300,4	283 102,5	287 651,3	292 455,7	297 871,1	107,0%
Województwo małopolskie	17 697,9	18 066,5	18 508,4	19 006,1	19 787,1	111,8%
Powiat oświęcimski	943,2	953,4	957,4	966,4	978,7	103,8%
Gmina Osiek	84,9	84,9	85,2	85,7	86,1	101,4%
Gmina Oświęcim	170,0	172,6	169,9	170,9	170,9	100,5%
Gmina Polanka Wielka	38,0	38,0	41,5	41,9	42,4	111,6%
Gmina Przeciszów	**58,8**	**58,8**	**58,8**	**58,8**	**58,8**	**100,0%**

Źródło: BDL GUS

Do sieci dostęp mieli niemal wszyscy mieszkańcy gminy Przeciszów. Warto zauważyć, że także w innych gminach wiejskich powiatu oświęcimskiego niemal wszyscy mieszkańcy są podłączeni do sieci wodociągowej.

Tabela 35 - Udział ludności mającej dostęp do sieci rozdzielczej w gminie Przeciszów w latach 2011-2014 na tle gmin wiejskich powiatu, powiatu, województwa i kraju

Jednostka	2011	2012	2013	2014	Dynamika (2011=100%)
Polska	87,6	87,9	88,0	91,6	104,6%
Województwo małopolskie	76,0	76,3	76,4	80,5	105,9%
Powiat oświęcimski	96,1	96,1	96,2	98,1	102,1%
Gmina Osiek	94,8	94,9	94,9	99,7	105,2%
Gmina Oświęcim	96,9	97,0	97,0	99,9	103,1%
Gmina Polanka Wielka	98,1	98,1	98,2	100,0	101,9%
Gmina Przeciszów	**97,8**	**97,8**	**97,8**	**98,8**	**101,0%**

Źródło: BDL GUS

Łączna długość sieci kanalizacyjnej jest zdecydowanie mniejsza i w roku 2015 wynosiła zaledwie 36,3 km. Z drugiej strony jednak na przestrzeni lat objętych analizą wydłużyła się o ponad 100%.

Tabela 36 - Długość sieci kanalizacyjnej (w km) w gminie Przeciszów w latach 2011-2015 na tle gmin wiejskich powiatu, powiatu, województwa i kraju

Jednostka	2011	2012	2013	2014	2015	Dynamika (2011=100%)
Polska	117 745,6	125 580,6	132 916,0	142 876,1	149 668,0	127,1%
Województwo małopolskie	10 649,2	11 390,4	12 370,9	13 509,3	15 050,4	141,3%
Powiat oświęcimski	439,3	460,1	549,3	585,0	613,7	139,7%
Gmina Osiek	35,0	35,0	35,0	35,0	35,0	100,0%
Gmina Oświęcim	15,1	15,5	15,5	15,5	15,5	102,6%
Gmina Polanka Wielka	1,0	1,0	1,0	6,9	6,9	690,0%
Gmina Przeciszów	**17,9**	**27,8**	**36,3**	**36,3**	**36,3**	**202,8%**

Źródło: BDL GUS

Znacząco wzrósł także udział mieszkańców mających do dostęp do sieci, przekraczając wartości dla gmin Osiek, Oświęcim i Polanka Wielka.

Tabela 37 - Udział ludności mającej dostęp do sieci kanalizacyjnej w gminie Przeciszów w latach 2011-2014 na tle gmin wiejskich powiatu, powiatu, województwa i kraju

Jednostka	2011	2012	2013	2014	Dynamika (2011=100%)
Polska	63,5	64,3	65,1	68,7	108,2%
Województwo małopolskie	54,5	55,1	56,0	59,8	109,7%
Powiat oświęcimski	55,1	55,5	57,8	62,3	113,1%
Gmina Osiek	26,3	26,4	26,6	31,1	118,3%
Gmina Oświęcim	14,0	16,9	18,1	18,9	135,0%
Gmina Polanka Wielka	4,2	4,2	4,2	26,9	640,5%
Gmina Przeciszów	**13,5**	**14,6**	**22,8**	**45,5**	**337,0%**

Źródło: BDL GUS

Gmina posiada w swoich zasobach sześć mieszkań komunalnych o przeciętnej powierzchni 45m^2 na osobę. Pięć spośród z nich znajduje się w sołectwie Przeciszów, a jedno w sołectwie Piotrowice. Wszystkie mieszkania są wyposażone w łazienki, centralne ogrzewanie a także podłączone do sieci gazowej i wodociągowej. Mieszkania w sołectwie Przeciszów są również podłączone do sieci.

6 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻEŃ BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

6.1 OCHRONA I ZAGROŻENIE POWODZIOWE

Gmina położona jest w dorzeczu rzeki Wisły i jej dopływów oraz Kanału Wisła. Dla przedmiotowego terenu nie zostało opracowane studium ochrony przeciwpowodziowej.

W rozumieniu przepisów ustawy Prawo wodne w granicach gminy Przeciszów obszarami szczególnego zagrożenia powodzią[42] są tereny między linią brzegu Wisły a wałem przeciwpowodziowym oraz brzegiem potoku Bachórz, a wałem przeciwpowodziowym. W części graficznej „Uwarunkowań" oznaczono na Mapach 50 m strefę ochrony wałów przeciwpowodziowych.

Zgodnie z ustawą Prawo wodne, dla zapewnienia szczelności i stabilności wałów przeciwpowodziowych zabrania się[43]:

- przejeżdżania przez wały oraz wzdłuż korony wałów pojazdami, konno lub przepędzania zwierząt, z wyjątkiem miejsc do tego przeznaczonych;
- uprawy gruntu, sadzenia drzew lub krzewów na wałach oraz w odległości mniejszej niż 3 m od stopy wału po stronie odpowietrznej;
- rozkopywania wałów, wbijania słupów, ustawiania znaków przez nieupoważnione osoby;
- wykonywania obiektów budowlanych, kopania studni, sadzawek, dołów oraz rowów w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału po stronie odpowietrznej;
- uszkadzania darniny lub innych umocnień skarp i korony wałów.

Za utrzymanie wałów odpowiada Małopolski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych.

[42] art. 9 ust. 1 pkt 6c ustawy z dnia z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (t.j.: Dz.U. z 2012, poz. 145 z późn. zm.).
[43] Zgodnie z art. 85 ustawy z dnia z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2012, poz. 145 z późn. zm.).

6.2 POZOSTAŁE ZAGROŻENIA

ZAGROŻENIA KOMUNIKACYJNE

Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 44 Gliwice-Kraków o dużym natężeniu ruchu samochodowego, zarówno osobowego jak i ciężarowego. Przebieg tej drogi przez tereny zabudowane, w bliskiej odległości od istniejących obiektów może być przyczyną zagrożeń i uciążliwości[44] dla mieszkańców gminy.

Z drogami o takim natężeniu ruchu wiąże się potencjalnie zwiększone zagrożenie wszelkiego rodzaju awarii wynikających z kolizji drogowych, katastrof czy wypadków, w wyniku których może dojść do nagłego wprowadzenia do środowiska dużych ilości substancji szkodliwych, toksycznych lub łatwopalnych, stanowiących zagrożenie dla ludzi i środowiska.

PROMIENIOWANIE NIEJONIZUJĄCE

Na terenie gminy, głównymi źródłami promieniowania elektromagnetycznego są linie elektroenergetyczne wysokiego i średniego napięcia.

Skutki oddziaływania niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego na organizmy żywe nie są jeszcze w pełni zbadane. Konieczne jest jednak zachowanie wymaganych przepisami odrębnymi poziomów pól w środowisku[45], w szczególności w obiektach przeznaczonych na stały pobyt ludzi, poprzez zachowanie minimalnych odległości tych obiektów od źródeł takiego promieniowania.

7 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

7.1 CELE WEDŁUG STRATEGII ROZWOJU GMINY PRZECISZÓW

Główne kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy są spójne z celami strategicznymi określonymi w „Strategii Rozwoju Gminy Przeciszów".

Wspólnota samorządowa przyjęła w „Strategii Rozwoju Gminy" następujące cele strategiczne:

cel strategiczny Nr I : „Aktywna ochrona środowiska"

cel strategiczny Nr II: „Rozwój oświaty, kultury, sportu i rekreacji"

cel strategiczny Nr III: „Rozwój przedsiębiorczości oraz modernizacji rolnictwa"

cel strategiczny Nr IV: „Poprawa infrastruktury technicznej"

cel strategiczny Nr V: „Doskonalenie opieki społecznej"

Dla każdego z celów strategicznych zostały wyznaczone cele operacyjne, których realizację przewidziano w obowiązującej do roku 2015 „Strategii (...)", przy czym

[44] Uciążliwości związane z hałasem omówiono w rozdziale 3.4 „Klimat akustyczny środowiska".
[45] Określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz.U. z 2003 Nr 192, poz. 1883).

w związku z decyzją o budowie kopalni węgla kamiennego na terenie gminy, lista celów winna zostać skorygowana. Rozwiązania przyjęte w zaktualizowanym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przeciszów winny zapewniać możliwości rozwoju każdego z wyżej wymienionych obszarów strategicznych w sferach dotyczących planowania i zagospodarowania przestrzennego, obejmujących w szczególności zagadnienia związane:

- z racjonalnym gospodarowaniem przestrzenią i wykorzystaniem zasobów naturalnych,
- z poszanowaniem i zachowaniem walorów przyrodniczych.

Przyjęta uchwałą nr IX/61/15 Rady Gminy Przeciszów z dnia 30 czerwca 2015 r. "Strategia Rozwoju Gminy Przeciszów na lata 2015-2020+" uwzględnia wyżej wymienione cele założone w obowiązującej do roku 2015 "Strategii Rozwoju Gminy Przeciszów".

7.2 WNIOSKI ZŁOŻONE DO STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PRZECISZÓW

Przy sporządzaniu dokumentu łącznie przeanalizowano 244 wnioski, przy czym były to wnioski złożone w odpowiedzi na zawiadomienie o podjęciu uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w obszarze, który pokrywa się z obszarem administracyjnym gminy, a także zgłoszone wcześniej przed podjęciem tejże uchwały inicjującej procedurę zmiany studium. Zdecydowana większość wnioskujących zgłaszała prośby o zmianę gruntów rolnych pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną lub mieszkaniowo-usługową. Pojedyncze wnioski dotyczyły możliwości realizacji na działkach, dotąd przeznaczonych w obowiązujących dokumentach planistycznych, jako rolne, m.in. zabudowy letniskowej, usług, zagospodarowania turystycznego, zalesień. Zasadniczy wpływ na zmianę dotychczasowej polityki przestrzennej gminy miała decyzja o przyjęciu wniosku firmy KOPEX EX-COAL z siedzibą przy ul. Grabowej 1 w Katowicach, dotyczącego możliwości lokalizacji obiektów związanych z potencjalną eksploatacją złóż węgla kamiennego, to jest budowy zakładu górniczego w miejscowości Przeciszów wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną oraz zbiornika dozująco-retencyjnego przyjmującego wody z odwodnienia kopalni.

Przy rozstrzyganiu wniosków o zmianę przeznaczenia pojedynczych działek rolnych pod zabudowę, jako główne założenie przyjęto: unikanie nadmiernego przyrostu nowych terenów budowlanych w obrębie obszarów chronionych z uwagi na wysokie wartości przyrodnicze i walory krajobrazowe, eliminowanie zjawiska rozproszenia i rozlewania się zabudowy.

Korekta polityki przestrzennej w uchwalonym w 2015 roku studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przeciszów

następuje w obrębie dwóch obszarów[46], w związku z przyjęciem wniosków o dokonanie zmian w obowiązującym dokumencie, złożonych przez:

1/ Krakowskie Zakłady Eksploatacji Kruszywa Spółka Akcyjna, które wnoszą o przeznaczenie terenu o powierzchni ok. 21,6 ha pod powierzchniową eksploatację kruszywa w granicach udokumentowanego złoża kruszywa naturalnego "Przeciszów" oraz związaną z planowanym wydobyciem możliwość lokalizacji zaplecza administracyjno-socjalnego na terenie (o powierzchni 1, 6 ha) przyległym do udokumentowanego złoża,

2/ firmę ENERGY 2000 sp. z o.o. ENARGYLANDIA sp. k. w Przytkowicach wnoszącą o zmianę przeznaczenia gruntów rolnych dla potrzeb zagospodarowania rozrywkowo usługowo handlowego, jako kontynuacji zainwestowania w ramach "Rodzinnego Parku Rozrywki ENERGYLANDIA w Zatorze", funkcjonującego przy granicy z gminą Przeciszów.

Oba wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie - co skutkuje potrzebą sporządzenia zmiany obowiązującego studium przyjętego uchwałą nr V/39/15 Rady Gminy Przeciszów z dnia 26 marca 2015 r. W przypadku wniosku wymienionego w pkt 1/, uwzględnienie udokumentowanego złoża kopaliny w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego wynika z obowiązku nałożonego art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (DZ. U. z 2015 r., poz. 196) oraz art. 72 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 z późn. zm.) - tym samym ujawnienie udokumentowanego złoża kruszywa naturalnego "Przeciszów" wraz z przesądzeniem o przeznaczeniu terenów pod powierzchniowa eksploatację kopaliny oraz zabudowę techniczno-produkcyjną z nią związaną, nastąpić musi w trybie sporządzenia zmiany obowiązującego studium. Wniosek, o którym mowa w pkt 2/, związany z przeznaczeniem trenów pod zabudowę parku rozrywki wraz z usługami towarzyszącymi wpisuje się w strategię rozwoju gminy, przyjętą na lata 2015-2020+. Możliwość przeznaczenia terenów w gminie Przeciszów pod tego rodzaju funkcję wynika z analiz przeprowadzonych poniżej.

7.3 ANALIZY ZWIĄZANE Z BILANSEM TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ

W myśl znowelizowanych przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym przez potrzeby i możliwości rozwoju gminy, rozumie się w szczególności, potrzeby i możliwości rozwoju terenów tworzących obszar zurbanizowany, obejmujący tereny juz zabudowane oraz przeznaczone pod nową zabudowę. Korekty studium dotyczące obszaru zurbanizowanego, przyjętego w obowiązującym dokumencie, winny być uzasadnione wnioskami wynikającymi z przeprowadzonych analiz uwarunkowań, w tym: społecznych (warunki i jakość życia, wyposażenie w infrastrukturę społeczną), demograficznych, ekonomicznych (gospodarka i finanse gminy) oraz środowiskowych (np. ograniczenia wynikające z potrzeb ochrony przyrody). Jednym z istotnych

[46] Jak oznaczono na Mapie 1 kolorem czerwonym

uwarunkowań, wpływających na potrzeby i możliwości rozwoju przestrzennego obszaru zurbanizowanego jest stan zagospodarowania obszarów już zainwestowanych. Potrzeby rozwoju gminy to również założenie dążenia do osiągania coraz wyższych standardów jakościowych przestrzeni, w której żyjemy.

W celu dokonania zmiany w bilansie terenów obszaru zurbanizowanego, wskazującej na uzasadnioną potrzebę wyznaczenia nowych obszarów przeznaczonych pod zabudowę, na podstawie przepisów określa się:

1) maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę, biorąc pod uwagę analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne, prognozy demograficzne oraz możliwości finansowe gminy w zakresie wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy;
2) możliwości lokalizacji nowej zabudowy na obszarach dotychczas przeznaczonych pod zabudowę, szacując chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz chłonność obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę (rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy), wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;
3) wynik bilansowania porównując maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, o którym mowa w pkt 1, oraz sumę powierzchni użytkowej zabudowy w podziale na funkcje zabudowy - w przypadku wyniku dodatniego, przepisy określają możliwości wyznaczenia nowych obszarów pod zabudowę.

Zgodnie z przepisami, dopuszcza się wyznaczenie nowych obszarów pod zabudowę tylko wówczas, gdy nowa zabudowa, wynikająca z zapotrzebowania, nie znajduje pokrycia w możliwościach jej usytuowania na obszarach dotychczas przeznaczonych pod zabudowę oraz pod warunkiem, że realizacja niezbędnych inwestycji związanych z rozwojem zabudowy mieści się w ramach możliwości finansowych gminy.

7.3.1 ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, określa się biorąc pod uwagę perspektywę nie dłuższą niż 30 lat (okres do 2045) oraz przy założeniu niepewności procesów rozwojowych w przyjętym horyzoncie czasowym, możliwość zwiększenia tego zapotrzebowania, w stosunku do wyników analiz, o 30%.

Wymagany sposób wymiarowania zapotrzebowania na nową zabudowę w podziale na funkcje zabudowy, wyraża się, zgodnie z przepisami ustawy, w ilości powierzchni użytkowej zabudowy. Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę określono w podziale na następujące, podstawowe funkcje zabudowy:

- zabudowa mieszkaniowa,
- zabudowa usługowa,
- zabudowa przemysłowa (techniczno-produkcyjna).

▪ Zabudowa mieszkaniowa

Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę dla funkcji mieszkaniowej, w przyjętym horyzoncie czasowym do 2045 r. określono z uwzględnieniem prognozowanych zmian demograficznych, biorąc pod uwagę liczbą mieszkańców powiatu oświęcimskiego przewidywaną według prognozy demograficznej GUS[47] na rok 2045, następnie wykonując dla potrzeb studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego interpolację w odniesieniu do gminy Przeciszów.

Długoterminowe prognozy demograficzne przewidują, iż liczba ludności powiatu oświęcimskiego w stosunku do 2016 r. będzie systematycznie spadać (o około 10% do roku 2045), przy czym w odniesieniu do obszarów wiejskich powiatu, do których zalicza się gmina Przeciszów, przewiduje się nieznaczny wzrost populacji o ok. 2,3%. W perspektywie 2045 roku drastyczny spadek ludności - ponad 20%, ma nastąpić na obszarach miejskich powiatu oświęcimskiego.

W związku z niepewnością procesów rozwojowych i demograficznych, do analiz związanych z zapotrzebowaniem na nową zabudowę mieszkaniową przyjęto, że liczba mieszkańców gminy Przeciszów wzrośnie ok. 3,5% i wyniesie w roku 2045 r. około 6 970 osób.

Przyjmuje się, że wielkość maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową powinna zapewnić osiągnięcie w 30. letniej perspektywie czasowej odpowiedniej jakości życia mieszkańców w zakresie warunków mieszkaniowych - t.j. na poziomie co najmniej zbliżonym lub równym obecnym standardom europejskim. Przez standard europejski rozumie się wielkość wskaźników mieszkaniowych, opisujących jakość warunków mieszkaniowych, takich jak: przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na osobę - 40 m^2 oraz liczba mieszkań na 1000 mieszkańców - 500.

Wskaźniki te[48] dla gminy Przeciszów w roku 2014 wynoszą odpowiednio: powierzchnia użytkowa mieszkań na jedna osobę - 26,3 m^2, liczba mieszkań na 1000 osób w gminie - 251,9. Zdecydowanie niekorzystnie odbiegają one poziomem od średniej wielkości wskaźników w województwie i kraju, a także w przypadku wskaźnika dotyczącego liczby mieszkań na 1000 osób w gminie - w powiecie oświęcimskim.

Tabela 39 - Deficyt mieszkań w wybranych gminach powiatu oświęcimskiego wynikający z nieodpowiedniej wielkości zasobu mieszkaniowego - stan na 2014 r.

Gminy powiatu oświęcimskiego	Wskaźnik liczby mieszkań na 1000 osób	Liczba mieszkań wg wskaźnika z 2014 r.	Deficyt mieszkań w stosunku do standardów europejskich* [%]
Oświęcim	295	5 318	41
Polanka Wielka	268	1 146	46,6
Przeciszów	**252**	**1 697**	**49,6**

* wskaźnik prognozowany: liczba mieszkań na 1000 mieszkańców - 500

[47] GUS: Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050 (opracowana w 2014 r.)
[48] Rozdział 5: "Uwarunkowania wynikające z warunków i jakości życia mieszkańców (....)"

Gmina Przeciszów należy do tych gmin powiatu oświęcimskiego, gdzie występuje największy (blisko 50. procentowy) deficyt mieszkań, określony na podstawie liczby mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców w stosunku do przyjętej średniej europejskiej.
Biorąc pod uwagę prognozowany (relatywnie nieznaczny) wzrost liczby mieszkańców gminy oraz fakt, iż średnia powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 osobę wynosi obecnie 26,3 m^2, należy założyć, iż zapotrzebowanie na nową powierzchnię mieszkaniową będzie rosło.

Zapotrzebowanie na nowa zabudowę winno także uwzględniać, prawdopodobne ubytki w zasobach mieszkaniowych wynikające z przewidywanych lub możliwych zmian sposobu użytkowania budynków lub funkcji niektórych terenów zabudowy mieszkaniowej, bądź likwidacji pojedynczych obiektów.

Tabela 40 - Maksymalne zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową mieszkań w roku 2045.

Jednostka	2015	2045
Liczba ludności	6 733	6 970
Powierzchnia mieszkania przypadająca na 1 osobę [m^2]	26,3	40,0
Powierzchnia użytkowa mieszkań [m^2]	177 078	278 800
Zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową mieszkań do 2045 r. [m^2]		**101 722**

Na potrzeby niniejszej analizy zapotrzebowanie to zostało zwiększone o 30% (z uwagi na niepewność procesów rozwojowych w perspektywie 30 lat), w związku z czym, prognozowane, maksymalne zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową mieszkań wyniesie 132 240 m^2.

Podsumowując, funkcja mieszkaniowa jest jedyną, w stosunku do której określanie zapotrzebowania na powierzchnię użytkową zabudowy oraz tereny zabudowy, rysuje się stosunkowo wyraźnie i jednoznacznie.

- **Zabudowa usługowa i przemysłowa (techniczno-produkcyjna)**

W gminach wiejskich, do których zalicza się gmina Przeciszów, prognozowanie realnego zapotrzebowania związanego z innymi funkcjami niż mieszkaniowa, m.in. takim jak funkcja usługowa, bądź przemysłowa, jest bardziej skomplikowane.

O ile teoretycznie możliwe jest podjęcie prób prognozowania zapotrzebowania na nową zabudowę usługową w oparciu o publikowane dane dotyczące powierzchni użytkowej usług, zrealizowanej w gminie Przeciszów w ostatniej dekadzie, o tyle dane n/t powierzchni użytkowej obiektów przemysłowych nie są dostępne ani dla tego okresu, ani w latach poprzedzających ostatnie dziesięciolecie.

Powierzchnia użytkowa zabudowy usługowej oddanej w gminie do użytkowania w przeciągu ostatnich 10 lat wyniosła w zaokrągleniu 2 tys. m^2. Jednakże prognozowanie zapotrzebowania na nową zabudowę usługową w oparciu o powtarzalność tego zjawiska w kolejnych cyklach 10 letnich, aż do 2045 r. nie musi odpowiadać faktycznym działaniom

inwestorskim. Podana wyżej wielkość powierzchni użytkowej usług, zwłaszcza przypadająca na okres jednego roku, jest istotnie znikoma. Szacowanie nowego zapotrzebowania na powierzchnię użytkową obiektów usług lub przemysłu nie może być przeprowadzane w oderwaniu od ustaleń dokumentów obowiązujących na terenie gminy, regulujących sposób prowadzenia polityki przestrzennej, w szczególności takich jak studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego czy strategia rozwoju gminy. Następstwem przyjęcia rozwiązań w obowiązującym studium, może być np. decyzja w kwestiach dotyczących realizacji kluczowych dla rynku pracy inwestycji, takich jak budowa kopalni węgla kamiennego. Jej powstanie bez wątpienia przyczyni się do wygenerowania nowych powierzchni usługowych. Obowiązujące studium stwarza możliwości dla tego rodzaju działań, zabezpieczając na określone cele odpowiednie rezerwy terenowe. Z powyższym dotychczasowe tempo przyrostu usług w gminie nie może być wskazaniem do określenia zapotrzebowania na nową zabudowę usługową w latach następnych. Podobne przesłanki występują w kwestiach dotyczących sprecyzowania nowych powierzchni przemysłowych. W przypadku specyficznych uwarunkowań dla gminy Przeciszów - perspektywy ewentualnej budowy kopalni węgla kamiennego oraz wobec braku dotychczasowej realizacji powierzchni użytkowej obiektów przemysłu, należy oszacować zapotrzebowanie na nową zabudowę przemysłową przyjmując inne kryteria.

Na podstawie analizy informacji zawartych w opracowaniach badawczych i studialnych lub innych dostępnych publikacjach, można stwierdzić, że struktura terenów zainwestowanych w gminach wiejskich, kształtuje się z zachowaniem następujących udziałów terenów o określonych funkcjach:

Przyjmowane proporcje zabudowy mieszkaniowej i innej	
- tereny mieszkaniowe - tereny usługowe i produkcyjne lub - tereny mieszkaniowe - tereny pozostałe: usługowe, produkcyjne, przemysłowe oraz komunikacji i zieleni	80 – 90% 10 – 20% 60% 40%

Jak wynika z analizy bilansu powierzchni dla jednostek funkcjonalnych dla zmienianego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przeciszów, tereny rozwojowe związane z funkcjami innymi niż mieszkaniowa, będą stanowiły 20-25% całości powierzchni obszaru "OZ", obejmującego tereny zurbanizowane i przeznaczone do urbanizacji. Przedział ten nie odbiega od przyjmowanych proporcji (w tym dla zabudowy innej niż mieszkaniowa) w strukturze terenów zainwestowanych w gminach wiejskich.

W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przeciszów, przyjętym uchwałą Rady Gminy Przeciszów nr XVI/104/16 z dnia 15 kwietnia 2016 r., tereny usług w obszarze zurbanizowanym i wskazanym do urbanizacji zajmują powierzchnię 31,45 ha, co stanowi mniej niż 5% całkowitej powierzchni obszaru

zurbanizowanego. W bilansie obejmującym tereny zabudowy usługowej (w tym; administracja, oświata, sport, turystyka i rekreacja, usługi kultu religijnego, obsługi motoryzacji, rzemiosło), należałoby uwzględnić dodatkowo ok. 20% powierzchni terenu, wyznaczonego w studium na cele przeznaczenia mieszanego, t.j. pod funkcje związane z infrastrukturą dla projektowanej kopalni i możliwość lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2. Pomimo braku pewności, co do faktycznego wykorzystania części tego terenu na usługi handlu, zakłada się, że prawdopodobna powierzchnia możliwa do wykorzystania na te cele to ok. 3,6 ha. Wówczas sumaryczna powierzchnia usług wynosić będzie 35 ha. Udział powierzchni usługowej w stosunku do całości powierzchni obszaru zurbanizowanego i przeznaczonego do urbanizacji nadal jednak nie przekroczy 5%.

Uwzględniając w bilansie jednostek funkcjonalnych studium obszar projektowanej zmiany z przeznaczeniem pod działalność parku rozrywki wraz usługami towarzyszącymi z zakresu obsługi turystyki, sportu i rekreacji (w tym hotele, baza gastronomiczna) o powierzchni 50 ha, ostateczna projektowana powierzchnia usług w studium wyniosłaby 85 ha, co stanowi niespełna 11% ogólnej powierzchni obszaru "OZ".

Powierzchnia użytkowa obiektów przemysłowych może być zrealizowana przede wszystkim na terenach zabudowy techniczno-produkcyjnej, oznaczonych na rysunku studium symbolem P, przewidzianych w szczególności pod przyszłą lokalizację zakładu głównego kopalni węgla kamiennego. Tereny P stanowią obszar o powierzchni ok. 39 ha. Obszar, na którym mogłaby być realizowana powierzchnia użytkowa obiektów przemysłowych, to teren w granicach zmiany obowiązującego studium, który przeznacza się pod lokalizację zaplecza techniczno-administracyjnego kopalni powierzchniowej eksploatacji kruszywa naturalnego "Przeciszów", o pow. 1,6 ha. Łącznie stanowić to będzie ponad 40 ha, a udział powierzchni pod realizację zabudowy techniczno-produkcyjnej, w stosunku do całości powierzchni obszaru "OZ", będzie wynosić nieco ponad 5%.

Dla rozwoju obu funkcji: przemysłowej i usługowej, studium wyznacza (z uwzględnieniem stanu istniejącego) łączną powierzchnię 125,6 ha, stanowiącą ok. 16% całkowitej powierzchni obszaru "OZ". Wartość ta jest niższa od granicznej wielkości (20%) przyjmowanej łącznie dla obu wymienionych funkcji w analizowanych opracowaniach, dotyczących struktury terenów zurbanizowanych dla gmin wiejskich.

Jednocześnie powierzchnia dla pozostałych funkcji (w tym infrastruktura techniczna, zieleń) - wg bilansu dla jednostek funkcjonalnych studium - wynosi niecałe 8%. Łącznie, inne funkcje niż mieszkaniowe, nie przekraczają 25% całości obszaru zurbanizowanego i przeznaczanego do urbanizacji, a proporcjonalne udziały w strukturze terenów zainwestowanych nie odbiegają od ogólnie przyjętych dla tych rodzajów funkcji.

Maksymalne zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy usługowej powinno wynikać z planowanego zapotrzebowania na powierzchnię użytkową zabudowy mieszkaniowej w gminie. Przyjmując współczynnik 0,3 w stosunku do maksymalnej

powierzchni użytkowej zabudowy mieszkaniowej, wyliczonej w tabeli 40, uzyskuje się prognozowaną wartość powierzchni użytkowej usług 83 640 m^2.

Jednakże zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy usługowej będzie związane nie tylko z potrzebami inwestycyjnymi w zakresie: usług publicznych, usług z branż poza obsługą podstawą mieszkańców, ale również usług przyjętych jako cele strategiczne rozwoju gminy, a których realizacja wiąże się głownie z obsługą użytkowników zewnętrznych. Z powyższym, należy oszacowane wyżej zapotrzebowanie powiększyć o 50-60%. Ustalona w ten sposób wielkość maksymalnego zapotrzebowania na powierzchnię użytkową usług wyniesie 133 824 m^2.

Maksymalne zapotrzebowanie na zabudowę przemysłową (techniczno-produkcyjną) przyjmuje się zgodnie z powierzchnią ustaloną w obowiązującym studium. Jej wielkość została zdeterminowana potrzebami realizacji kopalni. Tereny oznaczone w studium symbolem P są przeznaczane pod zabudowę związaną z eksploatacją i przeróbką węgla kamiennego wraz ze składowiskami węgla kamienia oraz niezbędną dla niej infrastrukturą (m.in. zbiornik retencyjno-dozujący - symbol w suikzp P/UC). Jednak powierzchnia użytkowa będzie lokalizowana prawie wyłącznie na terenie P i na terenie, który w procedowanej zmianie studium oznaczony jest symbolem PK. W obowiązujących planach miejscowych nie ma wyznaczonych terenów dla funkcji przemysłowych. Istotnym uwarunkowaniem dla gminy Przeciszów w kwestiach dotyczących prowadzenia polityki przestrzennej jest fakt występowania na jej obszarze udokumentowanych złóż kopalin powierzchniowych i głębinowych. Z mocy przepisów ujawnienie udokumentowanych złóż kopalin w dokumentach planistycznych, takich jak plan miejscowy lub studium, polega na uwzględnieniu obecnych i przyszłych potrzeb eksploatacji tych złóż. Wyznaczenie w studium powierzchni przemysłowych, integralnie powiązanych z eksploatacją kopalin jest wypełnieniem tego obowiązku.

Z powyższym przyjmuje się prognozowaną wielkość powierzchni użytkowej dla zabudowy przemysłowej 160 000 m^2. Mając na uwadze niepewność procesów rozwojowych w najbliższych 30 latach, jak również planowane na obszarze gminy inwestycje z zakresu infrastruktury komunikacyjnej zwiększono zapotrzebowania na nowe powierzchnie przemysłowe o 2,5%. Zakładając zachowanie tego trendu przyjęto, iż maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę przemysłową w najbliższych 30 latach wyniesie 164 00 tys. m^2.

7.3.2 CHŁONNOŚĆ OBSZARÓW

Zgodnie z przepisami, wymagane jest oszacowanie chłonności obszarów "o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej" oraz chłonność innych, niż wymienione, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, rozumianych jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy. Chłonność obszarów wyraża się w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy.

Obszar wyznaczony w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przeciszów, opisany (OZ), obejmujący tereny zurbanizowane i przeznaczone do urbanizacji, posiada cechy obszaru "o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej". W warunkach gminy wiejskiej, do tego obszaru można zaliczyć także tereny o skupionej zabudowie, stanowiące trwałe elementy struktury funkcjonalno-przestrzennej, ale nie we wszystkich mediach spełniające warunek pełnego wyposażenia w infrastrukturę techniczną.

Gmina Przeciszów pokryta jest na całej powierzchni miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Z tego względu, niezależnie od stopnia ukształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej poszczególnych obszarów, możliwość lokalizowania na nich nowej zabudowy określają plany miejscowe, w których ustala się przeznaczenie terenów. Nie istnieje też niebezpieczeństwo pominięcia w szacowaniu chłonności możliwości lokalizacji nowej zabudowy na części obszaru o ukształtowanej, zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej.

Ze względu na przeważający w obrębie gminy udział obszarów o zwartej zabudowie oraz o co najmniej wystarczającym, akceptowalnym poziomie dostępu do infrastruktury społecznej i technicznej (z wyjątkiem niektórych odległych skupisk zabudowy w sołectwie Piotrowice), można uznać, że dla potrzeb prognozowania nowej zabudowy, oszacowania chłonności będą wymagały nadwyżki terenów (ponad te objęte planami miejscowymi), przeznaczone w studium pod zabudowę, przy czym zdecydowana większość z nich nie nosi cech zabudowy rozproszonej.

- **Zabudowa mieszkaniowa**

W obrębie obszarów dotychczas niezabudowanych możliwość lokalizowania nowej zabudowy mieszkaniowej na obszarze gminy, dotyczy terenów o łącznej powierzchni 208,5 ha, przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, mieszkaniowo-usługową oraz zagrodową. W przypadku terenów o przeznaczeniu pod zabudowę mieszkaniowo-usługową przyjęto, że pod zabudowę mieszkaniową będzie przeznaczone 70% powierzchni terenu. Przeznaczenie mieszane w planach miejscowych łącznie obejmuje powierzchnię 195,70 ha. Na terenach dotychczas niezabudowanych liczbę potencjalnych działek budowlanych oszacowano na podstawie przeciętnej powierzchni już istniejących działek budowlanych, odrębnie dla poszczególnych jednostek, przy czym do obliczeń przyjęto jej uśrednioną wielkość powiększoną o ok. 10%, co daje 1500 m^2. Dla pojedynczej działki budowlanej przyjęto następującą ilość powierzchni użytkowej na mieszkanie - 90 m^2.

Powierzchnia użytkowa wynikająca z chłonności terenów mieszkaniowych dotychczas niezabudowanych, wyznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, wynosi 89 865 m^2.

Tereny przyjęte w studium na cele realizacji zabudowy mieszkaniowo-usługowej nie ujęte w planach miejscowych, ale położone w obszarach "o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej", obejmują obszar o powierzchni 90 ha. Ich chłonność to 37 800 m^2 powierzchni użytkowej.

Prognozowane zapotrzebowanie na nową powierzchnię mieszkaniową - łącznie w obu obszarach można ulokować zabudowę mieszkaniową o powierzchni użytkowej 127 665 m^2.

- **Zabudowa usługowa**

W planach miejscowych obowiązujących na terenie gminy, w granicach obszarów dotychczas niezabudowanych, możliwość lokalizowania nowej zabudowy usługowej dotyczy terenów o łącznej powierzchni 21,45 ha. Chłonność terenów usługowych zbadano wyodrębniając grupy terenów o zbliżonych parametrach wskaźników urbanistycznych, ustalanych w planach miejscowych, w zależności od rodzaju usług na jaki tereny są przeznaczane. Pozwoliło to na uzyskanie miarodajnych prognozowanych wartości powierzchni użytkowych w obszarach "A" i "B" - jak w tabeli poniżej.

Tabela 41 - Chłonność terenów usługowych

A. Chłonność terenów usługowych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego			
Główny symbol przeznaczenia terenu w mpzp	Powierzchnia ternu [ha]	Uśredniony wskaźnik powierzchni zabudowy [%]	Powierzchnia użytkowa [m^2]
U UDK UP	10,74	35	28 192
UT/U US	7,11	20	10 665
Razem	17,85	x	38 857
B. Chłonność terenów usługowych w obszarach "o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej"			
P/UC*	3,6	x	6 750
Razem	**3,6**	**x**	**6 750**
Powierzchnia użytkowa łącznie (A+ B)			**45 607**

*wykorzystanie pod usługi 30% pow. ogólnej terenu P/UC

Maksymalne zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową usług 133 824 m^2 należy pomniejszyć o wartość 27 200 m^2 (powierzchnia użytkowej usług w stanie istniejącym).

Powierzchnia użytkowa wynikająca z chłonności terenów usługowych dotychczas niezabudowanych, wyznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wynosi 38 857 m^2.

Tereny przyjęte w studium na cele realizacji zabudowy usługowej nie ujęte w planach miejscowych, ale położone w obszarach "o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej"- powierzchnia użytkowa 6 750 m^2.

Prognozowane zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową usług -
106 624 m^2 - 45 607 m^2 = 61 017 m^2

- **Zabudowa przemysłowa techniczno-produkcyjna**

W związku z analizami, opisanymi wyżej, zapotrzebowanie nową zabudowę przemysłową w najbliższych 30 latach wyniesie 164 000 tys. m^2.

7.3.3 ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ - PODSUMOWANIE

Prognozowane zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy w podziale na poszczególne funkcje zabudowy przedstawia tabela 42. Wynik bilansu dla każdej z funkcji (z wyłączeniem zabudowy techniczno-produkcyjnej związanej z eksploatacja kopalin powierzchniowych i głębinowych) jest wartością dodatnią, co oznacza możliwości przewidywania w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy nowych terenów ponad zasób przyjęty w obowiązującym dokumencie.

Tabela 42 - Bilans określający możliwości w zakresie wyznaczania nowej zabudowy w podziale na funkcje

Funkcje zabudowy	Maksymalne zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy [m^2]	Pokrycie zapotrzebowania na nową powierzchnię użytkową zabudowy [m^2] w obowiązujących dokumentach planistycznych (mpzp i suikzp)	Końcowy wynik bilansu [m^2]
Mieszkaniowa	132 240	127 665	+ 4 575
Usługowa	106 624	45 607	+61 017
Przemysłowa	164 000*	164 000*	0
Razem	402 864	337 272	+65 592

*zabudowa związana z eksploatacją kopalin

7.4 MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Wydatki związane z realizacją infrastruktury technicznej na obszarach przewidzianych do zabudowy oszacowane zostały w prognozie finansowej skutków uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego sporządzonego dla obszaru całej gminy w roku 2006. Plan ten, z relatywnie niewielkimi zmianami dokonanymi w latach 2010 i 2013, jest dokumentem obowiązującym. W okresie minionej dekady nastąpiło faktyczne wydatkowanie nakładów na realizację uzbrojenia terenów zabudowanych, głównie w zakresie wyposażenia w sieć kanalizacji sanitarnej. Część wydatków w zakresie budowy lub przebudowy istniejącej sieci infrastruktury komunikacyjnej i technicznej jest przewidziana do realizacji w latach następnych w zależności od aspektów ekonomiczno – finansowych oraz możliwości inwestycyjnych gestorów sieci. Poniesione wydatki inwestycyjne będą kompensowane poprzez zwiększenie wpływów głównie z podatków od nieruchomości (z planowanych w obrębie gminy inwestycji, jak m.in. budowy parku rozrywki), a także opłat planistycznych.

Na terenie gminy Przeciszów nie obserwuje się zjawiska nadmiernego rozproszenia zabudowy. W kolejno sporządzanych dla gminy dokumentach planistycznych, tereny przeznaczane na cele realizacji nowej zabudowy konsekwentnie wyznaczane były w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów już zainwestowanych, wyposażonych w infrastrukturę techniczną, w tym komunikacyjną (po części tę nie zarządzaną i nie utrzymywaną z budżetu gminy). Dokonując analizy danych zawartych w Wieloletniej prognozie finansowej (Uchwała Rady Gminy Przeciszów nr XXIV/146/16 z dnia 30 grudnia 2016 r.), można stwierdzić, że potrzeby inwestycyjne związane z lokalizacją nowej zabudowy będą stanowiły znaczne obciążenie dla budżetu Gminy, nie będą jednak przekraczały jej możliwości finansowych, a planowana infrastruktura techniczna i komunikacyjna będzie możliwa do realizacji w długim horyzoncie czasowym.

8 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW

Struktura gruntów gminy Przeciszów w poszczególnych grupach rejestrowych jest następująca:

	ha	%
Grupa rejestrowa 1 – grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	**288**	**8,13**
Grupa rejestrowa 2 – grunty Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste	**215**	**6,06**
Grupa rejestrowa 3 – grunty jednoosobowych spółek Skarbu Państwa, przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych osób prawnych	**21**	**0,59**
Grupa rejestrowa 4 – grunty gmin i związków gminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	**48**	**1,35**
Grupa rejestrowa 5 – grunty gmin i związków gminnych przekazane w użytkowanie wieczyste	**0**	**0,00**
Grupa rejestrowa 6 – grunty jednoosobowych spółek samorządu terytorialnego	**0**	**0,00**
Grupa rejestrowa 7 – grunty osób fizycznych	**2325**	**65,61**
Grupa rejestrowa 8 – grunty spółdzielni	**551**	**15,55**
Grupa rejestrowa 9 – grunty kościołów	**44**	**1,24**
Grupa rejestrowa 10 – grunty wspólnot gminnych	**52**	**1,47**
Razem	**3544**	**100,00**

W Przeciszowie zdecydowanie dominuje własność prywatna (grupa rejestrowa 7) stanowiąca 65,61% obszaru gminy.

9 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

W granicach gminy Przeciszów nie występują obszary narażone na osuwanie się mas ziemnych.

10 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH

Zgodnie z art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze[49], *„udokumentowane złoża kopalin oraz udokumentowane wody podziemne, w granicach projektowanych stref ochronnych ujęć oraz obszarów ochronnych zbiorników wód podziemnych w celu ich ochrony ujawnia się w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin (...)".*

W północnej części Gminy Przeciszów usytuowane jest złoże węgla kamiennego Zator. Dokumentację geologiczną złoża węgla kamiennego złoża „Zator" opracowano w 1959 roku wg stanu na 01.01.1959 r. Wykonawcą było Biuro Dokumentacji Geologicznej w Katowicach. Dokumentacja została zatwierdzona przez Prezesa Centralnego Urzędu Geologii decyzją z dnia 21.07.1960 roku znak: KZK/M/0184/59/60. Dokumentacja ta uzupełniana była dodatkiem nr 1 wykonywanym w 1996 r. w ramach weryfikacji zasobów niezagospodarowanych złóż węgla kamiennego w Górnośląskim Zagłębiu Węglowym - etap I. Dodatek został zatwierdzony przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa decyzją DG/KZK/ZW/6784/97 z dnia 09.02. 1998 r.

Wzdłuż granicy zachodniej gminy, niedużym obszarem rozciąga się złoże Oświęcim Polanka. Złoże „Oświęcim - Polanka" udokumentowane zostało w Dokumentacji geologicznej złoża węgla kamiennego rejonu „Oświęcim-Polanka" opracowanej przez Przedsiębiorstwo Geologiczne w Katowicach w 1986 roku i zatwierdzonej przez Głównego Geologa Kraju decyzją z dnia 24.06.1988 r. znak KZK/012/M/pf 97/5252/87/88. Dokumentacja ta została zaktualizowana dodatkiem nr 1 wykonanym w 2004 roku przez to samo Przedsiębiorstwo, w ramach realizacji tematu „Weryfikacja zasobów niezagospodarowanych złóż węgla kamiennego w Górnośląskim Zagłębiu Węglowym – etap II", przyjętym bez zastrzeżeń przez Ministra Środowiska zawiadomieniem DG/kzk/EZD/489-7514/2004 z dnia 02.06. 2004 r.

Złoże węgla kamiennego „Oświęcim – Polanka 1" wyodrębniono z udokumentowanych złóż: „Oświęcim – Polanka" i „Zator". Zostało udokumentowane do głębokości 650 m w Dokumentacji geologicznej złoża węgla kamiennego „Oświęcim – Polanka 1", ze stanem zasobów na 31.12.2012 r., zatwierdzonej przez Ministra Środowiska decyzją z dnia 22.06.2013 r., znak: DGKzk-4741-8147/14/15620.

Złoże węgla kamiennego „Oświęcim – Polanka" oraz złoża „Zator" i „Oświęcim – Polanka1" są złożami górniczo niezagospodarowanymi.

[49] Dz. U. z 2011 r. nr 163 poz. 981.

Z końcem roku 1992 zaniechana została eksploatacja złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej „Przeciszów".

Granice udokumentowanych złóż kopalin oznaczono na Mapie 1 i Mapie 2.

W związku ze zmianą dokumentu sporządzaną na podstawie uchwały Rady Gminy Przeciszów nr XVI/104/16 z dnia 15 kwietnia 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium, zmienionej uchwałą nr XIX/119/16 z dnia 19 lipca 2016 r., na ww. Mapach oznaczono również granice udokumentowanego złoża kruszywa naturalnego "Przeciszów" (KN 18184). Granice złoża zostały oznaczone zgodnie z "Dokumentacją geologiczną w kat. C_1", zatwierdzoną przez Marszałka Województwa Małopolskiego decyzją znak: SR-IX.7427.23.2016.BK z dnia 07.07.2016 r.

Granica złoża "Przeciszów" (KN18184) w dokumentacji geologicznej ustalone zostały z uwzględnieniem:

- filara ochronnego ustalonego dla słupów napowietrznej linii elektroenergetycznej 220 kV relacji Bujaków-Byczyna, o szerokości 40 m licząc od fundamentu słupów (zgodnie z warunkami uzyskanymi od właściciela - przedsiębiorstwa Polskie Sieci Elektroenergetyczne Oddział w Katowicach";
- pasa ochronnego ustalonego dla kolektora kanalizacyjnego, zgodnie z normą PN-G-02100 "Szerokość pasów ochronnych wyrobisk odkrywkowych", o szerokości po 10 m od osi;
- pasa ochronnego ustalonego dla linii średniego napięcia 15 kV, zgodnie z normą PN-G-02100, o szerokości po 10 m od osi.

Złoże kruszywa naturalnego "Przeciszów" nie jest zagospodarowane górniczo.

Ponadto dla uczytelnienia części graficznej niniejszego dokumentu, poza granicami zmiany studium opracowanej na podstawie przywołanej wyżej uchwały intencyjnej Rady Gminy Przeciszów, w obrębie udokumentowanego złoża węgla kamiennego „Oświęcim – Polanka 1" (WK 16650), przedstawiono kontynuację przebiegu granic złóż węgla kamiennego „Oświęcim – Polanka" (WK 7075) i „Zator" (WK 297). Oznaczenie tych granic linią nieciągłą wskazano jako treść informacyjną Mapy 1 i Mapy 2.

11 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH[50]

W granicach gminy Przeciszów nie wyznaczono obszarów górniczych i terenów górniczych.

[50] Terenem górniczym jest przestrzeń objęta przewidywanymi szkodliwymi wpływami robót górniczych zakładu górniczego; Granice obszaru górniczego i terenu górniczego wyznacza koncesja.

12 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego[51] w zakresie dotyczącym gminy Przeciszów, określa:

- **ZADANIA ZWIĄZANE Z ROZBUDOWĄ SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY DROGOWEJ**

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego formułuje ustalenia dla dróg wojewódzkich.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego przyjęty uchwałą Nr XV/174/03 Sejmiku Województwa Małopolskiego dnia 22 grudnia 2003 r. w sprawie uchwalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego zawiera regulacje dotyczące dróg wojewódzkich w Dziale 6.6 SFERA TECHNICZNA Rozdział 6.6.1. Transport drogowy, ppkt C. Drogi wojewódzkie, które stanowią: „Cała sieć dróg wojewódzkich powinna być przewidziana do modernizacji, ponieważ żaden ciąg drogowy na całym swoim przebiegu nie posiada wymaganych parametrów. Wszystkie drogi wojewódzkie powinny uzyskać przynajmniej klasę techniczną G."

Przy obecnym stanie zagospodarowania terenu przyległego do pasa drogowego drogi wojewódzkiej nr 949, przyjęcie w dokumentach prawa miejscowego parametrów dla tej drogi – w zakresie linii rozgraniczających odpowiadających minimalnej szerokości dla przekroju jednojezdniowego drogi klasy G, ustalonej na 25 m w rozporządzeniu Ministra transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie – jest praktycznie niemożliwe. W obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Przeciszów dla drogi wojewódzkiej nr 949 ustalono parametry jak dla drogi klasy Z - zbiorcza. Przy założeniu, że docelowo szerokość linii rozgraniczających drogi wojewódzkiej nr 949 klasy Z wyniesie 20,0 m, z przyległych terenów o dotychczasowym przeznaczeniu innym niż komunikacyjne (w ogromnej przewadze dotyczy to terenów mieszkaniowo-usługowych), będzie konieczne wydzielenie pasów o szerokości od 5 m do (miejscami) ponad 8 m. W celu uzyskania normatywnej minimalnej szerokości drogi klasy G w liniach rozgraniczających, należałoby wydzielić odpowiednio szersze pasy z gruntów, w większości prywatnych, o ustalonym w obowiązującym planie miejscowym przeznaczeniu nierolniczym.

Nie ma odniesień do drogi wojewódzkiej nr 949 w zakresie dotyczącym zadań samorządowych, których wykaz zawiera Tom III. część B Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego, w tabeli nr 71 zatytułowanej: „Potencjalne zadania programów wojewódzkich dotyczące dróg wojewódzkich wynikające z:

a) Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego;

b) Polityki i zamierzeń inwestycyjnych Zarządu Dróg Wojewódzkich w Krakowie."

[51] Przyjęty uchwałą nr XV/174/03 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 22 grudnia 2003 r.

– **ZADANIA ZWIĄZANE Z ROZBUDOWĄ SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY ELEKTROENERGETYCZNEJ**

Przez teren gminy biegnie tranzytowa napowietrzna dwutorowa linia wysokiego napięcia 220 kV relacji Byczyna-Skawina, z wyznaczonym wzdłuż niej pasem technicznym o łącznej szerokości 50 m. W planach rozwojowych krajowej sieci przesyłowej nie przewiduje się jej rozbudowy.

13 TERENY ZAMKNIĘTE

Zgodnie z Decyzją nr 45 Ministra Infrastruktury z dnia 17 grudnia 2009 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych (Dz. Urz. MI Nr 14, poz. 51 z późn. zm.). Do terenów zamkniętych na terenie gminy Przeciszów należą działki ewidencyjne o nr 693/1 i nr 816/2. Przez działki te przebiega linia kolejowa nr 94 Kraków Płaszów-Oświęcim.

Natomiast zgodnie z Decyzją nr 4 Ministra Infrastruktury z dnia 17 lutego 2011 r. zmieniającą decyzję w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych (Dz. Urz. MI z dnia 25 lutego 2011 r.) z ewidencji terenów zamkniętych wyłączono działki ewidencyjne o następujących numerach: 693/2, 693/3, 693/4, 693/5, 693/6, 693/7, 693/8, 693/9, 693/10, 693/11, 6912/6, 693/13, 693/14, 693/15, 693/16, obręb Przeciszów gmina Przeciszów.

14 RELACJE Z INNYMI DOKUMENTAMI

W studium uwzględniono uwarunkowania wynikające z powiązań projektowanego dokumentu z dokumentami wyższego rzędu, w szczególności:

- Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego[52]
- Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020[53]
- Strategii Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego
- Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych

a także:

- Strategii Rozwoju Gminy Przeciszów,
- Planu Odnowy Miejscowości Przeciszów,
- Planu Odnowy Miejscowości Piotrowice,
- Planu Odnowy Miejscowości Las,
- Opracowania ekofizjograficznego dla gminy Przeciszów,
- Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030[54].

[52] Uchwała Nr XV/174/03 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 22 grudnia 2003 r.
[53] Uchwała Nr XII/183/11 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 września 2011 r.
[54] Przyjęta w dniu 4 czerwca 2013 roku.

INDEKS TABEL

Tabela 1 - Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Przeciszów 4

Tabela 2 - Struktura użytkowania gruntów 7

Tabela 3 - Rodzaj i ilość odpadów komunalnych odebranych w 2013 r. z terenu Gminy Przeciszów .. 16

Tabela 4 - Pomniki przyrody znajdujące się w obszarze gminy 37

Tabela 5 - Zbiorczy wykaz stanowisk archeologicznych na terenie gminy Przeciszów 40

Tabela 6 - Obiekty chronione prawem z mocy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. 40

Tabela 7 - Obiekty objęte wykazem Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Przeciszów 41

Tabele 8-38 - ROZDZIAŁ 5: UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA 47-58

Tabele 39-42 - ROZDZIAŁ 7: UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY 61-70